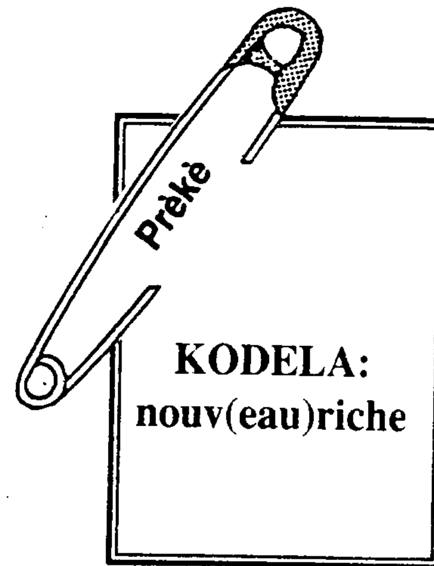
DUTCH SCHRIER
...Chata- prijs...

111E JAARGANG — NO.: 75 DONDERDAG 31 MAART 1994

AMIGOE

KODELA: nouv(eau)riche

Autonomie-overleg PLO en Israël kan hervat:

Akkoord bereikt veiligheid Hebron

JERUZALEM/TUNIS - Israël en de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO) hebben in de nacht van woensdag op donderdag een akkoord bereikt over de veiligheid van de Palestijnse bevolking van Hebron. Het akkoord zal donderdag in de Egyptische hoofdstad Caïro worden ondertekend door de leider van de Israëlische delegatie Amnon Shahak en PLO-onderhandelaar Nabil Shaath.

De gesprekken tussen Israël en de PLO over autonomie voor de Palestijnen in de strook van Gaza en Jericho worden hervat. Deze besprekingen werden een maand geleden opgeschort nadat een Israëlische kolonist een bloedbad onder Palestijnen aanrichtte in een moskee in Hebron. Shaath zei dat er afgesproken is dat er een internationale aanwezigheid zal komen in Hebron, maar dat - anders dan verwacht - er geen Palestijnse politie in de stad wordt gelegerd. Van betrouwbare zegslieden is vernomen dat er ongeveer 150 buitenlandse waarnemers, afkomstig uit Noorwegen, Denemarken en Italië, in de stad zullen worden gestationeerd om nieuwe bloedbaden onder de Palestijnen te voorkomen.

LANDDAG

Shaath weigerde verdere details te verstrekken. Beide partijen hadden woensdag meer dan negen uur achter elkaar onderhandeld in een hotel in Caïro. "Ik ben uitgeput", zei Shaath.

Beide partijen braken eerder woensdagmiddag in de Egyptische hoofdstad het overleg over Hebron af, omdat een compromis niet mogelijk bleek en men ontevreden was over elkaars voorstellen. Voordien was wel verklaard door een woordvoerder van de Palestijnse onderhandelingsdelegatie en de PLO dat men het woensdagochtend wel eens was geworden over de omvang van de politiemacht. Uiteindelijk is er toch een akkoord uit de bus gekomen.

Driekwart miljoen Palestijnen in Israël en de bezette gebieden hebben woensdag gestaakt vanwege de herdenking van de zogenoemde Landdag en uit rouw over de dood van de Palestijnen in de Gazastrook. Honderduizenden Palestijnen herdenken elk jaar met een algemene staking dat de politie op 30 maart 1976 in Nazareth zes Arabieren doodschoot tijdens een betoging tegen de landonteigeningen.

Volgens ziekenhuisfunctionarissen in Hebron en Palestijnse bronnen raakten woensdag bij onlusten in de bezette gebieden zo'n twintig personen in de gebieden gewond. Op de westelijke Jordaanoever schoot een joodse kolonist een jonge Palestijn dood, zo werd van Palestijnse bronnen vernomen. De man kwam tot zijn daad nadat Palestijnse jongeren zijn auto bekogelden met stenen. Het Israëlische leger en de politie hadden woensdag verscherpte veiligheidsmaatregelen getroffen waarbij zo'n 22.000 politieagenten werden ingezet. Voor meer dan 250.000 Palestijnen in de bezette gebieden gold een uitgaansverbod, onder meer in het vluchtelingenkamp Jebalya, waar de zes Palestijnen werden neergeschoten.

AKKOORD POLITIE

Israel en de PLO zijn het woensdagochtend in Cairo eens geworden over de omvang van de Palestijnse politiemacht in Hebron. Volgens een woordvoerder van de Palestijnse onderhandelingsdelegatie worden honderd Palestijnse agenten ingezet.

Het akkoord maakt de weg vrij voor hervatting van de autonomiebespreking over Palestijns zelfbestuur in de Gazastrook en rond Jericho. Die onderhandelingen werden stilgelegd na het bloedbad op 25 februari in Hebron waarbij een kolonist dertig Palestijnen om het leven bracht.

De onderhandelingsdelegaties die in Cairo bijeen zijn, bereikten afgelopen nacht ook overeenstemming over de omvang van een internationale vredesmacht en de nationaliteit van de deelnemers. Nadere gegevens zijn nog niet bekendgemaakt.

Israelische leger en politie hebben woensdag verscherpte veiligheidsmaatregelen genomen vanwege de viering van landdag. De 840.000 Israelische Arabieren herdenken elk jaar met een algemene staking dat de polite op 30 maart 1976 in Nazareth zes Arabieren doodschoot tijdens een betoging tegen de landonteigeningen. Voor meer dan 250.000 Palestijnen in de bezette gebieden geldt een uitgaansverbod.

Parlement Georgië korte tijd bezet

TBLISI - Enkele honderden militieleden hebben donderdag het parlementsgebouw van Georgie enkele uren bezet gehouden. Ze protesteerden tegen de benoeming door de volksvertegenwoordiging van Chota Kviraia als nieuwe minister van Binnenlandse zaken.

Het staatshoofd en parlementsvoorzitter Eduard Sjevardnadze moest het gebouw onder bescherming van lijfwachten verlaten. De bezetters, van wie een deel gewapend, konden in de loop van de middag uit het gebouw worden verwijderd. Sjevardnadze had Kviraia enkele maanden geleden voorgedragen voor de ministerspost.

Bij gasexplosie:

Dode en zestig gewonden in Parijs

PARIJS - Bij de ontploffing van een warmtecentrale in een buitenwijk van Parijs is woensdagmorgen een dode gevallen. Zo'n zestig mensen raakten gewond, van wie een aantal zeer zwaar. De explosie deed zich voor in de westelijke buitenwijk Courbevoie dichtbij het zakendistrict La Defense. Een werknemer van de centrale overleefde de ramp niet, waarop veel Parijzenaars dachten dat het een vliegtuigongeluk of een aardbeving was.

Japanse premier in verdediging

■ *TOKYO - Minister-president Morihiro Hosokawa van Japan, die werd ingehaald als een premier die schone handen had wat corruptie betreft en economisch-financiële activiteiten die het daglicht niet kunnen zien, blijkt niet zo brandschoon te zijn als werd aangenomen. De oppositie neemt hem tenminste fel onder vuur. In het parlement moest hij zich woensdag verantwoorden over een lening welke hij indertijd kreeg van een vrachtonderneming ter waarde van bijna een miljoen dollar. Dit gebeurde in 1982. Hij werd ook aan de tand gevoeld over de verkoop van driehonderd aandelen van het vroeger in staatshanden zijnde NTT-Telecommunicati- bedrijf, voordat de onderneming werd geprivatiseerd. Deze transactie ontkende de premier ten stelligste. De foto werd genomen tijdens zijn verdediging in het parlement.*

Om af te rekenen met president Venetiaan:

NDP-leider Bouterse: Actie Afobakadam Nederlands idee

PARAMARIBO - Met de affaire rond de krachtcentrale in Afobaka heeft Nederland volgens de Surinaamse oud-bevelhebber Desi Bouterse geprobeerd "af te rekenen" met president Ronald Venetiaan. Nederland maakte hierbij gebruik van Surinaamse steunpunten, onder wie mensenrechtenactivist Stanley Rensch en minister van Justitie en Politie, Soeshiel Girjasing.

Bouterse zei woensdagavond op een druk bezochte vergadering van zijn politieke partij NDP dat het plan de stuwdam van Afobaka te bezetten in elkaar is gezet door Frans Copini, een politiefunctionaris op de Nederlandse ambassade in Paramaribo. Het zou ertoe moeten leiden dat Venetiaan sneller naar het Internationaal Monetair Fonds (IMF) stapt. Nederland eist al enkele maanden dat Venetiaan het IMF inschakelt voor vergaande economische hervormingen.

De oud-bevelhebber van het leger zei te hopen dat Venetiaan heeft ingezien dat het leger zijn nut heeft. De president heeft volgens Bouterse overigens ook ongrondwettelijk gehandeld door het leger de opdracht te geven de dam te ontzetten en de gegijzelden te bevrijden. Het parlement zou deze handeling achteraf nog kunnen sanctioneren.

De NDP-voorzitter noemde Rensch een "terrorist" die niets nalaat om het leger en de NDP in een kwaad daglicht te stellen. Rensch zou in dienst zijn van de Nederlandse Binnenlandse veiligheidsdienst (BVD).

"We moeten de affaire zo snel mogelijk vergeten en terugkeren tot de orde van de dag", zei Bouterse. Hij pleitte voor een gezamenlijk optrekken om uit de problemen te geraken en Suriname tot ontwikkeling te brengen.

De eed

■ *WILLEMSTAD — Dit is de eerste dag van een nieuw politiek tijdperk. Met de twee vingers in de lucht en de smeekbede om bijstand van de Almachtige legde Miguel Pourier in handen van de gouverneur van de Nederlandse Antillen, vertegenwoordiger van koningin Beatrix, de ambtseed af als minister-president van het nieuwe kabinet. Ook de andere leden van de Raad van Ministers en Staatssecretarissen werden vanochtend geïnstalleerd ten huize van gouverneur Saleh.*

Op verzoek Römer

Departement Justitie met 8 personen officieel bemand

WILLEMSTAD — Acht medewerkers van oud-minister Suzy Römer zijn door haar per 15 maart officieel aangesteld bij het departement van Justitie.

Het departement van Justitie werd 22 oktober vorig jaar officieel opgericht. Al daarvoor had Römer de beschikking gekregen over een aantal ambtenaren voor het verrichten van ondersteunende werkzaamheden. Twee van hen waren ook al ter beschikking van de toenmalige minister van Justitie Knoppel geweest.

Het team op Justitie bestaat thans uit: S.D. Kwidama, senior beleidsadviseur (voorheen inspecteur van politie), drs A.M. Daal, wetgevingsjurist (voorheen in eenzelfde functie werkzaam bij de Staf Hoofdcommissaris), F.M. Dandare, hoofd Bedrijfsbureau (voorheen bij Raad van Ministers), mr L.M. Manuela, algemeen juriste (voorheen CBRA), M.A. Elizabeth-Clementina en V.M. Curie, administratief medewerksters (voorheen onder Knoppel), J.A.C. Hypolite, administratief medewerkster (voorheen CBRA), L.H. Petronella, bode/chauffeur/archiefbediende (voorheen Raad van Ministers).

De overplaatsingen geschieden per terugwerkende kracht tot 1 januari 1994. In overleg met de minister van Onderwijs zou ook de overplaatsingsdatum worden bepaald van M. Römer, tot dan juridisch medewerkster bij het departement van Onderwijs, die bij het departement van Justitie zal worden aangesteld als beleidsadviseur.

Reactie Londen, Dublin en Belfast koel:

IRA: Paasbestand tot en met Goede Vrijdag

BELFAST - De Ierse terreurorganisatie IRA heeft woensdag een "Paasbestand" van drie dagen afgekondigd.

Sinn Fein, de politieke vleugel van IRA, meldde in een verklaring dat de wapenstilstand dinsdagnacht om 24.00 uur plaatselijke tijd ingaat en zal duren tot vrijdag 8 april 24.00 uur. De IRA hoopt dat dit initiatief "door de Britse regering wordt aanvaard in de geest waarin het is aangeboden en dat zij er gebruik van maakt in het belang van het Britse en Ierse volk". De Britse regering heeft tot dusverre steeds gezegd alleen in te willen gaan op een bestand dat permanent is.

De aankondiging van het bestand kwam op het moment dat de Britse premier John Major onverwacht de Noordierse hoofdstad Belfast bezocht. Hij hield woensdagavond een toespraak voor bedrijfsdirecteuren. De premier reageerde koel op de aankondiging van de IRA. "Alleen een permanent einde aan het geweld is voldoende", meende hij. Ook de Ierse premier Reynolds en protestantse politici in Noord-Ierland waren niet enthousiast.

Het is voor het eerst in negentien jaar dat de IRA eenzijdig een wapenstilstand aankondigt buiten het traditionele bestand van 72 uur dat de organisatie sinds drie jaar met Kerstmis afkondigt.

Tweehonderd kilo op bananenboot gevonden:

Surinaamse douane: goede cocaïne-slag geslagen

PARAMARIBO - De Surinaamse douane en politie hebben woensdag een grote drugsvangst gedaan. Op een schip met bananen met bestemming Europa werd een partij van tweehonderd kilogram cocaine gevonden.

De politie deelde mee dat twee personen zijn aangehouden.

Het vaartuig, eigendom van het Britse bedrijf Fyffes, had de haven van Paramaribo al verlaten. De douane kreeg verdenkingen over de lading en liet het schip terugkeren. Volgens een zegsman was de cocaïne aan boord gebracht door particulieren en had het bedrijf er niets mee te maken.

Het schip was waarschijnlijk op weg naar Groot-Brittannië. De maatschappij verantwoordelijk voor het transport heeft met onmiddellijke ingang het vervoer van goederen voor derden stopgezet.

Tankers botsen in Golf van Oman

DUBAI - Een aanvaring tussen twee olietankers in de Golf van Oman heeft een grote olievlek veroorzaakt.

Een tanker onder Panamese vlag, de Seki, en een tanker uit de Verenigde Arabische Emiraten, de Bayuna, botsten en verloren ten minste zevenduizend ton olie, aldus scheepvaartkringen in Dubai. Er deden zich geen persoonlijke ongelukken voor. Het ongeluk vond plaats op circa 9,5 kilometer uit de kust van de emiraten bij de ingang van de Straat van Hormuz.

Maritieme autoriteiten in de VAE zeiden donderdagochtend dat de lekkage inmiddels vrijwel volledig is gestopt. De meeste olie is weggepompt uit de lekkende tank. Volgens de autoriteiten bestaat vooralsnog geen gevaar dat de olie aanspoelt op de kusten. "De wind is momenteel in ons voordeel."

Parijs trekt jeugd minimumloonwet in

PARIJS - De Franse regering heeft woensdag de omstreden maatregel tot vermindering van het minimum-jeugdloon ingetrokken. De maatregel wordt vervangen door een subsidie aan bedrijven die jongeren in dienst nemen. Alle ondernemingen die een werkloze jongere voor ten minste achttien maanden aanstellen, kunnen negen maanden lang een subsidie van duizend franc (ruim driehonderd gulden) per maand van de staat ontvangen, kondigde premier Edouard Balladur in een verklaring aan. Als ze dat doen voor 1 oktober, is de subsidie twee keer zo hoog.

AMIGOE

In verband met de komende feestdagen verschijnt er **zaterdag 2 april geen krant.** De eerst volgende krant verschijnt weer op **dinsdag 5 april**

Prettige Paasdagen

namens alle Amigoe medewerkers.

Eindverslag Pikerie:

Gehuwde werkende vrouw per januari 1995 zelfstandig

WILLEMSTAD — De fiscale verzelfstandiging van de gehuwde werkende vrouw zal met ingang van 1998, vergeleken met de belastingopbrengsten van 1994 jaarlijks ongeveer drie miljoen gulden lager zijn dan nu. De verzelfstandiging zal dus niet budget-neutraal kunnen geschieden. Zo blijkt uit het eindverslag van voormalig staatssecretaris Tilly Pikerie, dat zij op 25 maart aan de Staten aanbood.

In december kondigde de oud-staatssecretaris aan, dat de fiscale verzelfstandiging van de gehuwde vrouw per 1 januari 1997 een feit zou zijn en dat vanaf 1 januari '94 de belastingkorting gefaseerd zou stijgen van 10 naar 60 procent. Die datum is niet gehaald, erkent Pikerie, en het is niet aanvaardbaar dat een belastingverhoging met terugwerkende kracht geschiedt. Dat mag wel met een lastenverlichting, maar dat levert weer allerlei organisatorische problemen op, zodat nu wordt voorgesteld alle data een jaar te verschuiven. Over 1994 zullen dus voor berekening van de loon- en inkomstenbelasting de inkomsten van gehuwde werkende vrouwen nog worden opgeteld bij het inkomen van hun werkende echtgenoot.

De loon- en inkomstenbelasting zal in 1994 op Curaçao ongeveer 270 miljoen gulden bedragen. In 1998 zal deze structureel gedaald zijn met 2 miljoen ten opzichte van '94. Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten brengen dit jaar rond de 45 miljoen op; in 1998 ongeveer 750 duizend gulden minder. Voor Bonaire wordt in 1994 gerekend op zo'n 11 miljoen aan belastingopbrengsten, die in 1998 250 duizend gulden minder zal bedragen.

De SER had kritiek uitgeoefend op het gefaseerd invoeren. Pikerie is het daarmee niet eens. In tegenstelling tot hetgeen de SER denkt, is er namelijk geen sprake van dat de feitelijke verzelfstandiging gefaseerd wordt ingevoerd. Per januari 1995 krijgt de vrouw namelijk wel een eigen belastingaanslag. Wel vindt de belastingberekening plaats over beider inkomens en vindt de verrekening gefaseerd plaats. Dat is niet in strijd met internationale verdragen.

Voor het voorstel om ook werkende gepensioneerden onder dezelfde regeling te brengen als gehuwde echtparen, is geen ruimte aldus Pikerie. Wel denkt zij aan het volgende: een gepensioneerde die niet werkt heeft nu pensioenaftrek. Te denken valt aan een pensioenaftrek ook voor diegenen die naast hun pensioen werken. Maar dan zal wel de leeftijd waarop pensioenaftrek kan worden genoten moeten worden verhoogd van 55 naar 60 jaar. Dit zou in een aparte landsverordening moeten worden geregeld.

De kinderaftrek voor ouders met studerende kinderen wordt verhoogd, maar het is van de wetgever nooit de bedoeling geweest alle kosten van studie te betalen. Om het opleidingsniveau van kinderen in de Antillen te bevorderen, is de inkomstenbelasting niet het geëigende instrument, aldus Pikerie: daar is de studiefinanciering voor. Met die studiefinanciering kan de overheid ook een studiestop instellen op het aantal en de soort opleidingen dat wordt gevolgd en zo greep houden op het aanbod op de arbeidsmarkt. Bovendien kan via de studiefinanciering controle worden uitgeoefend op de studieresultaten en dat zou bij een fiscale aftrek niet meer het geval zijn. Dat zou tot een open-eind-regeling verworden, vreest Pikerie. Mogelijk dat de studiefinanciering moet worden aangepast in een andere landsverordening.

In het voorstel om de fasering van de belastingregeling per jaar vast te stellen, ziet Pikerie niets. Het gaat om een pakket met enerzijds verhogende en anderzijds verlagende bedragen en voor de belastingadministratie om taakverzwarende en taakverlichtende maatregelen. Daarnaast zou bij echtparen, of zij die willen trouwen, totale onzekerheid worden gebrengen of het vervolgtraject ook wordt afgemaakt, wanneer de Staten de maatregelen telkens maar voor een jaar vaststellen.

De ontwerplandsverordening ligt nu klaar om door de nieuwe Staten te worden behandeld. In het regeerakkoord is over dit onderwerp al naar voren gebracht, dat de regering zal streven naar een versnelde invoering van een belastingregeling ten aanzien van de gehuwde vrouw.

Mogelijk doelt de regering daarbij ook op het onderdeel 'aanslag vermogensbelasting'. Andere inkomsten dan die uit loonbelasting blijven namelijk tijdens de overgangsfase zoals hierboven geschetst, belastbaar op het inkomen van de man. Het gaat om inkomsten uit vermogen, aftrekposten, giften en buitengewone lasten.

Open dag technische faculteit

WILLEMSTAD — De technische faculteit van de UNA houdt op 7 april haar Open Avond '94. Tussen 19 en 22:30 uur kunnen aankomende studenten, hun ouders en andere belangstellenden informatie krijgen over de studie aan deze faculteit.

Na een algemeen inleidend gedeelte volgen er drie proefcolleges: Bouwkunde & Civiele Techniek, Elektrotechniek en Werktuigbouwkunde. Na een toespraak van een van de studenten is er gelegenheid tot het stellen van vragen.

De avond wordt besloten met een demonstratie bij de verschillende afdelingen.

Roelofsen wordt CHATA-voorzitter

WILLEMSTAD — General manager Lou Roelofsen van Princess Beach hotel is de nieuwe voorzitter van de hoteliersorganisatie CHATA. Hij volgt Nick Miller van Avila Beach op. Het bestuur bestaat verder uit Pablo Caves (Holiday Beach) Mike Newbold (Caribbean), Frank Eustatia (Otrobanda), uitgever Billy Jonckheer (Now Curaçao!) en ITC-man Hugo de França.

Reiswijzer bij Radio Hoyer 2

WILLEMSTAD — De radiozender Radio Hoyer begint zaterdag 2 april weer met het programma Reiswijzer. Presentatrice Monique van Meerwijk bespreekt voor het zevende seizoen diverse bestemmingen. Aan bod komen ondermeer Costa Rica, Ecuador, Guatemala, Venezuela, Colombia, Cuba, de Verenigde Staten en Nederland. Het programma is 10 weken lang te beluisteren op Radio Hoyer 2 van 10.30 tot 11.30 uur.

Tijdens Miss Seú verkeizing

Eerbetoon aan legendarische danseres

WILLEMSTAD — Voorafgaand aan de seú-optocht door de straten van Otrobanda vindt dit jaar op zaterdag 2 april voor de zesde keer een Miss Seú-verkiezing plaats. Twaalf jonge vrouwen uit de vele wijken die elk jaar in deze tijd hun seú-groep doen herleven, zoals die van Bandabou, Suffisant ('Los Angeles'), Mahuma, Buena Vista, Montaña en die van Judith Mauris uit Brievengat, met wie in 1975 deze kleurrijke oogstmars begon.

Dit jaar wordt tijdens de 'Reina Seú' verkiezing de legendarische danseres Marlene 'Chuki' Scharbaai in het zonnetje gezet. Dat is, valt uit de uitnodiging van het departement van Cultuur op te maken, "vanwege haar lange loopbaan, haar opvallende rol in de folklore en haar zesjarige medewerking aan de Miss Seú verkiezing".

Meer documentatie ontbreekt helaas nog. Gelukkig helpt het recente boekje van ex-musicus Yapie Martijn 'Kòrsou Musikal'. Daarin staat te lezen dat Marlène Scharbaai debuteerde in de jaren vijftig, onder leiding van Carlos de Palm en muzikaal begeleid werd door Conjunto Sonora del Caribe. "O, ja?", reageert de nog zeer actieve danseres als ik bel om wat meer van haar te weten. Dat gegeven is ze al bijna vergeten. Ze frist snel haar geheugen op voor meer details.

Marlène 'Chuki' Scharbaai, geboren in Fleur de Marie, houdt, net als Celia Cruz, haar leeftijd voor zich. Reken zelf maar uit: ze is van de generatie van andere grote vrouwelijke artiesten als zangeres Mafalda Minguel - dit jaar veertig jaar in het vak - en haar collega-danseres Helena Thaina. Het was de tijd van de Revista Musikal, de wervelende revues in uitgaanscentra als Roxy - dat in de plaats kwam van Theater Naar in Pietermaai - Cinelandia en West-End.

Er werd fanatiek geluisterd naar Cubaanse radiostations met danson, bolero, son, en guaracha van Sonora Matancera, Benny Moré, Orlando Vallejo of Arsenio Rodriguez die model stonden voor de lokale musici.

Het was Chuki's nu 92-jarige oma Delfina Gomez die haar getalenteerde kleinkind uit Fleur de Marie mee op stap nam naar de revues van die tijd. De grote tapdanser Tony Hassel introduceerde haar in de showwereld door haar in de show van Helena Thaina te laten optreden. Chuki Scharbaai werd in de swingende jaren vijftig al snel bekend als 'rumbera'. "We gaven shows met rumba, afro, mambo, calypso, samba, wals, tumba, bolero. Exotische dansen, 'baile cayente'. Het liet de bloeddruk bij mannen oplopen, zoals wijlen Angel Job het graag zei. Zijn show, de 'Show di Job', was altijd rumba". Onder dat 'exotische' viel ook de 'músika di kueru', percussie, begeleid door bandoline en gitaar en de 'baile di Kandela' - met voodoo-ritme - onder. De mannen werden wellicht wel opgewonden, maar nooit handtastelijk. "Er was respect, waar je ook was, bij Shell, Jan Kok, enzovoorts", benadrukt de artieste.

De meeste shows waren van zeven tot negen uur. Een van de show-gelegenheden waar Chuki en Helena optraden was 'Bahia' bij de brug, een club van de joden. "Zwarte mensen mochten niet naar binnen, alleen degene die kwamen om te werken, de kelners en wij".

Andere bekende namen uit de carrière van Chuki Scharbaai waren collega-dansers en managers als Romualdo Hanst en Dugo Schenker, theatereigenaar Fèchi Moron, en showman wijlen Angel Job. "We dansten de show met Dalia Richardson, Narda Brunken en Carmen die nu in Nederland woont. Tongolele was ook een groot danseres. Met Vi Sandor danste Chuki graag de samba, dan waren er Lucio Jones, Edison Ricardo, die haar als eerste een eerbetoon gaf, en natuurlijk Chuki's bekendste danspartner Juancho Smit. "Juancho Smit is de meesterdanser van onze folklore". Juancho Smit en Chuki zijn de oprichters van de bekende dansgroep 'Dushi Kòrsou' (1967). Het is vooral op dit gebied - de folklore - waar Chuki Scharbaai zich de laatste jaren op toelegde. "Ik houd van mijn folklore. Wij die ouder worden moeten alles wat we weten overdragen aan de jongeren".

Ieteke Witteveen

Cabenda rekent op snel fiat hoofdstructuur

BC benoemt hoofden bij GGD-afdelingen

WILLEMSTAD — Het Bestuurscollege heeft op woensdag diverse benoemingen bij de GGD goedgekeurd. Het gaat om hoofden en waarnemend hoofden van enkele afdelingen.

De afdeling Personeelszaken wordt per 15 april door F. Marquez bestierd. Zij wordt daarin bijgestaan door waarnemend hoofd (per 1/4) W. Welvaart, die die taak informeel al uitoefende.

Dat geldt ook voor het nu officiële hoofd van de Ambulancedienst, Ronnie Heykoop. Per 1 april is zijn benoeming geformaliseerd.

Bij de Hygiënische Dienst was al sinds 1 januari Evelyn Millard als hoofd werkzaam. Haar benoeming kwam ook deze week rond. Waarnemend hoofd bij die dienst is vanaf morgen Lionel Tronmp.

Het personeel van de GGD werd vanmorgen op de hoogte gebracht van de besluiten van het Bestuurscollege.

Waarnemend hoofd Steven Cabenda verwacht dat de vorig jaar voorgestelde nieuwe hoofdstructuur van de GGD spoedig zal worden goedgekeurd. Dan wordt de GGD in drie sectoren verdeeld: een medische sector, een financieel-economische sector en een sector Preventie & Onderzoek. De benoeming van de coördinatoren voor deze sectoren zal niet geschieden voordat het nieuwe GGD-hoofd, Stanley Bodok, per 1 mei met zijn werkzaamheden is begonnen.

Liquiditeitsproblemen

Banco Maracaibo onder curatele Centrale Bank

WILLEMSTAD — De Bank van de Nederlandse Antillen voert sinds gisteren de directie over de Banco Maracaibo nv (BMnv). Dit wegens de liquiditeitsproblemen waarin de bank verkeert. De rechter heeft de BNA gisteren toestemming gegeven de noodregeling uit de wet op het Banktoezicht van toepassing te verklaren. De ingreep volgt op een al sinds 8 maart ingegaan verscherpt toezicht bij de Venezolaanse bank.

De centrale bank en de directie van de BMnv werken nu aan het herstel van de financiële positie van de bank. De Banco Maracaibo -en tal van andere banken in Venezuela- is in de problemen gekomen door de liquiditeitsproblemen van de Banco Latino ca. Banco Maracaibo in Venezuela wordt momenteel al geholpen door het garantiefonds Focade. De Curaçaose vestiging heeft door de problemen in Venezuela ook een klap meegekregen. Anders dan bij de Banco Latino nv, lijkt de administratie bij de BMnv op orde en zijn er ook geen aanwijzingen dat er strafbare feiten zijn gepleegd.

De BMnv, een off shore bank die alleen transacties kan verrichten voor niet-ingezetenen, sluit zijn deuren niet, maar heeft ook niet de verplichting aan rekeninghouders het bedrag uit te keren dat zij op hun rekening hebben staan. De facto verkeren rekeninghouders in de positie dat zij voorlopig hun tegoeden niet kunnen opnemen. Ook (lokale) crediteuren zitten in dezelfde positie. Hoe groot het liquiditeitstekort is, wordt door de centrale bank van de Nederlandse Antillen niet aangegeven. De verwachting is, dat de BMnv voor onbepaalde tijd niet aan haar verplichtingen kan voldoen.

De liquiditeitspositie van de BMnv, schrijft de centrale bank, kwam onder druk te staan door de opname van deposito's. Het normale toezicht van de centrale bank werd daarom op 8 maart al verscherpt. Onderzoek naar de financiële positie leidde op 28 maart tot het verzoek aan het gerecht in... Aanleg de noodregeling... werking te mogen s... hetgeen gisteren werd ... wezen.

Rekeninghouders en ... teuren van de BMnv ku... bij de heer R. Henriqu... Banco Maracaibo ca in V... zuela meer informatie ... kijgen op telefoonnum... 912-035.

Op Curaçao zijn onge... achttien Venezolaanse... shore banken. Hoe... daarvan getroffen zijn ... de financiële crisis in V... zuela, kon vanmorgen ... worden achterhaald. De ... trale bank is begonnen ... deze banken te inspecte...

Tot de nieuwe wet ... zicht op het Bank en... dietwezen werd inge... (eind januari door de S... aangenomen) kon de c... trale bank op off shoreba... nauwelijks regulier toe... uitoefenen en ook ... ingrijpen. Voor het ... haven van de naam va... Antillen als betrouw... financieel centrum, was ... invoeren van de nieuwe ... noodzakelijk.

Opbrengst leni... Nafl. 442 miljo...

WILLEMSTAD ... Bank van de Neder... Antillen deelt mee d... toegewezen bedrag ... 5/8 % 1994 - 2000 leni... laste van het Land ... Nederlandse Antillen ... gesteld op Nafl. 442 m... De koers van ... bedraagt 101,5%.

De storting op deze ... moet plaatsvinde... woensdag 5 april vóór ... uur bij de Bank van de N... landse Antillen. Het ef... rendement bedraagt 7,...

Omissie

WILLEMSTAD - ... omissie is in het versla... het colloquium 'De N... landse taal in de Wer... de *Amigoe* van donder... maart verzuimd te verm... dat de oplagecijfers ... rapport van dr. Wim R... afkomstig waren ... UNA-onderzoek. Dat o... zoek werd in 1991 ve... door de heren R. Silbe... Orphelin en D. Daal. ... excuses hiervoor.

Mishandeling

WILLEMSTAD — E... jarige man is vano... omstreeks half zes ... bij de polikliniek bin... bracht. Hij is volge... politie mishandeld me... stuk hout. Zijn hoofd ... moesten het ontgelden.

Voor Paasaktiviteiten op Curaçao zie pag. 4

Ko... H... m...

Kodela onderzoekt nieuwe tarieven

Hoge inkomensgroepen moeten meer gaan betalen voor water

WILLEMSTAD — De prijs voor water moet kostendekkend worden. Kodela onderzoekt daarvoor de tarievenstructuur voor water. Het ligt in de bedoeling om de consument naar inkomen en watergebruik te gaan laten betalen voor water. Hogere inkomens en grootverbruikers moeten meer betalen voor water.

Dat is nodig omdat Kodela vaart wil maken met de uitvoering van de vernieuwing en uitbreiding van het waterleidingennet, zoals dat is uitgewerkt in het Masterplan Waterdistributie. Eén kwart van de waterproductie (24%) gaat verloren door lekken in het waternet. Sinds Kodela in 1988 de distributie overnam van de Dienst Waterdistributie, zijn de lekkages verminderd met 7 procent.

De prijs van water is ondermeer afhankelijk van de brandstofprijs. Curoil, die de brandstof levert voor de productie van water, maakt grote winsten die voor Kodela echter hogere productiekosten betekenen. De productie van water is in vergelijking met een land als Venezuela veel kostbaarder. Daar kost een kubieke meter water 20 cent, terwijl de prijs hier 3,90 is tot een verbruik van tien kuub. Voor een verbruik boven de tien kuub geldt een prijs van 6,55. De consument betaalt voor de hogere kwaliteit van het Curaçaose drinkwater, maar deze prijs is niet kostendekkend.

Behalve de brandstofprijs is ook de overheidssubsidie onderwerp van het onderzoek van Kodela, dat in samenwerking met de overheid en KAE wordt uitgevoerd. Jaarlijks pompt de overheid 24 miljoen gulden in Kodela omdat zij de tarieven niet wil verhogen. Op iedere kubieke meter water legt de overheid één gulden toe.

Mario Evertsz, algemeen manager van Kodela, konstigde eerder aan dat de prijs voor water het bedrijf voor grote moeilijkheden plaatst. Jaarlijks heeft het bedrijf slechts 3 tot 4 miljoen gulden te besteden.

Voor de uitvoering van het Masterplan Waterdistributie, vernieuwing en uitbreiding van het waterleidingennet, komt na 1996 geen financiering meer uit het Meerjarenplan.

Dit betekent dat als Kodela niet aan de waterprijs mag sleutelen, dat de uitvoering van het Masterplan in gevaar komt. Het bedrijf ziet zich reeds nu gedwongen om gas terug te nemen, waardoor problemen in de waterdistributie, zoals het wegvallen van de druk en een lekverlies van 24%, niet op korte termijn kunnen worden opgelost. Toen neemt de vraag naar water nog steeds toe. Ten opzichte van vorig jaar was er sprake van een stijging van 3%. Terwijl het bedrijf ook aandacht schenkt aan het terugdringen van de vraag, door het stimuleren van energiebesparing, is het voldoen aan die vraag nog steeds het belangrijkste uitgangspunt.

Het bedrijf wil daarom de waterprijs kostendekkend maken. Dat wil niet zeggen dat iedereen evenveel zal moeten gaan betalen voor water. Onderzocht wordt hoe de waterprijs naar draagkracht en waterverbruik kan worden berekend. Daarvoor wordt de huidige tariefsstructuur aangepast, opdat het verschil in de watertarieven groter wordt voor verschillende groepen gebruikers. Wat er met de overheidssubsidie gaat gebeuren is nog niet duidelijk. Volgens Evertsz moet deze anders aangewend worden, zodat hoge inkomensgroepen meer gaan betalen voor hun water. Onderzocht wordt waar de inkomensgrenzen moeten worden gelegd.

Ontvoering

WILLEMSTAD — Een ontvoering hield de politie vanacht bezig. Op de Caroniweg verklaarde een man dat hij bij zijn huis was klemgereden en onder bedreiging van een mes gedwongen werd in een auto te stappen. Te Batipaña moest hij zijn geld afgeven en omdat hij dat niet had, trokken zijn twee belagers hem zijn kleren uit. De in de mondi achter gelaten man riep de politie te hulp. Zij deed samen met hem onderzoek naar de daders die nog niet gevonden zijn.

Personeel San Fernando heden ontslag aangezegd

WILLEMSTAD — Het departement van Arbeid en Sociale Zaken heeft gisteren toestemming gegeven voor ontslag van het voltallige personeel van jongensinternaat San Fernando. Voor een afvloeiingsregeling is gezorgd. Het ontslag is per 31 maart aangezegd.

De afzonderlijke ontslagdata worden bepaald aan de hand van het aantal dienstjaren van elke individuele werknemer. Massaal ontslag van al het personeel was volgens de bestuursleden van de stichting San Fernando de enige oplossing voor het geheel verziekte jongensinternaat.

De vakbond ABVO had advocaat Marius Römer ingeschakeld, omdat zij van mening was dat het ontslag niet conform de wettelijke bepalingen zou zijn. Dat blijkt wel het geval te zijn. De bond ziet daarom af van een kort geding.

Wel wil Marius Römer als eilandsraadslid voor de SI een openbare vergadering over dit onderwerp aanvragen.

■ Adriaan (Dutch) Schrier (rechts) ontvangt uit handen van scheidend CHATA-voorzitter Nic Møller de CHATA-prijs voor zijn prestaties in de toeristische industrie.

Seaquariums Dutch Schrier wint CHATA-prijs van 1994

WILLEMSTAD — Adriaan (Dutch) Schrier, manager en de creatieve geest achter het Seaquarium-complex heeft de CHATA-prijs voor de toeristische industrie gewonnen.

Hij is de derde eilandbewoner die de prijs krijgt sinds het eerste jaar van uitreiking 1992. Eerder kregen Rudy Dovale en Frank Maynard de prijs.

De in 1946 geboren Nederlander woonde jaren in Canada en belandde als avonturier na vele omzwervingen op Curaçao. Hij begon exotische levende vissen te exporteren en begon in 84/85 het aquariumcomplex en opende in 1986 het eerste nietnatuurlijke strand van Curaçao. Rond het strand van Bapor Kibra ontstonden restaurants, het Lions Dive Hotel, het onderwaterpark en een aantal appartementencomplexen (twee van de drie zijn nog in aanbouw).

In tien jaar tijd is Seaquarium een belangrijke toeristische atractie geworden. In 1993 werden 300.000 bezoekers geteld.

Wegens hun verdiensten voor het toerisme heeft de CHATA verder erkend: Eddy de Kort van Banco di Caribe voor het idee van de schoonmaak-wagen die rondrijdt over het eiland; Joan Pietersz van CTDB voor haar coördinatie van de trainingen en gewaarwordingsprogramma's voor de toeristische sector; Mieke Vrolijk voor de exploitatie van de grotten van Hato; Paul Hoetjes vanwege het onderwater-schoonmaakprogramma van Reef Care en Herman Brussen van de Rotary Club vanwege het strandadoptieplan.

Schrier kon het als ondernemer niet laten om namens de particuliere sector de hoop uit te spreken dat de nieuwe leiders van de Antillen de weg van het nemen van politieke beslissingen verlaten. Hij uitte verder zijn bezorgdheid over de levensstandaard op de eilanden die naar zijn mening afglijdt van een Europees naar een Zuid- en Midden-Amerikaans niveau.

Gouverneur neemt eed af

'Opofferingsgezindheid' kernwoord voor de beëdigde nieuwe regering

WILLEMSTAD — Alle leden van het nieuwe kabinet -op de nog niet aangewezen staatssecretaris voor Sint Eustatius na- werden vanmorgen in het Gouvernementspaleis beëdigd door de gouverneur van de Nederlandse Antillen. Na de eedaflegging, die zowel via televisie als radio integraal werd uitgezonden op alle eilanden van de Antillen, wees gouverneur Saleh op de moeilijke taak die de nieuwe regering te wachten staat. "Bestuur is gecompliceerd geworden en vraagt veel van bestuurders," aldus de gouverneur. In aanwezigheid van het aftredende interim-kabinet en tal van hoogwaardigheidsbekleders werd daarop een toost uitgebracht op de Koningin en de bevolking van de Nederlandse Antillen. "Opofferingsgezindheid zal het magische woord zijn," zei daarop premier Pourier in een korte speech.

Aan het begin van een nieuwe regeerperiode zijn de verwachtingen bij iedereen hoog gespannen. Besturen op verantwoorde wijze vergt besluitvaardigheid en overtuigingskracht, zo zei de gouverneur, en daarvoor is het nodig dat het kabinet een team vormt waarvan alle leden voor hetzelfde doel in dezelfde richting werken. Goed bestuur moet ook consistent en transparant zijn, zodat het volk het beleid begrijpt en het bestuur ook rekenschap en verantwoording aflegt.

De gouverneur wees op de van de fundamentele begrippen van goed bestuur die moeten worden nageleefd in een rechtstaat, maar sprak ook over respect, eerlijkheid en solidariteit en vriendschap tussen de eilanden van de Antillen onderling, en binnen het Koninkrijk.

Nadat het scheidende kabinet, en interim-premier Jandi Paula in het bijzonder, was bedankt voor hun inzet in de afgelopen drie maanden, wenste Saleh het nieuwe kabinet veel sterkte "bij dit mooie maar moeilijke werk". En daarbij, zei de gouverneur die zijn speech afwisselend in het Papiaments, Engels en Nederlands hield, zijn de aantredende ministers wel van alle eilanden afkomstig, maar zullen zij zich inzetten voor het belang van alle eilanden.

Het nieuwe kabinet heeft de verplichting jegens zichzelf en het volk om aan de hooggespannen verwachting te voldoen. Mogelijke spanningen tussen de eilanden moeten -net als in een gezin- worden opgevangen en in goede banen worden geleid, zoals dat ook met spanningen binnen het Koninkrijk moet gebeuren. Dat is immers de gemeenschap die lusten en lasten met elkaar moet delen, rustig en met respect voor elkaars autonomie.

Niet geheel volgens het protocol, maar vanwege de intereilandelijke televisieuitzending daarvan voor deze keer afwijkend, antwoorde Pourier, dat hij alle vertrouwen heeft in zijn team ("idealistische mensen, voor wie niet geld verdienen, maar het volk dienen op de eerste plaats komt") en dat hij ervan overtuigd is dat het magische woord opofferingsgezindheid de sleutel is om de grote problemen die er liggen op te lossen. Het kabinet zal daar het voorbeeld toe moeten geven.

"Er zijn grote problemen aan te pakken: op financieel terrein, het onderwijs, de criminaliteitsbestrijding, volksgezondheid en de onderlinge relaties. Maar met Gods hulp denk ik dat we kunnen slagen." Opvallend waren de speciale woorden van waardering voor en vertrouwen in de Sintmaartense minister Leo Chance, "die de schakel tussen de Boven- en Benedenwinden zal zijn". Ook de staatssecretaris van saba, Danny Hassel, werd genoemd als intermediair.

Op zijn collega-bestuurders deed Pourier een beroep inhoud te geven aan een geherstructureerde Antillen. "Het kán. Laten we de Cariben tonen hoe te integreren." Na een dankwoord voor oud-premier Paula beloofde hij de bevolking dat de regering zijn uiterste best zal doen het volk niet teleur te stellen.

Na een korte pauze verliet het kabinet het gouvernementspaleis. Aan de andere kant van het Fortplein vond vervolgens de eerste vergadering van de Raad van Ministers plaats.

"Investeren is bezuinigen"

Opleidingsplan voor sterk verwaarloosde Ambulance-dienst

WILLEMSTAD — De Ambulancedienst is sterk verwaarloosd. Ambulancewagens die verroest, ongeschikt zijn of gewoon kapot zijn en niet gerepareerd worden. Maar vooral het verschil in opleiding en motivatie van de medewerkers van de dienst vormt een groot probleem. Daarvoor ligt nu een opleidingsplan op tafel.

Personeelsleden die zich niet aan hun dienstrooster houden, waardoor de ambulance niet uit kan rijden. Of gewonden die naar het ziekenhuis vervoerd worden door iemand die daar niet voor opgeleid is. Terwijl juist die eerste zorg kan mensenlevens redden. Daarom moet iedereen die op de ambulance rijdt in opleiding. De politiek moet investeren in de ambulance, zo werd gisteren duidelijk tijdens een informatieavond voor werknemers in de gezondheidszorg.

De ambulancedienst heeft met hulp van interne deskundigen een opleidingsplan opgesteld. Binnen de reorganisatievoorstellen voor de dienst, die er sinds 1990 liggen, is de bij- en omscholing van het personeel een essentieel onderdeel. Met de handtekening van gedeputeerde Bentoera is nu een belangrijke stap gezet in de uitvoering daarvan. Belangrijkste doel van het plan is om de grote verschillen in opleidingsniveau weg te werken. Nu rijden er op de ambulances EHBO-ers (22), ziekenverzorgers (8), verpleegkundigen (8) en gespecialiseerde verpleegkundigen (6). De EHBO-ers en ziekenverzorgers moeten het eerst bijgeschoold worden.

De dienst wil toe naar twee deskundigheidsniveau's, een voor de nietverpleegkundigen (30 man) en een voor de verpleegkundigen (14). Daarnaast moet iedereen aan een rijvaardigheidscursus deelnemen. Daarmee wil de ambulance kunnen garanderen dat wie op een brancard de auto ingeschoven wordt, er zeker van kan zijn dat de verzorging niet willekeurig is.

Het ziekenvervoer maakt onderdeel uit van een totaal hulpverleningsproces, en is veel meer dan uitsluitend vervoer, zo menen leraren verpleegkundigen Vijzelman en Kronieger, de opstellers van het opleidingsplan. De dienst wil al lang af van imago *Go, Get and Dump* (GGD). Zij menen dan ook dat een deskundige eerste hulpverlening in de ambulance hoge ziekenhuiskosten voor patiënten kan voorkomen. Investeren is ook bezuinigen, zo reageerde Kronieger op de uitlatingen van premier Miguel Pourier, die van mening is dat de prioriteit in de gezondheidszorg moet liggen bij het terugdringen van de kosten.

Voor de opleiding van de ambulancemedewerkers moet een nieuw opleidingsplan uit Nederland gekocht worden. Dit plan moet vervolgens aan de lokale omstandigheden worden aangepast door lokale deskundigen. De financiering van de plannen is slechts gedeeltelijk rond. Niet alleen moet het Nederlandse opleidingsplan nog worden aangekocht, ook de prijs daarvan is nog niet bekend.

De ambulancedienst heeft dit jaar zelf 80.000 gulden gereserveerd voor de opleiding. De begroting van circa 126.000 gulden is in principe goedgekeurd door gedeputeerde Bentoera. Voor de aanschaf van het opleidingspakket uit Nederland is nog geen geld beschikbaar gekomen. "Maar de politieke wind staat nu gunstig, en daar moeten we gebruik van maken", aldus Kronieger.

Paas aktiviteiten

Pisces seafood restaurant
Caracasbaaiweg 476
Tel. 672181

Speciaal voor dit Paasweekend
VIS, BROOD EN WIJN
Open: Goede Vrijdag 1 april vanaf 3.00 uur.
Normaal open op Paasdagen.
Wij wensen u allen Vrolijk Pasen!

Queen's View
RESTAURANT AND TERRACE
Gelegen te Sorsaka Chiki
Een speciaal paasdiner.
Kom bij ons en geniet van onze **heerlijke gerechten** in een gezellige omgeving met **live music op 1e en 2e Paasdag.**
De juiste sfeer voor Pasen.
Voor reserveringen tel: 675105
Wij zijn alle dagen geopend.
Wij wensen u allen
prettige paasdagen toe.

L'Orangerie

Menu de Pâques

Salade de caille et ses oeufs, vinaigrette aux poivrons rouges
Salad of quail served with a vinager of sweet pepper
*
Tranche de turbot pochée, sauce à la ciboulette
Slice of poached turbot served with a sauce of chives
*
Filet d'agneau en feuilleté, sauce romarin
Filet of lamb in puff pastry served with a rosemary sauce
*
Dessert de Pâques
Easter dessert
*
Café et friandises
Coffee and home made sweets

Menu de Pâques
Nafl. 75,00 US$ 42,60
12% service charge is applicable to this menu

Beide paasdagen serveren wij ook à la carte

Voor reserveringen
Tel: 655955/367888

---

baffo & bretella
Cur. Seaquarium
tel: 618700

Wij zijn normaal geopend gedurende de Paasdagen .
Goede Vrijdag hebben wij een
Speciaal Seafood Menu voor f 35,-

RYSTTAFEL RESTAURANT
INDONESIA
Mercuriusstraat 13 - 15
Telefoon 612806 of 612999
Goede vrijdag gesloten
Eerste en Tweede Paasdag
gesloten voor lunch en
GEOPEND VOOR DINER
reserveren aanbevolen

Landhuis Brievengat
Goede vrijdag geopend vanaf 5.00 n.m. met rijsttafel.
Vanaf 10.00 uur 's avonds
Live muziek met Chips.
Paaszondag open vanaf 5.00 n.m.
Vanaf 7.30 n.m.
Live muziek met Chips
Iedereen is welkom
Wij wensen u allen prettige paasdagen toe!

7-7 Café-Terras

EITJE?
"WIJ GAAN GEWOON DOOR!"
Goede vrijdag en zaterdag geopend v.a. 16.00 uur.
Zondag weer Happy Hour van 17.00 tot 20.00 uur,
Alles voor 2,50 met Live Music van Rosario
(toch ook wel op z'n Paasbest) en
snacks uit Dine's frituurtje on the house!
Zelfs maandag zijn we er v.a. 16.00 uur.

U vindt ons in het 7-7 Winkelcentrum aan de Jan Noorduynweg te Santa Maria.

Alle dagen geopend van 16.00 tot 01.00 uur.
Zondags van 17.00 tot 01.00.

Tot ziens in het bruinste cafe binnen het koninkrijk!!!!
waar een ijskoud tapje altijd maar een knaakje kost.

Parillada
El Patio
Parrillada El Patio N.V.
Sta. Rosaweg 155 - tel. 676755
laat haar klanten weten dat zij
Goede vrijdag en de Paasdagen normaal geopend zijn.
Onze Superspecial is Batko
Ook wensen wij iedereen op Curaçao
prettige feestdagen

Happy Easter

GARUDA
INDONESIAN RESTAURANT
Tel. 626519

Restaurant Garuda
Goede Vrijdag gesloten
Zaterdag geopend
1e Paasdag geopend
2e Paasdag gesloten

RODEO RANCH
Tel: 615757
Saloon Steakhouse at the Seaquarium

Goede Vrijdag gesloten.
Zaterdag open voor diner vanaf 6 uur
1ste Paasdag open voor lunch en diner
2de Paasdag open voor diner vanaf 6 uur

---

* * * *
Green Mill
RESTAURANT & BAR

In addition to our regular menu
for
Good Friday
Sole à la Meunière
Pan fried Sole served with vegetables and your choice of Potato
Naf. 27,50

and for Easter Weekend

Four course meal
Asparagus Cream Soup
**
Grilled Porterhouse Steak served with baked Potato and Veggies
**
Apple Pie with Vanilla Ice Cream
**
Coffee
Naf. 52,50
Saliña Galleries Tel: 658821

Now also serving late night Happy Hour all drinks for special prices. From 10 till closing time.

ARUBA

AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE
open van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON
24333.
Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. **Pageboy 127-0379.**

TELEFAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
11100 (centrale) en 11141 (informatie).

ALARMCENTRALE
115.

* * * * * * * *

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

* * * * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN (18.00-07.00 uur)
donderdag 31 maart:
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter Laclé via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 74300) of via Alarmcentrum (115).
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter J. Every via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).
vrijdag 1 april:
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter A. v/d Linden via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 74300) of via Alarmcentrum (115).
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter Luchmun via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).
(zaterdag en zondag van 09.00-10.00/17.00-18.00 uur)
2 en 3 april:
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter T.H.K. Lin via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 74300) of via Alarmcentrum (115).
2 april:
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter Luchmun via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).
3 april:
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter J. Every via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).
(maandag t/m zaterdag van 18.00-07.00 uur)
maandag 4 april:
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter Yagua-Fingal via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 74300) of via Alarmcentrum (115).
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter D. Bislip via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).

* * * * * * * *

BOTICA'S
(nachtdienst)
Beneden de brug:
Kibrahacha, Havenstraat 30 (Oranjestad). Tel.: 34908.
Boven de brug:
San Nicolas, B. v/d Veen Zeppenveldtstraat z/n. Tel.: 45712.
(nachtdienst)
2 april:
Beneden de brug:
Eagle, Juan E. Irausquin Boulevard (Oranjestad). Tel.: 29011

Boven de brug:
San Lucas, B. v/d Veen Zeppenveldtstraat z/n. Tel.: 45119.

* * * * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale (tel.: 115) op te bellen.

* * * * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO
(Engelandstraat 7, tel.: 21777)
De wacht heeft dr. Lili G. Beke-Martínez, tel.: 24696.

* * * * * * * *

WIT GELE KRUIS ARUBA ZUIGELINGENBUREAU
(Koningstraat 22, tel.: 24444)
Dagelijks geopend van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur; maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag: Santa Cruz 28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

* * * * * * * *

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. Bel 37687.

* * * * * * * *

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (juist achter de pastorie van Oranjestad).

* * * * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * * * * *

AIDS-HOTLINE
Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * * * * * * *

FADA/PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Open van maandag tot en met vrijdag van 08.00-16.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * * * *

FUNDACION RESPETA MI
(Stichting tegen seksuele misbruik van minderjarigen)
Tel.: 24433.

* * * * * * * *

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

* * * * * * * *

DIERENARTSEN
P. Barendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720. Voor spoedgevallen buiten kantooruren tel.: 115.

* * * * * * * *

BRIDGECLUB ARUBA ARIBA
(Tivoliclub, Wilhelminastraat 16)
Dinsdagavond om 19.30 uur speelavond. Voor opgave/informatie tel.: 24953.

* * * * * * * *

PARKE TIRAKOCHI
(Kinderpark te Savaneta, achter kleuterschool Promé Paso)
geopend van maandag t/m zaterdag van 16.00-18.30 uur en op zondag van 11.00-18.00 uur voor kinderen van 1-13 jaar.

* * * * * * * *

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
(Goletstraat 5-A, Oranjestad)
Aanvangstijden van de diensten: **woensdag en zaterdag** om 19.00 uur.

* * * * * * * *

FUNDACION DIABETICO ARUBANO
(J. Irausquinplein z/n, Oranjestad)
Voor informatie: tel. 21215.

* * * * * * * *

TELEARUBA
DONDERDAG: 18.03 Sesame Street; 19.03 After School Special; 19.46 Musical; 20.00 Telenoticias; 20.30 Gobierno ta Informa; 21.00 CNN International Hour; 21.30 Jesus; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZATERDAG: 12.00 Cartoons; 13.00 Kids News; 13.20 Adventure of Rex; 13.44 Special: **Ben Hur**; 17.16 Helicopter Holyland; 18.08 CNN News; 18.26 Special: **Jezus of Nazareth**; 20.00 Nos cu Nos; 21.00 Special: **Quo Vadis**; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 12.00 Cartoons; 13.00 Ripiti y Gana; 13.30 Special: **Anno Domini**; 16.00 Studio Sport; 17.20 Special: **Chase to Championship**; 20.00 Special: Jesus; 22.00 Show-Time; 23.00 Week in Review; 23.40 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

MAANDAG: 15.00 Cartoons; 16.00 Flintstones; 16.23 Inspector Gadget; 16.46 Woodywood Pecker; 17.09 Abra Cadabra; 18.36 Sesame Street; 19.34 Caribscope; 20.00 Special: **Called by God**; 20.20 Jesus of Nazareth; 23.20 CNN International Hour; 24.00 Sluiting.

* * * * * * * *

DONDERDAG
DIVERSEN
KERKDIENSTEN
SPORT
BASEBALL (ABBA) 19.45 uur (AA-klasse) Marlboro vs Video - Elias Mansur Ballpark

* * * * * * * *

VRIJDAG
DIVERSEN
BEDEVAART: 16.45 uur start vanaf de woning van familie Lee naar de kapel van Alto Vista.

* * * * * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 0f 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

* * * * * * * *

KERKDIENSTEN
WITTE DONDERDAG
ORANJESTAD: 18.00 uur biechten.
NOORD: 19.00 uur
PARADERA: 19.00 uur
DAKOTA: 19.00 uur
SANTA CRUZ: 19.00 uur
SAVANETA: 19.00 uur
BRASIL:19.00 uur
SAN NICOLAS: 19.00 uur

* * * * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
GOEDE VRIJDAG
ORANJESTAD: 19.00 uur viering avondmaal.
PIEDRA PLAT: 10.00 uur viering Heilig Avondmaal.

* * * * * * * *

EERSTE PAASDAG
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds. G.J. Dekker.
PIEDRA PLAT: 17.30 uur ds. G.J. Dekker.

* * * * * * * *

KAPEL MARINIERSKAZERNE SAVANETA
09.30 uur viering paasfeest; voorganger vlootpredikant ds. M. van der Hout.

Negen Nederlandse drugsgedetineerden in Latijns Amerika

ORANJESTAD — In een Latijns-Amerikaanse gevangenis een straf uitzitten is lang geen prettige bezigheid. Zo valt te concluderen uit de woorden van Wicky Schouten, chef algemene zaken en mr. Peter Davidse, chef afdeling verdragen, van Directie Buitenlandse Betrekkingen (DBB), die vertelden dat 9 personen van Nederlandse nationaliteit voor drugs opgesloten zitten in gevangenissen in de regio.

De DBB-ers vertelden dat het drugsprobleem in het Caribisch gebied een alarmerende toename meemaakt. Dit valt af te leiden uit gesprekken die gevoerd werden met onder andere de Koninkrijksambassade te Caracas, een aantal consuls uit de regio, vertegenwoordigers van de Colombiaanse DBB en uit een publicatie in het tijdschrift 'The Economist' van december 1993. De drugshandel loopt vanuit Colombia via Venezuela en Brazilië, en met gebruikmaking van de kleine eilanden als springplank, naar de Verenigde Staten. Tot een paar jaren terug waren er slechts twee drugs-gedetineerden van Nederlandse nationaliteit (Europees of Caribisch) in Venezolaanse gevangenissen. Sinds februari dit jaar is dit aantal gestegen tot 9 gedetineerden. Dit zijn onder andere, 2 St. Maartense Nederlanders verdacht van het smokkelen van 2 kilo drugs die zo'n 10 jaar cel kunnen verwachten; een tot 15 jaar veroordeelde Curaçaose Nederlander die 1 kilo drugs in zijn bezit had; 2 andere St. Maartense Nederlanders die 18 kilo drugs bij zich hadden, die nog niet veroordeeld zijn maar een straf van 20-25 jaar boven het hoofd hebben hangen; weer een groep personen die door de Amerikaanse US-Navy werden gegrepen toen men probeerde 11 ton marihuana in te voeren en in Houston tot 15 jaar en 3 maanden veroordeeld werd.

In deze groep zit ook een Nederlander die naast voornoemde vrijheidsstraf ook een enorme geldboete opgelegd kreeg, aldus Wicky Schouten.

Mr. Peter Davidse vertelde over zijn bezoeken aan Venezolaanse gevangenissen, die altijd propvol zijn en ook de erbarmelijke toestand die eeuwig schijnt te duren. Dit heeft Davidse onlangs nog kunnen ervaren toen hij samen met de minister van Financiën een Arubaanse gedetineerde in Caracas bezocht. De eerste impressie is al verschrikkelijk: te veel mensen in een cel, spanning en vechtpartijen tegen elkaar. Het is geen gemakkelijk leven en 'gangs' vechten tegen elkaar met soms zelfs een dode tot gevolg, zo vertelde de Arubaan. Voor de Arubaan is ook de voeding bar slecht, als gevolg waarvan hij al zijn tanden verloor.

In de Dominicaanse Republiek zitten ook zo'n 7 Nederlanders vast. Ook daar wordt niet gespeeld met het uitdelen van straf. Laatst nog werd een Arubaan bij vertrek uit Santo Domingo aangehouden omdat hij 400 gram cocaïne voor eigen gebruik bij zich had. Hem staat een gevangenisstraf van 8 tot 18 maanden te wachten. In Aruba of Nederland zou in een dergelijk geval de persoon een geldboete hebben gekregen en zijn reis kunnen voortzetten.

Volgens de DBB-ers is het een verkeerde instelling bij personen, die in het buitenland aangehouden worden, te denken dat de Arubaanse regering hem of haar uit de positie waarin hij in de gevangenis verkeert kan bevrijden.

■ ORANJESTAD — *Arbeider 1e klasse, Donicio Flanegin, werd bij de Veterinaire Dienst gehuldigd omdat hij een kwart eeuw in overheidsdienst is. Minister van Publieke Werken / Volksgezondheid, Martinus Flanegien, was aanwezig om de jubilaris de gebruikelijke enveloppe met inhoud uit te reiken.*

ARTOUSA met Iguana Awards

ORANJESTAD — De Aruba Tourisme Scholarship and Award Foundation (ARTOUSA) organiseert wederom een van haar jaarlijkse activiteiten nl een banket waarbij de 'Arubian Iguana Awards' worden toegekend. Dit evenement vindt plaats op zaterdag 16 april in het Americana hotel. De opbrengst van deze avond, 500 dollar voor twee personen, wordt besteed aan studiebeurzen op het gebied van toerisme en aan een charitatieve instantie.

ARTOUSA werd in 1991 opgericht en is de enige stichting die het toerisme van Aruba internationaal promoveert. Zij rekent onderscheidingen uit aan hen die uitblinken in de toeristische sector, organiseert regionale en internationale conferenties, seminars en workshops. Het voornaamste doel is om Arubanen financieel te helpen bij hun studie op het gebied van toerisme waar dit nodig is. Er zijn nu drie Arubanen die toerisme studeren onder auspiciën van ARTOUSA.

Een beroep wordt gedaan, zowel lokaal als internationaal, op de handel om mee te helpen ten behoeve van deze beurzen de benodigde gelden bijeen te krijgen. Een van de activiteiten is het organiseren van een banket. Tijdens deze avond worden internationale en lokale shows gebracht. In het bijzonder zullen lokale artiesten optreden, die in het buitenland werkzaam zijn.

De stichting organiseert slechts één activiteit per jaar. Een gedeelte van de opbrengst van deze speciale avond wordt ter beschikking van een charitatieve instantie gesteld.

Het bestuur van ARTOUSA wordt gevormd door dr. Rory Arends, Wichita Eevery, Jan Leysner, Francis Petrona, Remigio Wever en Tony Rangel.

Studenten MTS naar Costa Rica

ORANJESTAD — Negentien studenten en twee docenten van de MTS ir. Cesar Terzano vertrokken gisteren voor een studiereis naar San José, Costa Rica. Zij zijn de gasten van het 'Colegio de Arquitectos de Costa Rica', die het programma voor hun verblijf opstelden. Zij vinden onderdak in Hotel Presidente in het centrum van San José. Op het programma staan bezoeken aan het industriegebied Cartego, de universiteit, gebouwen in aanbouw, plantages en andere bezienswaardigheden die voor de studenten van interesse kunnen zijn. De groep is dankbaar voor alle medewerking ondervonden, ondermeer van Bureau Buitenlandse Betrekkingen, waardoor deze studiereis mogelijk werd.

Jubilaris bij Vreemdelingenzaken

■ ORANJESTAD — *Gregorio Maduro herdacht bij Directie Vreemdelingenzaken zijn 25 dienstjaren bij de overheid. Hij werd in aanwezigheid van zijn echtgenote, superieuren en collega's gehuldigd en mocht uit handen van minister van Justitie Rudy Croes de gelukwensen en bekende enveloppe met inhoud in ontvangst nemen.*

Begrafenis slachtoffers verdrinking

ORANJESTAD — Onder enorme belangstelling vond woensdagmiddag te Santa Cruz de begrafenis plaats van de drie slachtoffers, die vorig weekeinde bij het snorkelen zijn verdronken. Honderden mensen waren op de been, onder wie minister president Nelson Oduber en echtgenote en andere politici.

De stoet bij de begrafenis van de gebroeders Werleman, vertrok van de Sportboys-club, waar zij actief waren in het jeugdvoetbal. In de stoet liepen vele geïnformeerde jeugdige voetballers van de verschillende clubs mee. Het stoffelijk overschot van Oeki Kock werd langs het postkantoor Oranjestad gereden, waar het postpersoneel afscheid van hun collega nam. Daarna voegden de stoeten zich te Santa Cruz samen en gingen naar de overvolle kerk te Santa Cruz. Hier werd het een ontoerend afscheid, waarbij velen hun tranen niet konden bedwingen.

Holiday ontkent aankoop door Parkwood groep

ORANJESTAD — Aruba Holiday Inn beachresort begint volgende maand met het opknappen van haar hotel, waarmede een bedrag van tien miljoen dollar is gemoeid. De berichten dat de Parkwood groep uit Atlanta geinteresseerd is in de koop van het hotel worden ontkend.

Volgens de geruchten zouden de plannen van de Parkwood groep ondermeer bestaan om 200 van de 600 kamers van Holiday Inn in 100 timeshare eenheden om te bouwen. Ofschoon er geen hotelkamers gebouwd mogen worden, zou de groep toch wel vergunning voor haar plannen hebben.

Holiday's general manager Frank Rodriquez ontkende tegenover het ochtenblad 'Bon Dia' ten stelligste deze berichten, die ook voor hem nu een verrassing waren. Verleden jaar was de groep wel geinteresseerd, doch de plannen gingen toen niet door. Rodriquez weet niet waar de berichten nu vandaan komen, in ieder geval begint Holiday Inn volgende maand met het opknappen van het hotel, waarmede ruim tien miljoen dollar is gemoeid.

ORANJESTAD — Club di Ciclismo Barcadera organiseert op zondag 24 april een 50km-wedstrijd onder auspiciën van Aruba Wieler Bond. De start is om 7.30 uur op de parkeerplaats van Arashi Beach en van daar uit via Malmokweg en de verschillende districten naar de finish te Barcadera 19A, tegenover de oude chemische fabriek te Barcadera. Men kan deelnemen in een van de vier categorieën: amateur, veteranen, dames en junioren.

Het inschrijfgeld bedraagt een tientje en men kan zich inschrijven bij Idefre (Oranjestad), Casa King (San Nicolas), Tri Bike Aruba (Sabana Grandi) en bij de leden van Club di Ciclismo Barcadera. De prijsuitreiking, gecombineerd met een barbeque, is om 12 uur bij de finish te Barcadera 19A.

KENNISGEVING

Ondergetekende, mr G.L. van Giffen, ten dezen handelende in zijn hoedanigheid van gemachtigde van de executant van het in de haven van Curacao, aan de Parera Palen, Nederlandse Antillen, onder executoriaal beslag liggende

motorschip "SANTA MARIA"

deelt hierbij mede:

dat de veilcondities voor de verkoop en toewijzing van voornoemd schip ter openbare terechtzitting van het Gerecht in Eerste Aanleg te Curacao, op 4 mei 1994 om 11.00 uur des voormiddags in het Stadhuis gelegen aan het Wilhelminaplein # 4, alhier, door ondergetekende, in zijn voornoemde hoedanigheid ter Griffie van voormeld Gerecht op 29 maart 1994 zijn gedeponeerd.

Alle geschillen over de veilcondities moeten, op straffe van verval, binnen acht dagen na deponering, bij verzoekschrift, bij voormeld Gerecht aanhangig worden gemaakt.

Curacao, 29 maart 1994.

mr G.L. van Giffen,
Komdeur & van Giffen,
advocaten
De Ruyterkade # 51
Curacao, N.A.

WIJZIGING OPENBARE AANBESTEDING

Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curacao wordt bekend gemaakt de aanbesteding van

BESTEK D.O.W. NO. 93-16

"Rioolgemaal Wilhelminabrug met persleiding en bijbehorende werken"

UITSTEL VAN INSCHRIJVING EN AANBESTEDING:

De inschrijving dient, in een gesloten enveloppe waarop duidelijk het besteknummer is vermeld, te worden gedeponeerd in een daarvoor bestemde en als zodanig aangeduide bus op de tweede verdieping van het Bestuurskantoor, Concordiastraat 24, Willemstad, tot uiterlijk op 13/04/1994 om 10.00 uur v.m. wanneer de opening van de inschrijving zal plaatsvinden.

Het Hoofd van de Dienst
Openbare Werken,
Ing. H.C. Simmons.

WIJZIGING OPENBARE AANBESTEDING

Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curacao wordt bekend gemaakt de aanbesteding van

BESTEK D.O.W. NO. 93-15

"Rioolgemaal De Tempel met persleiding en bijbehorende werken"

UITSTEL VAN INSCHRIJVING EN AANBESTEDING:

De inschrijving dient, in een gesloten enveloppe waarop duidelijk het besteknummer is vermeld, te worden gedeponeerd in een daarvoor bestemde en als zodanig aangeduide bus op de tweede verdieping van het Bestuurskantoor, Concordiastraat 24, Willemstad, tot uiterlijk op 13/04/1994 om 10.00 uur v.m. wanneer de opening van de inschrijving zal plaatsvinden.

Het Hoofd van de Dienst
Openbare Werken,
Ing. H.C. Simmons.

Asiento houdt traditionele 2,5 kilometer zwemtocht

WILLEMSTAD — SOV Asiento houdt op maandag 4 april de 40ste aflevering van de Asiento 2½ Kilometer Zwemtocht die het vorig jaar 240 deelnemers trok. Dit jaar wordt extra luister gegeven aan die zwemtocht. Sportcommissaris van Asiento, Valentino Chance, verwacht dat ongeveer driehonderd zwemmers zich zullen inschrijven voor deze jaarlijks terugkerende activiteit. Om klokslag 14.00 zullen de deelnemers naar Barbarabeach gevaren worden van waar ze in het water zullen springen en naar Brakkeput zwemmen.

SOV Asiento wil van de 40ste 2½ Kilometer Zwemtocht een festieve happening maken. Naast muziek en amusement zijn er ook diverse spelen en attracties zoals domino-wedstrijden en een bier-estafette. Dat bleek woensdag op een persconferentie van het Asientobestuur in de vergaderzaal van het sportcomplex te Rust & Burgh.

Gezwommen wordt in twee groepen namelijk in de touren wedstrijdklasse. Refineria Isla, Kompania Touw Korsou (KTK), Citro, Rode Kruis en de Havenpolitie hebben alvast hun medewerking toegezegd aan de organisator van dit grote zwemevenement.

Sportcommissaris Valentino Chance vermeldde dat hij de diverse zwemclubs op Curaçao benaderde met uitnodigingen voor de zwemmers om deel te nemen. Voor de verenigingen die met meer dan 25 zwemmers aan de zwemtocht deelnemen, wordt 2,50 gulden korting doorberekend. Inschrijfgeld is vastgesteld op tien gulden.

Ook heeft het Asientobestuur contact opgenomen met Carmabi om te weten te komen of het veilig is voor de zwemmers om in het water te springen. Dat vanwege het bericht van ongeveer twee weken geleden dat het gevaarlijk is om te gaan zwemmen, vanwege het 'Portugees Oorlogsschip' dat in de wateren en op stranden op het eiland zou zijn waargenomen. Het Asientobestuur zal voor alle zekerheid voorzorgsmaatregelen nemen.

De zwemmers worden goed in de gaten gehouden. Daar komt nog bij dat het Rode Kruis paraat zal staan met twee of meer ambulancewagens. Volgens Chance, heeft Carmabi-man Bos hem gezegd dat er geen grote risico's aanwezig zijn dat de zwemmers last zullen ondervinden van het 'Portugees Oorlogsschip'. Dat zeediertje zou volgens Chance niet makkelijk in binnenwateren te vinden zijn.

Clubs liggen coach dwars

LA PAZ — De voorbereiding van de Boliviaanse voetbalselectie op het WK is woensdag danig in de war gestuurd door de weigering van de clubs hun internationals vrij te geven voor een trainingskamp in april. "Ik ben net zo verbaasd als Adam op moederdag", was de reactie van bondscoach Xabier Azkargorta.

De uit Baskenland afkomstige Azkargorto, tot Man van het Jaar uitgeroepen omdat hij het Boliviaanse voetbalelftal naar de eindronde van het WK loodste, wil de komende maand gedurende drie weken in Spanje met zijn WK-selectie aan de slag.

■ *WILLEMSTAD — Het vrouwen softballteam Mr. Crocker HCAW (zie foto) is een van de deelnemende formaties aan het softballtoernooi voor de Koninkrijks Cup 1994. Dit evenement vindt plaats in het Little League Ballpark te Suffisant en de officiële opening staat gepland voor zondag 3 april.*

Naast Mr. Crocker HCAW, Nederlands kampioen 1993, nemen ook deel aan het toernooi de kampioen en subkampioen van Curaçao. Dat zijn respectievelijk Pichingolo / Nissan en Blue Angels / Vanddis.

Het speelprogramma (voorrondes) ziet er als volgt uit: 15.45 uur officiële opening, 16.00 uur Mr. Crocker - Pichingolo en 17.30 uur Mr. Crocker - Blue Angels. Op 4 april: 19.30 uur Pichingolo - Blue Angels en 21.00 uur Pichingolo - Mr. Crocker. Op 5 april: 19.30 uur Blue Angels - Pichingolo en 21.00 uur Blue Angels - Mr. Crocker.

In Europese bekercompetitie

Cagliari wijst Inter met score van 3-2 terug

CAGLIARI — Na vier opeenvolgende nederlagen in de nationale competitie heeft Inter woensdagavond ook de eerste wedstrijd van de halve finale van het toernooi om de UEFA-beker verloren. Op Sardinië was Cagliari te sterk voor de geplaagde formatie uit Milaan, spelend met de Nederlandse tandem Wim Jonk en Dennis Bergkamp: 3-2.

Echt nodig was de nederlaag voor de Milanezen in het Italiaanse onderonsje niet. Tien minuten voor tijd had Inter nog een veilig lijkende voorsprong van 2-1. In de slotfase boog Cagliari de achterstand om in een overwinning. Criniti en Pancaro waren daarvoor verantwoordelijk. Beiden waren invallers.

Inter was dankzij Fontolan al na zes minuten op voorsprong gekomen. Binnen vijf minuten kwam de thuisclub echter op gelijke hoogte. Verantwoordelijk daarvoor was de Braziliaanse Belg Oliveira. De Uruguayaan Ruben Sosa, die na dit seizoen ook vrijwel zeker uit Milaan moet vertrekken, zette Inter na de hervatting op voorsprong.

Dat Cagliari in de slotminuten de zege toch nog binnenhaalde was verdiend. De thuisclub was beter en gevaarlijker dan het verkrampte Inter, dat internationaal succes hard nodig heeft om het leed van het mislukte seizoen in de serie A te verzachten. Cagliari, dat in de kwartfinale titelverdediger Juventus uitschakelde, had via Oliveira en Valdez mogelijkheden gehad Inter al eerder op achterstand te zetten.

Grote interesse van jeugdige schakers voor kampioenschap Schaakschool Janwe

WILLEMSTAD — Het kampioenschap van Schaakschool Janwé belooft dit jaar wederom een interessante competitie te worden. Er bestaat grote belangstelling voor deze reguliere competitie. De eerste ronde wordt aanstaande zaterdag verspeeld in Buurtcentrum Janwé. De schaakschool organiseert dit seizoen verder diverse toernooien voor de jeugdige leden en is tevens van plan op bestuurlijk en organisatorisch niveau meer van zich te laten horen.

Schaaktrainer Louis Alvin Smith is opnieuw aangesteld als de wedstrijdleider tijdens de reguliere competitie van Schaakschool Janwé. De deelnemers spelen elke zaterdag in Buurtcentrum Janwé. De wedstrijden beginnen om klokslag negen uur.

Jeugdige talenten zoals Amindo Naarden en Sherman Maduro en de ervaren, iets oudere spelers Rudsel Wolf en Rolando Scherptong hebben hun deelname aan het kampioenschap al bevestigd. Deze schakers komen uit in de A-klasse. Voornamelijk Naarden en Maduro zijn degenen die voor Schaakschool Janwé de eer hoog houden in toernooien en kampioenschappen op Curaçao. Ze vormen op het moment dan ook samen met Fabio Mensing het meest talentvolle Janwé-trio.

Wolf is een ervaren schaker die ook aardig meedraait in de damtop op het eiland. Niet veel sporters kunnen twee takken van denksporten op zo een hoog niveau, zoals Wolf dat doet, tegelijkertijd uitoefenen. Ondanks de verplichtingen met zijn werkgever, Princes Beach Resort & Casino, slaagt Wolf erin tijd vrij te maken om te oefenen en zelfs om aan zowel dam- als schaaktoernooien deel te nemen.

In het grijze verleden vormde Wolf samen met oud-Janwé-schakers David Curiel, Alrun-Ray Tokaay, Benedict Bito, Geert van der Ploeg, Shastri Moesker en Dennis Pikero een gevreesde team op Curaçao. Die top steunde destijds ook op een sterke subtop, bestaande uit Gerald Stacie en de schaaksters Monique Blüme, Roxanne Koeyers, Nathalie Stacie, de zusters Garmers (Joan, Karen en Ludmilla). Veel van die oudleden zijn door de jaren heen naar Nederland vertrokken in verband met verdere studies.

Bito en Pikero zijn niet alleen inmiddels teruggekomen, maar zijn zich ook alweer gaan aansluiten bij 'hun' schaakschool. Dit koppel heeft ook zitting genomen in het bestuur van Schaakschool Janwé en heeft veel plannen in petto om van Janwe opnieuw een bloeiende en bovenal gevreesde schaakteam te maken. Bito vertegenwoordigt schakend Janwé zelfs in de Nederlands Antilliaanse Schaakbond.

Het kampioenschap van Schaakschool Janwé wordt in vier klassen verspeeld, namelijk in de A-, B-, C- en de Damesgroep. In die laatste klasse verwacht trainer, tevens wedstrijdleider, Louis Alvin Smith veel van met name de schaaksters Angelique Craane en Maria Alejandra Diaz. Craane is terug van korte tijd weggeweest en heeft in de trainingen bewezen nog aardig te kunnen schaken. Diaz heeft inmiddels zowel de jongens alsmede de wat oudere schakers op het eiland al laten zwoegen in diverse toernooien.

De schakers die op de drie ereplaatsen eindigen in de vier klassen, winnen elk een trofee. Naast het eigen kampioenschap gaat Schaakschool Janwé de leden ook stimuleren om meer te oefenen en ook deel te nemen aan toernooien, die georganiseerd worden door de andere schaakschool (Agedres Na Plaka Chikí van Omalio Meriën) en de schaakclubs Curaçao en Capablanca.

Inschrijving voor het kampioenschap van Schaakschool Janwé sluit op zaterdag 08.45 uur. Geïnteresseerden kunnen zich inschrijven bij Smith (625295) en Naarden (689508). Ook nieuwe leden zijn van harte welkom aanstaande zaterdag in Buurtcentrum Janwé.

Het activiteitenprogramma van Schaakschool Janwé ziet er verder als volgt uit: 8 oktober Snelschaaktoernooi Janwé; 4/5 november Jeugd Tientallen Wedstrijden Janwé vs Agedres Na Plaka Chikí; 26/27 november Schoolschaaktoernooi (Janwé/afdeling Schoolsport van Dienst Onderwijs) en 17 december Kerstbouten Snelschaaktoernooi Janwé.

Geldprijs van 10.000 gulden

TDS zendt WK-Voetbal 'life' uit op kanaal 99

WILLEMSTAD — De commerciële zender TDS gaat het wereldkampioenschap voetbal *life* uitzenden. In verband daarmee werd er een project op potengezet dat tevens diende als reclamecampagne, waar de sportliefhebbers op Curaçao een hoofdprijs van maar liefst tienduizend gulden kunnen winnen. Vitamalt en MCB-Mastercard meldden zich alvast als hoofdsponsor. Dat bleek woensdag op een persconferentie van de commerciële zender.

TDS staat voor Television Distribution Systems nv, in de volksmond beter bekend als 'black-box tv'. De persconferentie werd gehouden in de vergaderzaal van het Hotel Trupial Inn.

TDS-sportcoördinator Rein Persaud en de assistentmanager van de zender, Carlos 'Joe' Coran, gaven uitleg over de reclameplannen. Aanwezig waren ook de hoofdsponsors MCB-Mastercard en Vitamalt die respectievelijk vertegenwoordigd werden door Fred van Romondt (Afdeling Marketing MCB) en Charles Balentina (directeur Vitamalt).

De voetballiefhebbers op Curaçao kunnen met de WK-campagne van TDS een hoofdprijs van tienduizend gulden winnen. Eerst moet echter een formulier worden ingevuld waarin stapsgewijs de kwalificatie van de favoriete elftallen wordt aangegeven. Dat geschiedt per ronde. Voor elk goed antwoord krijgt de deelnemer twee punten met een maximum van 150 punten.

TDS is voornemens op kanaal 99 de WK-wedstrijden uit te zenden. Naar alle waarschijnlijkheid gaat de zender daarvoor een tweede kanaal openen. De openingswedstrijd staat gepland voor 17 juni en gaat tussen Duitsland en Bolivia in groep-C. Die confrontatie vindt plaats in de Amerikaanse staat Chicago en wordt om 15.00 uur (Antilliaanse tijd) uitgezonden via TDS-kanaal 99. Op diezelfde vrijdag speelt Spanje tegen Korea in Dallas. Die wedstrijd wordt ook uitgezonden door TDS en wel om 19.30 uur.

Na gelijkspel met Spartak Moskou

Monaco in halve finale van Champions league

MOSKOU — In de sneeuwstorm van Moskou heeft Monaco de halve finales van de Champions league bereikt. De 0-0 in een ondanks de barre omstandigheden leuke ontmoeting in groep-A tegen Spartak was voldoende. De Russen, die vooraf nog slechts een theoretische kans op het bereiken van de laatste vier hadden, zijn na de doelpuntloze remise uitgeschakeld.

Voor Galatasaray, de Turkse verrassing bij de laatste acht van Europa, geldt hetzelfde. Met Barcelona gaat Monaco uitmaken wie een in de poule wordt. Die krijgt in de halve eindstrijd het recht van de thuiswedstrijd.

De prestaties van Monaco op internationaal niveau staan in schril contrast met die in de Franse competitie. Daarin vertolkt de club van de vertrekkende trainer Arsene Wenger een kleurloze rol als middenmoter. In de Champions league, waarin Monaco het wegens een omkoopschandaal geschorste Olympique Marseille vervangt, speelt de ploeg onbevangen, leuk en aanvallend.

Zo ook in Moskou, waar niet aflatende sneeuwbuien het duel beïnvloedden. Beide ploegen gingen voor de winst, beide hadden vrij veel kansen, beide troffen de lat. Voor de Fransen deed dat in eerste instantie de Duitse international Klinsmann, voor de thuisclub verdediger Nikiforov.

Monaco mocht de meeste aanspraak maken op de zege. De Franse formatie was net een tikkeltje dreigender. Al na tien minuten voorkwam doelman Stoutje met een uiterste inspanning een doelpunt van Klinsmann, die van dichtbij inkopte. Ook Viaud kreeg met het hoofd een unieke mogelijkheid op de openingstreffer. In ideale positie kopte hij vlak voor rust echter slordig naast.

Voor Spartak, twee weken eerder voornamelijk door toedoen van vrije trappen van Koeman ruim verslagen door Barcelona (5-1), betekende de puntendeling alweer de derde remise op eigen veld in de Champions league. De Russen hebben in de reeks nog geen overwinning behaald.

FC Porto bereikt ook halve finale

DEN HAAG — FC Porto heeft woensdagavond al de halve finales bereikt in de Super league. In groep-B kan Anderlecht in theorie nog wel op gelijke hoogte komen met de Portugese landskampioen, maar bestudering van de reglementen leerde dat in dat geval niet het doelsaldo telt, maar de onderlinge resultaten van beide ploegen.

Porto won voor eigen publiek met 2-0 van Anderlecht en verloor in Brussel met 1-0. Porto ontvangt in het laatste groepsduel het nog ongeslagen AC Milan, dat aan een punt genoeg heeft om eerste te worden. Anderlecht speelt op 14 april thuis tegen Werder Bremen. De inzet is slechts de nietszeggende derde plaats.

In groep-A verzekerden Barcelona en Monaco zich al van een plaats in de halve eindstrijd. Over veertien dagen wordt in het onderlinge duel in Monaco bepaald wie eerste wordt. Barcelona heeft genoeg aan een gelijkspel.

Ajax tegen NAC op maandag

Amsterdamse club heeft overwinning hard nodig

DEN HAAG — Ajax moet in het Paasweekeinde tonen of de terugval van tijdelijke aard is. De koploper in de Nederlandse eredivisie kreeg de laatste weken klap na klap. De teleurstellingen tegen Parma (kwartfinales Europa Cup II), NEC (halve finale KNVB-beker) en Feyenoord (competitie) kwamen in Amsterdam hard aan. In de eredivisie heeft Ajax nog acht wedstrijden te gaan. Maandag, op tweede paasdag, komt NAC naar de Meer.

De ploeg uit Breda is de revelatie van het seizoen. Met fris en aanvallend voetbal worden zowel punten als sympathie gewonnen. Het spitsenduo Van Hooijdonk - Lammers is vermaard. Onder leiding van trainer en oud-Ajacied Spelbos staat de debutant op de vijfde plaats, met zelfs uitzicht op deelneming aan het toernooi om de UEFA-beker.

Ajax' enig overgebleven concurrent Feyenoord heeft vier punten achterstand, maar ook een wedstrijd meer gespeeld. De Rotterdammers spelen vrijdag 1 april de altijd lastige uitwedstrijd tegen MVV. Vorig seizoen bleef de ploeg in Maastricht overeind en kon vervolgens het landskampioenschap worden binnengehaald.

In de onderste regionen spelen de voornaamste degradatiekandidaten Cambuur Leeuwarden (tegen PSV) en RKC (tegen Go Ahead Eagles) op vreemde bodem. Ook de wedstrijd Heerenveen - FC Groningen is interessant, het wachten is daarbij op dinsdag. Het Paasprogramma is over liefst vier dagen verspreid.

De Groningers hebben volgend seizoen weer de steun van trainer Hans Westerhof, maar of dat in ere- of eerste divisie gebeurt, is nog een open vraag. VVV, de laatste weken behoorlijk van slag, speelt maandag in Arnhem tegen Vitesse, dat het lek boven lijkt te hebben.

Het volledige programma in de eredivisie is op vrijdag MVV - Feyenoord; zaterdag PSV - Cambuur, Go Ahead Eagles - RKC; maandag Willem II - Volendam, Ajax - NAC, Sparta - FC Twente, Vitesse - VVV, FC Utrecht -Roda JC en dinsdag Heerenveen - FC Groningen.

BOKSEN / ROTTERDAM — Het gevecht tussen de Amerikanen Padilla en Houk om de wereldtitel (WBO) in het lichtweltergewicht gaat niet door. Houk heeft een blessure opgelopen tijdens de training.

SPORT AGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
Zwembad:
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Gouverneur Van Slobbeweg z/n, Rif)
open voor publiek-zwemmen (toegang kinderen t/m 14 jaar één gulden en volwassenen twee gulden): vrijdag van 20.00-22.30 uur; zaterdag van 14.00-17.00 uur en zondag van 12.00-17.00 uur.

SENTRO DI BARRIO JANWE
Dammen:
elke donderdag van 15.00-18.00 uur damles en -training voor de jeugd vanaf acht tot achttien jaar.
Schaakvereniging Janwé:
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf zeven tot 23 jaar.

SKOL DI DAM STRATEGIA
elke donderdag van 19.30-23.00 uur in Sentro di Bario Janwé.
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur in IPK-gebouw (naast Martinus mavo, Plasa Brion.

RUST & BURGH
(Schaakvereniging Curaçao)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

VRIJDAG

REGATTA
(Curaçao Lions Dive Regatta '94)
vanaf 10.30 uur jacht-, cats-, surfplank- en sunfish-races - strand Seaquarium.

ZATERDAG

REGATTA
(Curaçao Lions Dive Regatta '94)
vanaf 10.30 uur jacht-, cats-, surfplank- en sunfish-races - strand Seaquarium.
(Curaçaose Touwtrek Kampioenschappen)
14.00 uur strand Seaquarium.

ZONDAG

REGATTA
(Curaçao Lions Dive Regatta '94)
vanaf 10.30 uur Jacht-, cats-, surfplank- en sunfish-races - strand Seaquarium.

SOFTBAL
(Koninkrijks Cup 1994)
16.00 uur Mr. Crocker (Ned) vs Pichingolo
17.30 uur Mr. Crocker (Ned) vs Blue Angels - Little League Ballpark te Suffisant.

MAANDAG

ZWEMMEN
14.00 uur start Asiento $2^1/_2$-km tocht - Barbara Beach naar eindpunt bij Zeilhaven Asiento (Brakkeput)

SOFTBAL
(Koninkrijks Cup 1994)
19.30 uur Pichingolo vs Blue Angels;
21.00 uur Pichingolo vs Mr. Crocker (Ned) - Little League Ballpark
KARATE
Curaçao Karate Bond (CuKarBo)
Jeugd Stimulanstoernooi
vanaf 11.00 uur in sporthal SDK

WENEN - De Servische autoriteiten in Sandzak maken zich schuldig aan schendingen van de mensenrechten. Dat schrijft de Conferentie over veiligheid en samenwerking in Europa (CVSE) woensdag in een verklaring waarin de organisatie zich "uiterst bezorgd" toont.

Sandzak is een Servisch gebied aan de grens met Bosnië, waar de moslims een meerderheid van de bevolking uitmaken. De CVSE maakt melding van ... keurige arrestaties, ... heden door de politie en ... gen om "etnisch zu... gebieden in Servië en ... negro te creëren. Het ... is "een toename van de ... ning en instabiliteit ... regio".

Carel Enkelaar: "Hopelijk komt er nu wat van"

Rapport over Antillen-imago bleef vijf jaar in la liggen

WILLEMSTAD — "Het verheugend dat de nieuwe Antilliaanse regering de verbetering van samenwerking met Nederland als een prioriteit ziet. Hopelijk wordt nu ook een begin gemaakt met een professionele voorlichting. Een rapport daarover ligt al vijf jaar in Fort Amsterdam." Dat zegt Carel Enkelaar, communicatie-deskundige en voormalig programmadirecteur van de NOS-Televisie in Nederland, die thans met vakantie op Curaçao verblijft.

In het voorjaar van 1989 deed hij, in opdracht van de gevolmachtigde minister in Den Haag, zowel op de Antillen als in Nederland onderzoek in naar verbetering van het imago van de Nederlandse Antillen in Nederland. Gedateerd 29 augustus 1989 verscheen zijn rapport *Communicatie 1989 - Een diagnose en een therapie*. Het 49 pagina's tellende boekwerk van aanbevelingen en bijlagen werd in Den Haag publiekelijk gepresenteerd en door de gevolmachtigde minister alsmede door het ook thans nog fungerende hoofd voorlichting van het Antillenhuis, R. Charles Martina, met grote instemming ontvangen.

Maar ondanks herhaalde aandrang uit Den Haag en na een uitvoerige publicatie in de *Amigoe* van 3 januari 1990 kwam uit Fort Amsterdam geen reactie. Aan het rapport, dat ook tot stand kwam dankzij de medewerking van een aantal prominente Nederlanders uit politiek en bedrijfsleven, werd in Fort Amsterdam nauwelijks of geen aandacht besteed.

Desgevraagd wil Carel Enkelaar nu wel bevestigen, dat de uitkomst van zijn rapport niet alleen is genegeerd, maar dat tevens zijn onderzoek in kringen van de toenmalige Antilliaanse overheid is tegengewerkt. "Afspraken met ministers kwamen niet tot stand of werden op het allerlaatste ogenbluk afgezegd. Ook de minister-president bleef onbereikbaar." Het gevolg is geweest dat Enkelaar en zijn collega Kees Buurman, afkomstig van NOS-Radio, ondanks interventie van *insiders*, op kosten van de Antilliaanse regering de eerste week van hun verblijf praktisch tot niets doen waren gedwongen.

"Het is toch te gek voor woorden, dat namens de regering opdracht wordt gegeven tot een onderzoek en dat diezelfde onderzoek door diezelfde regering wordt gesaboteerd", aldus Enkelaar. Hij zegt geen namen te willen noemen, maar personen en bepaalde invloeden wel te kennen. Op 3 januari 1990 citeerde de *Amigoe* uit het rapport 'dat de hoogste nog in functie zijnde RVD-ambtenaar tegenover het Nederlandse journalistentijdschrift *Reporter* kon verklaren dat Nederlandse journalisten nog slechts bij hoge uitzondering op medewerking van de Antilliaanse overheid kunnen rekenen'. Een dergelijke verklaring is vernietigend voor de toch al zwakke relatie met de Nederlandse media, aldus het rapport.

Het Antillenhuis verklaarde destijds jegens de *Amigoe* teleurgesteld te zijn over de gang van zaken en over de behandeling van een deskundige, bevriende relatie. Carel Enkelaar was lange tijd dagbladjournalist, daarna de eerste hoofdredacteur van het Nederlandse televisie-journaal en vervolgens vele jaren programmadirecteur van de NOS-televisie. In de European Broadcasting Union was hij vice-president van de programmacommissie. Op zijn initiatief werd op Curaçao enige tijd een correspondentschap voor de Nederlandse televisie gevestigd (Pim Reyntjes) en werd een Nederlandse regisseur (Rudolf Spoor) een jaar lang ter plaatse beschikbaar gesteld ten behoeve van de opleiding.

Ook verkreeg TeleCuraçao via hem de toen broodnodige apparatuur alsmede de mogelijkheden voor gratis uitzending van belangrijke sportevenementen. In april 1971 organiseerde Carel Enkelaar in samenwerking met Tele-Curaçao een succesvolle internationale EBU-conferentie. Over zijn ervaringen in de media publiceerde hij onlangs het boek *Ooggetuige*.

Het rapport *Communicatie 1989*, dat de *Amigoe* indertijd in handen kreeg, geeft uitvoerige suggesties voor de structuur van de voorlichting in Willemstad en in Den Haag. Een belangrijk deel van het rapport behandelt de betekenis van het kabinet van de gevolmachtigde minister in Den Haag. Volgens één gedachtengang dient het Antillenhuis zich te beperken tot de politieke contacten; volgens een andere zienswijze, die door Enkelaar wordt aanbevolen, heeft het Antillenhuis ook een coördinerende taak voor alle Antilliaanse activiteiten in Nederland.

De doelgroepen zijn immers de Nederlandse politiek, de Nederlandse bevolking, de Antilliaanse bevolkingsgroep in Nederland, het Nederlandse bedrijfsleven, de Nederlandse media en in toenemende mate Europa. Met het oog op deze doelgroepen is volgens het rapport versterking en professionalisering in de pr-sfeer hoog nodig. Volgens het rapport wordt het verstrekken van informatie en het bedrijven van *public relations* in de Antillen nog teveel gezien als 'iets dat erbij hoort' en niet als een beroepsmatige noodzaak. Het rapport behandelt voorts verschillende andere aspecten van het Antilliaanse imago en geeft tientallen aanbevelingen voor kleine en grotere *public relations*-projecten.

Alan Maduro debuteert als promotor

Lady Patra en Papa San samen in reggaeconcert

WILLEMSTAD — Pepsi-Colaman Alan Maduro waagde de uitdaging, reisde af naar Jamaica en kwam vertellen dat Lady Patra, Papa San en The Rough Cut Band naar Curaçao komen. Nieuwkomer Maduro, alhoewel al langer actief achter de gordijnen, strikte meteen drie van 's werelds beste reggae-artiesten en bands voor het eiland. Op 29 oktober presenteert hij samen met vier andere sponsors de 'Reggae Fantasy Explosion'.

■ ...*Alan Maduro als promotor*...

De laatste reggae-artiest die Curaçao het vorig jaar bezocht was de Lucky Dube. Promotor Mocky Job, onlangs in een ruzie verwikkeld met collega-promotor Maritza Becher, contracteerde toentertijd de Afrikaanse artiest. Het werd een daverend succes en sindsdien koestert Job het plan om reggaeformatie UB-40 te strikken voor een optreden op het eiland.

In het grijze verleden zorgde Yellowman voor enige commotie op Curaçao tijdens een optreden. Hij zong sommige *reggae lyrics* die eerder onder de noemer 'belediging' en 'vernedering' vielen en de vrouw bovendien als een extreem sexobject portretteerden. Toen besloot het gezag maatregelen te nemen om herhaling van 'obscene taal' op reggae-concerten te voorkomen.

Met name Lady Patra, bekend wegens haar pikante shows op het podium, is een hit onder de jongeren. Vanwege diezelfde gewaagde performance van de Jamaicaanse zangeres wordt jongeren beneden de veertien jaar verboden de show zonder ouderlijke begeleiding te bezoeken. Hoe de organisatoren dat gaan controleren blijft een raadsel.

Patra heeft diverse nummers op de hitladders van verschillende radiostations. Zij is de vertolkster van *Think about it, Romantic call* en *Queen of the pack*. Verder heeft ze twee bijnamen: *Queen of the Dancehall* en *The Madonna of the Caribbean*.

Een leek als Alan Maduro, die pas is komen kijken in de reggae-wereld, zei de naam 'Papa San' in eerste instantie weinig. Inmiddels weet de promotor dat Papa San grote hits achter zijn naam heeft staan. Enkele van die succes-nummers zijn *Hi, Animal party, Maddy maddy cry* en *Eenie meenie miny mo*.

De derde buitenlandse inbreng bestaat uit The Rough Cut Band met René Davis als leadzanger. Curaçao wordt vertegenwoordigd door de band Goldy Band. De liefhebbers dienen 35 gulden entreegeld neer te tellen. Het concert begint om 21:00 uur en zal om ongeveer 01:30 uur eindigen.

INGEZONDEN

Zwanenzang

OP DE valreep werd de bevolking tot in de huiskamer via de publiciteitsmedia lastig gevallen door enige bewindhebbers uit het ter ziele gegane interim-kabinet, die hun uiterste best deden om te vertellen hoe goed zij wel waren en wat zij zoal hadden gedaan. Het geheel kwam ongeloofwaardig over, omdat tijdens de ambtsperiode veelal het tegendeel is gebleken.

Twee jaar geleden heeft eveneens een bewindsman van Justitie gepoogd met een middelmatige nota aan de Staten zijn falen achter een rookgordijn te verbergen. Thans zien wij weer hetzelfde.

Veel van hetgeen door de scheidende interim minister van Justitie naar voren is gebracht, is voor *insiders* en ook voor de weldenkende burger een lachertje. Wij zullen slechts enige punten naar voren brengen.

Een departement van Justitie heeft reeds bestaan onder de minister van Justitie R.J. Isa, misschien in een andere opzet. Dus thans beslist geen novum. Wel moet worden vermeld dat bij brief no. 071/94 van 15 maart 1994 de scheidende interim minister van Justitie de Raad van Ministers verzoekt om negen personen per 1 januari 1994 naar het departement te plaatsen c.q. aan te stellen. Een zeer voortvaardige Raad van Ministers gaat hiermee reeds op 16 maart 1994 akkoord.

Wij hopen dat de nieuwe minister van Justitie P.J. Atacho voldoende bewegingsruimte is gelaten om zijn eigen beleid te kunnen voeren. Het politie-opleidingspakket gaat in handen van een externe deskundige, die waarschijnlijk het politie-opleidingsschema in de Nederlandse Antillen niet voldoende kent. Reeds nu worden 87 kandidaten van de negentig afgewezen voor het vak procesverbaal. Voorwaar een novum.

Het initiatief om te geraken tot een akkoord met de Fransen op Sint Maarten is gestart met het initiatief van de toenmalige minister van Justitie L.A.I. Chance. De eerste vergadering met de Franse autoriteiten vond plaats te Philipsburg. Voor wat betreft de politie heeft de gewezen hoofdcommissaris van politie, mr. F. Wiel, een geheel andere taal laten horen. Een totale teruggang.

Geen woord is gerept over de transcedente meditatie in het gevangeniswezen. Wij hebben tijdens de toespraak ook niets vernomen omtrent de zware beschuldigingen aan het adres van politiefunctionarissen die in drugs zouden handelen.

Voorts zijn wij benieuwd wanneer de open vleugel van de gevangenis in gebruik zal worden genomen. Mogelijk is het wachten op de nieuwe keuken. Een eerste steen van een rehabilitatiecentrum is ons dit maal bespaard gebleven. Wij hopen dat de jonge energieke minister van Justitie P.J. Atacho zich niets aantrekt van deze zwanenzang, welke meer weg had van een partijpolitiek praatje, maar dan op kosten van de belastingbetaler.

JOHAN OLDENBOOM
Curaçao

Buurtbewoners te Banbabou willen bemande politiepost

WILLEMSTAD — In de buurt van St Willibrordus en omstreken gaan bewoners proberen een telefoonketting op te zetten om inbrekers en dieven een stap voor te zijn. Ze zouden het wel prettig vinden als de politiepost van Barber ook 's nachts na elf uur bemand blijft.

De buurtcommissie van de gehuchten Willibrordus, Jan Kok en San Sebastian hield over het toegenomen aantal misdrijven en de recente negatieve berichten over de regio (drugvangst Jan Kok) een bijeenkomst in samenwerking met de politie. Behalve de tip van de waarschuwende telefoontjes naar de buren bij onraad in de straat, gaf politievoorlichter Mando Davelaar ook de tip dat voor weinig geld bij de bank kluizen te huur zijn voor familiesieraden en belangrijke stukken. Goede verlichting rond het huis en behoorlijk hang- en sluitwerk zijn een 'must'.

Na Now Curaçao! ook Now Bonaire!

WILLEMSTAD — Naast Now Curaçao komt er vanaf april ook Now Bonaire. Ook dit kleurrijke blad bedoeld voor de toeristen wordt uitgegeven door Curaçao Tourist Publications van Billy Jonkcheer.

Bijlmerschietpartij

Twaalf jaar cel voor moord

AMSTERDAM — Een pistoolschot maakte op 23 juli 1992 een einde aan het leven van de Antilliaan A. Paula en veranderde dat van zijn landgenoot de 26-jarige S.B. voorgoed. Het gerechtshof in Amsterdam veroordeelde B. dinsdag in hoger beroep wegens moord tot een gevangenisstraf van twaalf jaar, conform de eis van de procureur-generaal.

Door de rechtbank was B. ook al veroordeeld tot twaalf jaar, maar hij beriep zich op noodweer en tekende hoger beroep aan.

Over wat zich precies heeft afgespeeld op het parkeerterrein van de flat Kleiburg op 23 juli lopen de lezingen uiteen. Feit is dat B. Paula van korte afstand in de buik heeft geschoten. In een opwelling na een woordenwisseling, zegt B. Getuigen beweren echter dat B. en het slachtoffer nog geen woord hadden gewisseld voordat B. een schot afvuurde.

De onenigheid tussen B. en Paula ging over een vordering die B. meende te hebben op de vriendin van Paula. Zij had hem per ongeluk ernstig met een fles aan de voet verwond en hem daarvoor ter compensatie een geldbedrag geboden dat nooit werd betaald.

Het hof achtte bewezen dat B. in zijn kwaadheid daarover besloot verhaal te gaan halen en vervolgens in koele bloede Paula van het leven beroofde. Dat dit gebeurde op de openbare weg waar ook omstanders gevaar liepen rekende hem hof hem extra zwaar aan.

Behalve de twaalf jaar onvoorwaardelijke celstraf werd ook nog eens een voorwaardelijk deel van een vorige veroordeling omgezet in een onvoorwaardelijke celstraf van vijf maanden.

Turkse premier weigert ontslag vier ministers

ANKARA - De Turkse premier Ciller weigert het ontslag van vier van haar ministers, onder wie de bewindsman van Defensie Mehmet Golhan.

De bewindslieden wilden de eer aan zichzelf houden nadat de regerende Partij van het Rechte pad DYP in hun districten nederlagen leed bij de verkiezingen van afgelopen zondag. Uit regeringskringen is donderdag vernomen dat Ciller het ontslag weigert. De premier zelf zegt alleen dat ze "op dit moment" geen nieuwe regeringsploeg wil samenstellen. De vier ministers stonden overigens zelf niet kandidaat in de plaatselijke verkiezingen. De DYP kreeg de meeste stemmen (22 procent). De Islamitische Welvaartspartij geldt echter als grote winnaar met een score van negentien procent.

GOBIERNU DI KORSOU

Servisio di Limpiesa Kòrsou
Kohe sushi durante Semana Santa

Hefe di Servisio di Limpiesa di Kòrsou (Selikòr) ta pidi atenshon pa lo siguiente:

E ruta pa kohe sushi di kas den dia i anochi riba djabièrnè dia 1 di aprel (Bièrnè Santu) ta kaduká. Ta kohe sushi riba e ruta akí djasabra dia 2 di aprel.

N.B. E ruta pa kohe sushi di kas den dia i anochi riba djaluna dia 4 di aprel (dos dia di Pasku di Resurekshon) ta sigui normal.

Servisio di Limpiesa di Kòrsou (Selikòr) ta deseá henter Pueblo di Kòrsou un
Felis Pasku di Resurekshon.

E Hefe menshoná,
Dept. R.P. R.J. Francisca, MBA.

Krioyo Special		Onbeperkt Special	
Bakiou	Naf. 17,50	Slibtong	Naf. 37,50
Dradu	Naf. 23,50	Schol	Naf. 28,00
Mula	Naf. 23,50	Garnalen	Naf. 35,00
Carco	Naf. 20,00	+ 10% Service charge	
+ 10% Service charge			

WHO: TBC ook als gevolg aids en verwaarlozen door rijke landen:

TBC moet mondiaal aangepakt, tweehonderd miljoen nodig

DEN HAAG - De geïndustraliseerde landen moeten ongeveer tweehonderd miljoen gulden op tafel leggen voor de bestrijding van tuberculose in de hele wereld. Samen met andere plannen moet dat de komende tien jaar twaalf miljoen sterfgevallen voorkomen. De coördinatie- en adviesgroep op het gebied van tbc van de WHO presenteerde het plan dinsdag tijdens een bijeenkomst in Den Haag.

Het is volgens de VN-Gezondheidsorganisatie zaak dat alle landen de nieuwe WHO-richtlijnen voor tbc-bestrijding overnemen. Met name de rijke landen wordt verzocht de steun aan tbc-programma's te handhaven en zo mogelijk te vergroten. Voorts pleit de WHO voor een wereldwijde samenwerking tussen ondernemingen en particuliere instellingen om overheden steun te bieden bij de strijd tegen de ziekte.

De VN-organisatie komt met het actieplan op een moment dat het aantal tbc-gevallen explosief dreigt toe te nemen. De WHO vreest dat als er niets wordt gedaan, alleen al de komende tien jaar als gevolg van tuberculose over de gehele wereld dertig miljoen doden vallen. Naar verwachting raken in dezelfde periode nog eens tachtig miljoen personen besmet.

WEINIG GELD

Momenteel sterven jaarlijks drie miljoen mensen aan tbc. Daarmeë eist de ziekte meer slachtoffers dan aids, malaria, cholera en tyfus bij elkaar. De bestrijding van tbc wordt bemoeilijkt omdat verscheidene Tuberkelbacteriën inmiddels ongevoelig voor medicijnen zijn.

Aan tbc wordt relatief weinig geld uitgegeven. Vorig jaar werd aan aids ongeveer 270 miljoen gulden besteed, tbc kreeg ongeveer 32 miljoen gulden.

De WHO vindt niet dat aan de bestrijding en behandeling van aids minder geld moet worden uitgegeven, maar vindt dat er juist meer geld moet komen voor tbc. Een van de redenen dat het aantal tbc-patiënten toeneemt, is dat aids-patiënten vatbaarder voor de ziekte zijn en het ook, zeker in ontwikkelingslanden, snel krijgen.

VERONTRUSTEND

Hoewel 95 procent van de sterfgevallen zich nog in ontwikkelingslanden voordoet, beschouwt de WHO de sterke toename van tbc-patiënten in de geïndustrialiseerde wereld als een verontrustende ontwikkeling. Met name de laatste vijf jaar is in dit deel van de wereld sprake van een forse groei.

De toename van de tbc-gevallen is merkwaardig genoeg een gevolg van de eerdere uitroeiing van de ziekte in de rijke wereld. Als gevolg daarvan werden bestrijdingsprogramma's afgebouwd, kwam er minder geld beschikbaar voor onderzoek en werd tbc-bestrijding in de Derde wereld verwaarloosd.

Drugs onderschept voor Nederland in Roemenië, Hongarije

BOEDAPEST - Hongaarse douanebeambten en de Roemeense politie hebben voorkomen dat honderden kilo's hasj en heroine naar Nederland werd vervoerd.

Hongaarse douanebeambten ontdekten een in Nederland geregistreerde vrachtauto, die vanuit Roemenie 150 kilo heroine Hongarije wilde binnensmokkelen. De vrachtauto was op weg naar Nederland en andere Westeuropese landen. De Roemeense politie trof in een tuin in een dorp in het noordwesten van Roemenie 315 kilo hasj aan, meldde het nationale persbureau Rompress. De verdovende middelen zaten verborgen in pakketten met Italiaanse opschriften. In een ander dorp vond de politie onder een keukenvloer een in Nederland vervaardigde machine voor de verpakking van de hasj.

Propaganda voor Mandela als president

■ JOHANNESBURG - *Een ANC-aanhanger maakt propaganda voor Nelson Mandela als toekomstige president van Zuid Afrika. Dit gebeurde tijdens een betoging van het spoorwegpersoneel in Johannesburg.*
(AFP-satellietfoto)

Na aanvaarden EU-machts-compromis:

Storm kritiek van media en partij komt over Major heen

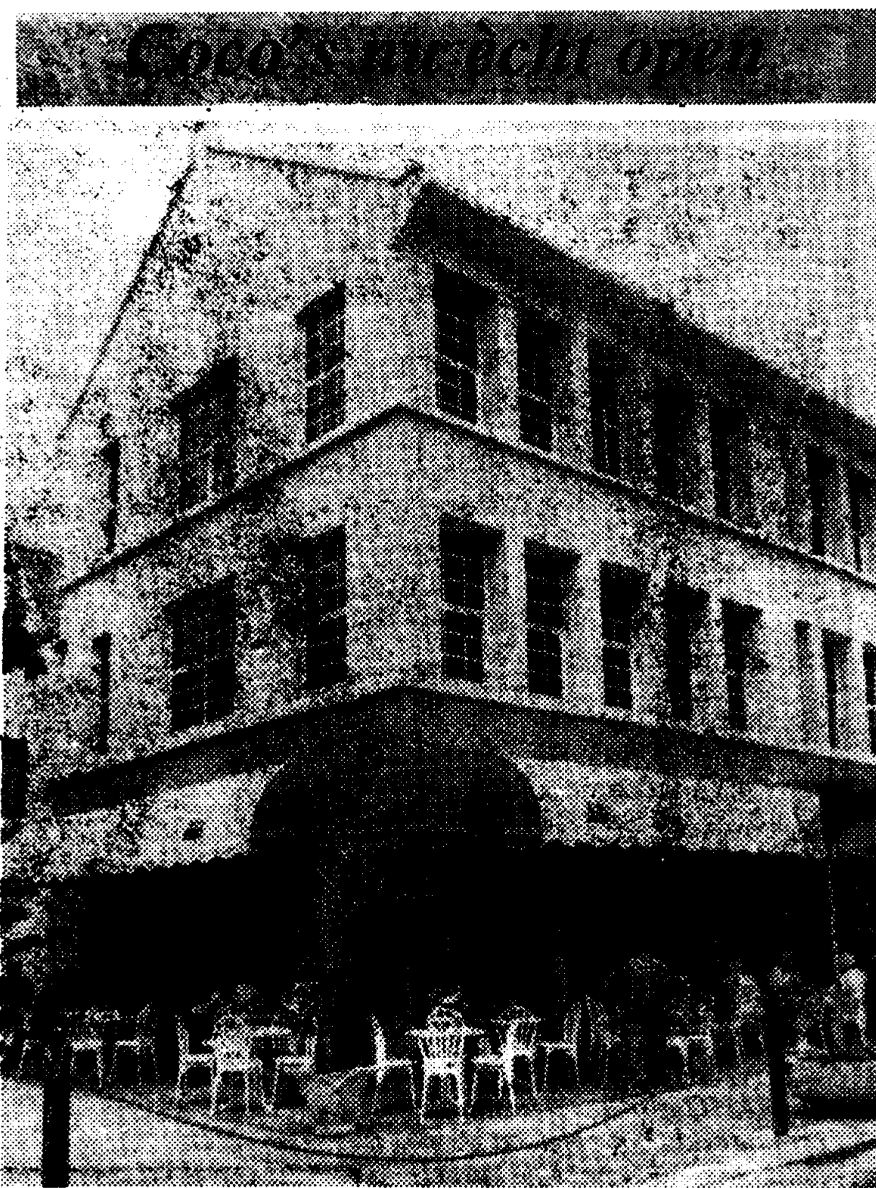
LONDEN - De positie van de Britse premier John Major staat na de aanvaarding van het compromis in de Europese Unie over het vetorecht onder zware druk.

Zijn optreden van de afgelopen weken werd woensdag, nadat een Conservatieve parlementariër hem dinsdag al dringend had opgeroepen af te treden, zelfs in de regeringsgetrouwe media schadelijk voor het land genoemd. Openlijk wordt gespeculeerd op zijn vervanging, in het najaar of na de Europese verkiezingen in juni. Major rest volgens de Britse media nog slechts een strijd om te overleven, waarbij de premier nu ook de steun van zijn eigen partij ontbeert. Zijn tactische terugtocht, volgens de premier gebaseerd op concessies van de Europese Unie, kwam nadat Major vijftien dagen in felle bewoordingen had bezworen tot het einde te zullen strijden tegen zijn Europese partners. De "overgave" aan Europa, zoals de boulevardpers het noemde, heeft verwarring gesticht in alle geledingen van de Conservatieven.

Ook in de Londense financiële wereld daalde het vertrouwen in de regeringsleider, die juist dinsdag 51 jaar werd. Het pond zakte naar het laagste niveau in vijf maanden.

Nutricia: Ondanks Olvarit-incident flinke winst

ZOETERMEER - Het voedingsmiddelenconcern Nutricia is de affaire met Olvarit van vorig jaar goed te boven gekomen. De babyvoeding moest uit de markt worden genomen nadat resten van een reinigingsmiddel in de potjes waren aangetroffen. Het kostte de onderneming Nf 30 miljoen aan bedrijfsresultaat. Als die schade zich niet had voorgedaan was dit resultaat niet uitgekomen op Nf 126 miljoen maar op Nf 156 miljoen. Over 1992 bedroeg het Nf 121,3 miljoen. De winst uit gewone bedrijfsuitoefening daalde een half miljoen naar f. 125,4 miljoen. Nutricia boekte een nettowinst van Nf 100,5 miljoen, ruim vijftien procent meer dan de Nf 87,2 miljoen van het voorgaande jaar. De winst per aandeel steeg van Nf 8,23 tot Nf 9,44.

■ WILLEMSTAD — Het woensdag officieel geopende Coco's Side Walk Café maakt geschiedenis als terrascafé zonder deuren.

Ruim een jaar van voorbereiding ging vooraf aan de opening van het stadse plekje in de Hanchi Snoa. Eigenaren Erik en Caro Brouwer, Frederic Agniel en Rudy Piziolo hebben een grondige studie gemaakt van de mogelijkheden voor een dergelijk café-restaurant in de sfeer van een grand café. Stokbrood en andere warme en koude spijzen vullen de lichte menukaart, aangevulde met verschillende drankjes waaronder cocktails.

TELECURAÇAO (kanaal 8/6)

DONDERDAG

17.00 Atardi Hubenil (konta kuenta, jeugdjournaal en AGHUSA)
18.00 Tempu pa Dios
18.05 Club Veronica
18.30 Nieuws in het Nederlands
18.45 Telenovela: **Ti Ti Ti**
19.05 Buskando Solushon
19.30 Blossom
20.00 Telenotisia
21.00 Wega di Number Kòrsou
21.10 **The Day Christ Died**

ZATERDAG

17.00 Telefiesta met tante Irma
18.00 Mega Top 50
18.40 Special: **Ana Gabriel**
19.00 Rescue 911
20.00 Telenotisia
20.40 Big Story
21.00 Wega di Number Kòrsou
21.10 Cocktail Turístiko (presentator Captain Sterling)
22.00 All You Need is Love
22.30 Estreno: **The Domino Special**

ZONDAG

09.00 Sala di Konsierto: **Maestro Claudio Arau**
10.00 Sena di Señor
10.45 Classical Master Pieces
11.15 48 Hours
12.00 Djadumingu Deportivo: **Gu... di Deporte** (Rein Persaud) **Game of the Billions**
13.30 Matinee: **Return of Pink Panther**
16.15 B.O.O.S.
16.45 Man drechi di Dios
17.00 Sunday Musical
17.30 Reis om de Wereld: **Ind...**
18.00 Di Bishita Ku.....
18.30 Cocktail Special
19.00 Tele-Suerte
20.00 Telenotisia
20.30 Shete Dia
21.00 Miniserie: **Onassis, the Richest Man of the World (last)**

DIVERSEN

BELANGRIJKE NUMMERS (voor noodgevallen)

Ambulance:	112
Politie:	114
Brandweer:	114
Hospitaal:	624900
Aidslijn:	128
Kodela:	135

VERLOF BEGRAFENIS

(afgifte van 10.00-14.00 uur)
vrijdag 1 april:
A. Michel, Dr. M.L. King Boulevard 42.
zaterdag 2 april:
R. de Windt, Uteweg 53.
zondag 3 april:
H. Andrade, Schelpwijk Kaya B-9.
maandag 4 april:
E. Cannister, Schottegatweg Oost 25.

HEEFT U HULP NODIG?

Bel SOS-lijn 1271

NOODGEVALLEN/ VERMISSING OP ZEE

Telefoon: 637911 (RCC)
24 uur per dag bereikbaar!

THORAX CENTRUM

(Jan Noorduynweg naast UNA. Tel.: 685544
openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor **spoedgevallen tel.: 685917.**

DIERENARTS

voor spoedgevallen gelieve te bellen: **614000 (Veterinaire Dienst)** voor de dienstdoende arts.

ZATERDAG

TOERISTENSCHEPEN
07.00-18.00 uur *Crown Odyssey* (AUA).
07.00-17.00 uur *Song of Norway*.
08.00-17.00 uur *Ocean Breeze* (AUA).

ZONDAG

TOERISTENSCHIP
09.00-16.00 uur *Regent Sun* (SJU).

MAANDAG

TOERISTENSCHIP
11 00-20.00 uur *Seawind Crown* (AUA).

AGENDA

E:	8000/
WEER:	8222/
TRALE:	8845
AAL:	8900/
	7446/
	14
RDENTEHUIS:	8350

RE BIBLIOTHEEK
tijden voor het publiek:
van 14.00-18.00 uur; dinsdag, en donderdag van 08.00-12.00/ uur; vrijdag van 08.00-12.00/ uur.
van 14.00-18.00 uur en vrijdag 17.30 uur.

KANTOOR
(tijden)
koop
(tel.: 8508): maandag t/m donvan 07.30/12.00.13.30-17.00 uur; van 07.30-12.00/13.30-16.00; zatsloten.
(tel.: 8214): maandag t/m vrijdag 07.30-12.00/13.30-16.00 uur; gesloten.
sele, Postspaarbank, Sigu- en Giro-Betaalkaart)
en Rincon: maandag t/m van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur; gesloten.

CLUBS
Informatie H. van Sommel, tel.:
maandag 12.00 uur - Restaurant

LVV
maandag t/m vrijdag van 06.00- in verband met planning van te slachtdieren bij keurmeester

(Kaya 24-A, Antriol)
maandag, woensdag en van 13.30-14.30 uur; spreekuur te donderdag van 17.00-17.30 bestuurskantoor.
gelieve tel.: 4255 te

DIERENASIEL
Animal Shelter Foundation
28. Tel.: 4989)
maandag t/m zaterdag van 15.00-17.00 uur.

APOSTOLISCHE KERK
36(
van de dienst: zondag om

Investering van ruim drie ton

Nieuwe apparatuur begin van vernieuwing hospitaal

KRALENDIJK — Het Sint Franciscus Hospitaal beschikt sinds gisteren officieel over een vernieuwde röntgenapparatuur en een nieuw echo- en EEG-apparaat. De totale investering van meer dan drie ton heeft het ziekenhuis echter bijna parten gespeeld in de verdere infrastructuur van de stichting Ziekenverpleging en Bejaardenzorg. Leningen bij lokale banken zou een aanzienlijke verhoging van de tarieven van het Sint Franciscus Hospitaal hebben betekend. "Dat was voor ons onaanvaardbaar", aldus de voorzitter van de stichting, drs. Theo Tijssen, gistermiddag bij de ingebruikneming van de nieuwe apparatuur.

In het onderhavige geval heeft het Bestuurscollege echter onmiddellijk ingegrepen en de stichting Ziekenverpleging en Bejaardenzorg een zachte lening aangeboden, waardoor de meer dan drie ton kostende apparatuur toch aangeschaft kon worden. De bedoeling is dat het ziekenhuis de geleende som in vijf jaar zal terugbetalen. Desgevraagd zei Tijssen, dat dit weliswaar een lichte tariefsverhoging nodig maakte, maar in een vorm die voor het ziekenhuis toch acceptabel was.

Overigens was Tijssen zeer te spreken over de medewerking die verleend werd door Evert Piar van de Maduro & Curiels Bank Bonaire. Dat de offerte van deze lokale bank niet werd geaccepteerd, was het feit dat de tariefsverhoging toch buiten de proporties viel die de stichting zich gesteld had.

"Helemaal zonder verhoging ging het helaas niet, maar wat nu bereikt is staat in een zeer redelijke verhouding met datgene waarover wij en uiteraard de bevolking ons kunnen permitteren", preciseerde Theo Tijssen tegenover de *Amigoe*.

Volgens Tijssen is er een duidelijke discrepantie tussen Curaçao en Bonaire. Op dit eiland liggen de tarieven voor opname in de derde klas namelijk ruim tachtig gulden per dag lager dan die op Curaçao. "En dat zal voorlopig wel zo blijven ook", aldus Tijssen.

De voorzitter van het stichtingsbestuur attendeerde erop, dat de nieuwe investering in de röntgenapparatuur gezien kan worden als een voorbode op de uitbreiding van de dienstverlening door het Bonaireaanse ziekenhuis. "Dat zijn namelijk de chirurgische ingrepen van eenvoudig tot middelzwaar niveau. In april zullen tijdens besprekingen met het Bestuurscollege van Bonaire beslissingen vallen over de steun die wij van de overheid verwachten", aldus Tijssen, die met nadruk het belang van Bonaire voorop stelt.

Hij wees er onder andere op dat uit de medisch-chirurgische wereld aantrekkelijke aanbiedingen waren gekomen. Tijssen en zijn bestuur maken momenteel een analyse van al die aanbiedingen. "Wij zijn vooral geïnteresseerd in wat voor Bonaire goed is. We zijn minder geïnteresseerd in wat eventueel goed is voor de betrokken partijen."

Voor het stichtingsbestuur is evenwel een uiterst belangrijk punt, dat een chirurg met zijn team 24 uur per dag beschikbaar is.

KRALENDIJK — Volgens de Tourism Corporation Bonaire (TCB) moet het vak toerisme in het basis en voortgezet onderwijs aan de orde komen. Hiermee wordt bereikt dat schooljeugd al vroeg stadium wordt gewezen op het belang van toerisme.

In de nota *National Tourism Policy* zeggen de samenstellers dat kennis van het toerisme bij de jeugd kan leiden tot een keuze van een beroep in de toeristenindustrie. Van groot belang is ook, dat via het onderwijs het belang van een toeristische ontwikkeling nog eens wordt onderstreept.

Volgens de nota is het van belang dat de overheid een campagne als die van Tene Bonaire Limpi ondersteunt. Daarmee wordt de culturele erfenis en de natuurlijke schoonheid van het eiland beschermd.

PDB opteerde voor 'verzwaarde' portefeuille

KRALENDIJK — "De regering zal voldoende aandacht besteden aan de wensen en de noden van de sociale groeperingen. Tijdens de informatieperiode heeft informateur mr. Miguel Pourier op Bonaire ook met deze groeperingen gesproken." Woorden van Partido Democratico Boneriano (PDB) Statenlid Jopi Abraham tijdens de maandagavond gehouden persconferentie op Bonaire.

Abraham bevestigde dat de PDB na het behalen van de verkiezingsoverwinning, deelgenomen heeft aan de besprekingen om tot een nieuw kabinet te komen. Na de werkzaamheden van Pourier als informateur begonnen de formatiewerkzaamheden. "Dat was het moment waarop een delegatie van de PDB met andere partijen aan tafel is gaan zitten om tot een regeerakkoord te komen. Die vergadering werd gehouden op Curaçao en duurde bijna twee dagen", aldus Jopi Abraham.

De PDB-leider zegt dat werd uitgegaan van een concept dat door Pourier was opgesteld, uitgaande van de onderlinge gesprekken die de formateur met de onderscheiden partijen had gevoerd.

Zoals bekend, behaalde de PAR op Curaçao acht van de veertien zetels en dat beschouwde de partij als een mandaat van de kiezers. De opdracht van de gouverneur luidde een regering te vormen die op tweederde van de Staten zou steunen. Aangezien de Curaçaose partij MAN niet verloren had, kon ook deze partij toetreden tot een eventuele regering. Verder werd ervan uitgegaan dat de winnende partijen deel zouden uitmaken van de regering.

"Er is een politiek akkoord tussen de partijen en daarin is de verantwoordelijkheid opgenomen die elke partij zal moeten dragen wanneer het kabinet is gevormd. De portefeuille, waarvoor de PDB heeft geopteerd, is die van Ontwikkelingssamenwerking. Maar dan in het licht van de herstructurering. De PDB zal er echter op toezien, dat deze portefeuille meer inhoud krijgt dan in het verleden het geval was." Dat zei partijvoorzitter Abraham van de PDB maandagavond tijdens de eerste persconferentie van de partij na de verkiezingen.

Abraham wees er wel op dat de portefeuille van minister drs. Strauss-Marsera wat uitgebreider zou worden. Onder haar verantwoordelijkheid vallen nu ook Welzijnszorg en Vrouwenzaken. Zaken die volgens Abraham in voorgaande kabinetten geen of nauwelijks enige aandacht hebben gekregen. Belangrijk vond Abraham het ook dat Strauss-Marsera ook de belangen zal gaan behartigen van de minderdraagkrachtige eilanden. Dat zijn Bonaire, Saba en Sint Eustatius.

Ten slotte zei Abraham dat de PDB en de MAN hadden geopteerd voor het vice-voorzitterschap van de Staten. De PDB heeft dit ook gekregen en Jopi Abraham is benoemd als vice-voorzitter van de Staten. De MAN ging daarmee akkoord en trok zich terug als mededinger van de Bonaireaanse partij.

***

BOLIVIA gaat de belangrijkste staatsbedrijven privatiseren. Het gaat om ondernemingen in de sectoren olie, telecommunicatie, spoorwegen, elektriciteit, luchtvaart en mijnbouw. De staat behoudt in eerste instantie een belang van 50 procent. Deze aandelen worden later gedistribueerd onder de bevolking. De regering verwacht over de periode 1995-1997 een opbrengst van zes miljard dollar uit de privatiseringen.

***

BEKENDMAKING

...artikel 3 van het "Arbeidsvredebesluit" ... 1967 no. ... maakt ondergetekende bekend

...de dag van het referendum onder de werknemers van Setel ALV, die momenteel niet onder de ... van Setel vallen is vastgesteld op vrijdag 15 april 1994.

...de plaats van het referendum is de O.Z. vergaderzaal van Setel n.v. te F.D. Rooseveltweg no. ... (Santa Maria)

De gelegenheid om te stemmen bestaat van 09.00 ... uur.

...de vakbond die gerechtigd is om aan dit referendum deel te nemen is de Algemene Bond van Overheidspersoneel (ABVO).

...personen vermeld op de bijlage van de ... van ondergetekende gedateerd 30 maart ... aan betrokken partijen stemgerechtigd zijn ... deelnemen aan dit referendum.

Willemstad, 31 maart 1994.

De Landsbemiddelaar.
drs. M.N. Schili-Maria

WEEKEND
Sizzle

KOERSEN CENTRALE BANK

NOTERINGEN BANK VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN (CENTRALE BANK) GELDIG OP DONDERDAG 31 MAART EN TOT NADER ORDER:

VALUTA		AANKOOP	VERKOOP AAN PUBLIEK
US DOLLAR	1.77	1.78	1.80
CAN DOLLAR	1.265	1.285	1.305
PND STERLING	2.575	2.630	2.690
NED GLD (per Nf. 100)	94.14	94.86	95.66
ZW FRANCS (per Zw. frs. 100)	125.79	126.51	127.31
FR FRANCS (per Fr. frs. 100)	29.90	31.00	31.70
DUITSE MARK (per Dm. 100)	105.90	106.62	107.42
IT LIRE (per It. lire 1000)	0.78	1.08	1.14
AR FLORIN (per Afl.100)	98.00	100.00	*100.20 **100.00
JAPANSE YEN (per yen 10.000)	172.78	173.64	174.44
ECU (per Ecu 100)	-.-	206.04	206.84

*voor bankpapier
**voor overboekingen en bankcheques

INGEVOLGE ARTIKEL 12 VAN HET CENTRALE BANK-STATUUT STELT DE BANK VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN (CENTRALE BANK) DE KOERSEN VAST VOOR HET DEVIEZENVERKEER:

DISCONTO: 5%
BELENINGSRENTE: 6%
CD RENTE 1 maand: 1.5%
Reserve Requirement: 6%
Reserve Period: 16 maart-15 april
Indicatieve koersen overheidspapieren:
7.25 % obl. 1989/1994 koers: 100.76% Eff. rendement 5.50 % Land
8.00 % obl. 1989/1999 koers: 101.73% Eff. rendement 7.60 % Land
8.25 % obl. 1989/2004 koers: 101.73% Eff. rendement 8.00 % Land
8.625% obl. 1990/1995 koers: 103.63% Eff. rendement 6.25 % Land
8.50 % obl. 1991/1996 koers: 104.35% Eff. rendement 6.70 % Land
7.875% obl. 1993/1996 koers: 102.63% Eff. rendement 6.375% Land
8.50 % obl. 1992/1997 koers: 104.62% Eff. rendement 6.75 % Eiland
8.625% obl. 1992/1997 koers: 105.10% Eff. rendement 6.85 % Eiland
8.625% obl. 1993/1998 koers: 105.37% Eff. rendement 7.00 % Eiland
8.00 % obl. 1993/1998 koers: 103.00% Eff. rendement 7.15 % Eiland

FINANCIEEL NIEUWS

Damrak niet onder indruk

AMSTERDAM - De Amsterdamse aandelenmarkt was donderdagmorgen niet echt onder de indruk van de sterke daling van de Dow-Jonesindex met bijna twee procent op woensdag. De AEX-index zakte wel met 5,57 punten tot 399,14, maar volgens handelaren kwam dat vooral door de optiebeurs die 's morgens op de beursvloer verscheen om stukken te verhandelen.

De omzetten op de vloer waren minimaal. "In de middag verwachten we weer wat herstel", aldus een optimistische handelaar. Wel gaf hij toe met "argusogen naar de koersvorming in de VS te kijken".

De markt kreeg steun van de obligatiekoersen. De mededeling van het ministerie van Financien dat het in het tweede kwartaal niet met een extra obligatielening komt, liet de rentedragende stukken stijgen met gemiddeld drie tot vier dubbeltjes. Volgens een obligatiehandelaar gingen de koersen omhoog omdat de markt voorlopig niet verstoord wordt door nieuwe emissie-activiteiten.

De sterke daling van de AEX-index met ruim vijf punten, waardoor de gezaghebbende graadmeter weer onder de psychologisch belangrijke grens van 400 punten zakte, schokte de handelaren niet. Weliswaar was er sprake van een langzame krach, maar niemand, zelfs de particulieren niet, raakte in paniek. Op de vloer leeft nog steeds de gedachte dat er sprake is van een tijdelijke rentehobbel. "Eind dit jaar staat de lange rente weer op 5,25 procent", zo orakelde een handelaar. Nu schommelt de rente rond de 6 procent.

De hoofdfondsen waren, op een enkeling na, allemaal lager. Stork moest het sterkst dalen tot Nf 45,10, een verlies van Nf 1,60. Enkele weken geleden maakte het machinebouwconcern uit Naarden nog een positieve winstverwachting bekend. Transporteur Nedlloyd leverde Nf 1,50 in op Nf 61,80. AKZO Nobel die over het algemeen positief gewaardeerd wordt, zakte op deze zwakke markt omlaag met Nf 4,30 op Nf 213,20.

Voedingsmiddelengigant CSM was de uitzondering op het linker koersenbord. De Brinta- en Honigverkoper ging bescheiden omhoog op Nf 66,50, een plus van drie dubbeltjes.

Beurs- en bandenkneus Pirelli, die met een miljoenenemissie op de markt wil komen ondanks een zeer hoog verlies in 1993, moest opnieuw omlaag. Pirelli liet Nf 0,40 liggen op Nf 13,90. Sinds de aankondiging van de mega-emissie keren beleggers het noodlijdende fonds massaal de rug toe. De koers is inmiddels gedaald van Nf 17,80 op dinsdag naar Nf 13,90 donderdagmorgen. In 1989 werd Pirelli door de AMRO geintroduceerd op Nf 54. Sindsdien zakte de koers voortdurend omlaag.

De zeer voorzichtige reactie van de top van Hes Beheer over de verwachtingen voor 1994 werd afgestraft door de beleggers. Hes beheer was procentueel de sterkste daler onder de lokale fondsen op Nf 19, een min van Nf 0,90.

STOCKMARKET NEWS

NEW YORK	PREV	30-03	FRANKFURT	PREV.	30-03	AMSTERDAM	PREV.	30-03
DOW JONES	3726	3661	DAX INDEX	2168	2148	EOE	406.90	404.70
AM.EXP.	28.75	28.25	BASF	326.10	323.10	ABN-AMRO	65.00	64.90
ATT	52.25	52.00	COMMERZBAN	353.20	358.80	AEGON	94.00	93.30
ALZA CORP	23.50	22.75	DAIMLER BE	876.50	873.50	AHOLD	48.70	48.80
ARCHER	24.90	24.00	DEUTSCHE B	795.50	800.50	AKZO	216.80	217.50
BORDEN	13.90	13.75	MAN	436.00	437.00	AMEV	76.90	77.10
CITICORP	37.50	36.90	PREUSSAG	463.50	464.00	DSM	128.00	128.40
COASTAL CO	33.25	32.25	SIEMENS	708.50	705.00	ELSEVIER	171.00	167.70
COCA COLA	41.75	41.39	VW	509.50	504.80	FOKKER	16.00	16.40
CORNING IN	33.25	32.13				GIST BROC.	52.00	52.10
DISNEY	43.39	42.90				HAGEMEYER	144.00	144.50
DUPONT	55.65	54.50				HEINEKEN	226.00	225.00
EAST.KODAK	44.90	44.25				HOOGOVENS	57.10	56.00
EXXON	65.25	64.13	LONDON			ING	81.10	80.20
FORD	59.25	58.50				KLM	46.70	48.00
GEN.ELECT.	103.00	100.00	FT-100 IND	3129	3123	KNP-BT	46.00	46.20
GEN.MOTORS	56.75	55.00				NEDLLOYD	64.60	63.30
HEINZ	33.50	34.39	ARGYLL	2.51	2.49	NUTRICIA	75.00	75.50
HOMESTAKE	21.75	21.65	BARCLAYS B	5.37	5.34	PHILIPS	52.50	51.00
IBM	53.75	54.13	BASS	5.21	5.31	POLYGRAM	76.40	75.70
KELLOGG	50.90	49.25	BRITISH GT	3.97	4.00	ROBECO	122.60	121.00
MC DONALDS	58.00	56.00	BRITISH TE	3.72	3.64	ROLINCO	124.60	123.80
MEAD	41.90	41.50	CADBURY	4.74	4.70	RORENTO	94.00	94.00
MERCK	30.25	29.75	CABLE & WI	4.40	4.43	RODAMCO	61.40	60.80
MINNES.MNG	98.75	99.65	GRAND MET	4.58	4.57	ROYAL DUTCH	190.20	190.80
MOBIL CORP	78.00	75.65	MARKS & SP	4.17	4.17	UNILEVER	200.90	200.10
PFIZER	55.13	54.13	REDLAND	5.50	5.36	VMF STORK	47.00	46.70
P.MORRIS	50.65	51.00	TATE & LYL	4.39	4.38	VNU	169.00	175.70
QUAKER	62.50	62.75						
SEARS	43.39	43.65						
UP JOHN	28.65	28.25	TOKYO			TORONTO		
US SURGIC.	17.50	17.39				TSE 300	4404	4334
VALERO	22.90	21.65	NIKKEI DOW	19934	19640			
						ALCAN	32.00	31.13
GOLD	387.80	389.40	BRIDGESTON	1570	1520	BELL	50.39	49.90
SILVER	5.66	5.64	CANON	1710	1660	BANK OF NS	28.00	27.65
CRUDE OIL	14.13	14.14	DAI ICHI K	1890	1790	CAN.PAC.	21.90	21.65
US$/YEN	103.60	102.95	DAIWA SEC.	1630	1570	IMASCO	38.65	38.00
US$/DMARK	1.68	1.68	HITACHI	966	930	LAIDLAW	7.90	8.00
GBP/US$	148.30	148.00	HONDA MOT.	1770	1690	MOORE	26.25	25.90
US$/NLG	1.89	1.89	JAPAN AIRL	670	650	NORANDA	25.39	24.75
ECU/US$	115.00	115.10	NOMURA SEC	2310	2240	PLACER DOME	34.50	33.50
CAN/US$	1.38	1.38	NIPPON STE	333	328	POWER CORP.	22.00	21.25
			MAZDA	497	485	ROYAL BANK	28.00	27.25
			SONY	6140	6030			

INDEL en Ericsson breiden activiteiten uit

■ WILLEMSTAD - Het telecommunicatie concern Ericsson gaat met het op Curaçao gevestigde INDEL zijn activiteiten in de latijnsamerikaanse en Caribische regio uitbreiden. Algemeen directeur van Ericsson Mobile Communications uit Zweden, Staffan Svensson, bracht deze week een bezoek aan Curaçao voor een vijf dagen durende conferentie en maakte daarbij afspraken met de INDEL-vertegenwoordiger. Op de foto v.l.n.r.: John Rutter (manager verkoop en distributie Aziatische regio en Latijns Amerika, Ekke Huisman (general manager INDEL), Staffan Svensson en Craig Szczutkowski (verkoopdirecteur mobile communication Ericsson voor de Aziatische regio en Latijns Amerika).

Ondanks beperkende maatregelen Centrale Bank

Banco di Caribe maakt groei van 18 procent door in 1993

WILLEMSTAD - Ondanks de monetaire restrictie van de Centrale Bank en sterk verkrappende maatregelen, heeft Banco di Caribe in 1993 een zeer goed jaar achter de rug. Het balanstotaal is gegroeid met 18 procent en de uitstaande kredietportefeuille met meer dan 12 procent, vergeleken met slechts 5 procent voor het bankwezen als geheel. Dit staat in het jaarverslag over het boekjaar 1993 van Banco di Caribe dat vandaag werd gepubliceerd.

De bank is vorig jaar doorgegaan met verbetering van haar dienstverlening. Er werd o.a. een *on-line* communicatie systeem geïntroduceerd met de nutsbedrijven, waardoor betalingen aan de kassa's van de bank op Curaçao direkt doorgestuurd worden aan de respectieve bedrijven. Vorig jaar is de bank ook begonnen met een programma voor het on-line-real time verbinden van de aktiviteiten op Bonaire met het hoofdkantoor op Curaçao. Hierdoor is het plaatsen van een *on-line* betaalmachine (ATM) op Bonaire mogelijk gemaakt. Begin dit jaar werd begonnen met de uitbreiding van het gebouwencomplex van het hoofdkantoor, door aankoop van het perceel van het Assurantiekantoor Van der Lubbe aan de Schottegatweg. Verder wordt dit jaar gewerkt aan uitbreiding van het aantal ATM's op Curaçao en vestiging van een tweede filiaal.

Ten aanzien van de economie in het algemeen wordt in het jaarverslag opgemerkt dat de Nederlandse Antillen en met name Curaçao in uden met de instabiele situatie waarin de economie zich 1993 een teruggang van de economische groei hebben meegemaakt, gepaard gaande met een toenemende arbeidsonrust. Vooral bij de Dokmaatschappij, de nutsbedrijven en instellingen gericht op sociale zorg had men te kampen met ernstige arbeidsconflicten en stakingen. In deze sectoren vonden volgens het jaarverslag te sterke loonaanpassingen plaats, hetgeen nadelig zou zijn voor de Antilliaanse concurrentiepositie. Met name zou daarbij rekening moeten worden gehouden thans bevindt en de tekenen van economische terugslag.

Volgens voorlopige schattingen van de Dienst Economische Zaken van Curaçao is het reël binnenlands produkt van Curaçao in 1993 slechts licht gegroeid met 2,4 procent. Er zijn geen cijfers beschikbaar over de werkgelegenheidssituatie maar voorlopige indicaties zijn dat deze zich heeft gestabiliseerd na de sterke groei in 1992.

De deviezenvoorraad is per eind 1993 nagenoeg gelijk gebleven op een niveau van 455 miljoen gulden. De inflatie over vorig jaar wordt geraamd op ruim twee procent, hetgeen vergeleken met de inflatie in de belangrijkste exportlanden uitermate laag is.

Voor 1994 wordt verwacht dat de afroming door de Centrale Bank van de lokale kapitaal- en geldmarkt nog verzwaard zal worden. De ruimte voor kredietverlening wordt hierdoor indirect beperkt, terwijl een groter deel van de door de banken aangetrokken gelden in nietof praktisch niet renderende activa dient te worden aangehouden.

Neergang Dow houdt aan

NEW YORK - Net als op de vijf voorgaande beursdagen heeft de effectenbeurs van New York het woensdag slecht gedaan. De Dow Jones-index van de dertig toonaangevende fondsen ging ditmaal met 72,26 punten onderuit tot 3626,76 punten, een daling van bijna twee procent. Vanaf vorige week donderdag is de graadmeter van de Newyorkse beurs ongeveer 240 punten kwijtgeraakt, overeenkomend met ruim zes procent.

De handel was woensdag maar net begonnen, of de beleggers kregen alweer de schrik te pakken. In nog geen drie kwartier tijd zat de beursindex op een verlies van meer dan vijftig punten, waarop de computergestuurde programma's werden ingeperkt. Dat bracht enige rust.

De beursindex wist daarna op te krabbelen tot een verliesje van iets meer dan drie punten. Analisten waarschuwden er echter voor dat er woensdag geen enkele aanwijzing voor was om de gang van zaken van de afgelopen dagen te keren. Pessimististen die eerder al hadden gezegd de omvang van de "koerscorrectie" van de laatste dagen te klein te hebben ingeschat, kregen al snel gelijk, want een uur voor het einde van de handel zakte het koersgemiddelde weer tot een verlies van meer dan vijftig punten.

Wederom werd de automatische handel aan banden gelegd. Echt helpen deed dat niet, want de beursindex kwam in de laatste vijf minuten van de handel uit op het maximale verlies van de dag. Met het vooruitzicht op een blijvend hogere rente - hoewel hier en daar de rentestijging nog steeds als tijdelijk wordt beschouwd - komen rentedragende waarden steeds meer in de belangstelling te staan, wat ten koste gaat van de aandelen.

Parijs ontdoet zich van ex-topman van Credit Lyonnais

PARIJS - Ex-topman Jean-Yves Haberer van de in ernstige problemen verkerende Franse staatsbank Credit Lyonnais moet alsnog boeten voor zijn jarenlange wanbeleid.

Haberer stapte vijf maanden geleden over naar een andere staatsbank, Credit National, maar ook daar moet hij nu zijn biezen pakken. De Franse minister van Financien en Economische Zaken, Edmond Alphandery, maakte het ontslag woensdag bekend na afloop van het kabinetsberaad.

Dollar laat winst van woensdag weer schieten

TOKYO - De Amerikaanse dollar heeft de koersstijging van woensdag niet kunnen bestendigen. Donderdagmorgen werd in Amsterdam voor de munteenheid een koers van Nf 1,8785 opgegeven na Nf 1,8885 aan het eind van de handel van de voorgaande dag.

De koersdaling had zich al voorgedaan op de wisselmarkten in het Verre Oosten. Vooral Japanse verzekeraars ontdeden zich van hun dollars, wat werd beschouwd als dekkingstransacties met het oog op het nieuwe begrotingsjaar van Japan, dat vrijdag ingaat. Er deden geruchten de ronde dat de Centrale bank van Japan dollars had gekocht, wat ook woensdag in New York zou zijn gebeurd.

De handelaren wachten op de herziening van de groei van de Amerikaanse economie die later op de dag wordt bekendgemaakt. Verder kijken ze uit naar de jaarlijkse publicatie, ook op donderdag, van de Amerikaanse overheid over belemmeringen in de handel. Verwacht wordt dat Japan weer een forse veeg uit de pan krijgt, wat de handelsbetrekkingen tussen Tokyo en Washington zeker niet verbetert.

De dollar zat tegen het einde van de handel in New York op Nf 1,8820 na Nf 1,8850 op dinsdag. Teleurstelling over de maatregelen van Japan om zijn markt verder te openen voor buitenlandse produkten was de oorzaak van de koersdaling.

Nikkei-index duikelt twee procent:

Beurs van Tokyo volgt Wall Street

TOKYO - Op de effectenbeurs van Tokyo zijn donderdag de aandelenkoersen fors gedaald. De Nikkei-index van de 225 fondsen ging met 447,99 punten (2,3 procent) onderuit tot 19.111,92 punten. Daarmee lijkt de Japanse beurs zich te laten meeslepen door de ontwikkelingen op de effectenbeurs van New York.

Tot nu toe voer de beurs van Tokyo min of meer een eigen koers, in tegenstelling tot de Europese beurzen die wel onder de indruk waren van de koersdalingen in de Verenigde Staten. Woensdag daalde de Dow-Jonesindex op Wall Street met ruim 72 punten (twee procent). Dat was voor de handelaren in Tokyo voldoende zich eens achter de oren te krabben.

Vooral buitenlandse beleggers verkochten donderdag in Tokyo hun stukken. Een andere factor die de aandelenkoersen omlaag deed gaan, was de sterke koers van de yen die de beleggers aantrekkelijker leek dan aandelen.

Donderdag was de laatste dag van het Japanse begrotingsjaar 1993/'94.

MENSEN

■ Het Centraal Bureau voor Personeelszaken (CBPZ) heeft afgelopen vrijdag afscheid genomen van de **eerste staatssecretaris van Algemene Zaken, mr. Lucien S. Arrendell**. Behalve medewerkers van het CBPZ waren ook aanwezig medewerkers van het Centraal Bureau voor Registratuur en Archiefzaken, de dienstshoofden van de Nederlandse Antillen, minister-president Paula, minister van Justitie Römer, minister van Verkeer en Vervoer Chance en oud-premier Liberia-Peters. Tijdens de bijeenkomst overhandigde de staf van het CBPZ aan de staatssecretaris het eerste exemplaar van de evaluatienota over het CBPZ.

Aanwezig waren het CBPZ-hoofd mr. A.M.T. Martijn, hoofd Administratie de heer W. Martina, chef Sociale Begeleiding de heer H.J. Maria M.A., chef Beleid drs. D. Bazoer, chef Formatiezaken de heer R. Laurens en procesgemachtigde mr. I. Doorstam.

In memoriam: een altijdstemmer

De democraat **William Natcher**, die gold als het meest plichtsgetrouwe lid van het Amerikaanse huis van afgevaardigden, is in de nacht van dinsdag op woensdag op 84-jarige leeftijd aan een hartstilstand overleden.

Sinds hij op 6 januari 1954 voor de staat Kentucky lid van het huis van afgevaardigden werd, heeft Natcher tot begin deze maand alle stemmingen bijgewoond. In meer dan veertig jaar bracht hij 18.401 keer zijn stem uit. De laatste keer was op 3 maart toen hij liggend op een baar en aangesloten op een zuurstofapparaat naar het huis kwam. President Clinton heeft hem op zijn ziekbed een hoge Amerikaanse onderscheiding uitgereikt.

Adam - Eva

Een paradijs, waar **mannen en vrouwen absoluut gelijkwaardig** en gelijkberechtigd zijn, is door een Amerikaanse antropologe ontdekt in de Stille Zuidzee. Op het eilandje, dat door de bewoners Vanatinai wordt genoemd, bestaan niet eens taalkundige verschillen tussen mannelijk en vrouwelijk.

De ongeveer 2.300 bewoners van Vanatinai zijn mogelijk het eerste bewijs dat gelijkberechtiging van de geslachten niet alleen bestaat in de hoofden van theoretici, schreef wetenschapper **Maria Lepowsky**. Haar nieuwe boek 'Vrucht van het moederland: geslachten in een egalitaire samenleving' verscheen onlangs.

Op Vanatinai (moederland) worden alle beslissingen door mannen en vrouwen gezamenlijk genomen. Een opperhoofd of afgevaardigden bestaan op het eiland niet. Land en andere goederen worden door de moeders overerfd aan de dochters. Vrouwen geven afwisselend met mannen leiding aan de godsdienstige rituelen. Aan overvallen die zij vroeger pleegden op buureilanden, gevechten en de verzoening erna namen zowel vrouwen als mannen deel, aldus de wetenschapper.

Aan de verzorging van kinderen dragen de oudere kinderen, jongens zowel als meisjes, en beide ouders in gelijke mate bij. Jonge mensen treden vaak meerdere keren in het huwelijk, voor zij besluiten tot een vaste relatie.

Een jonge echtgenoot verricht gewoonlijk verscheidene maanden zogenoemde bruidsdiensten, waarbij hij leeft en werkt met de ouders van zijn vrouw. Daarna trekt het jonge paar afwisselend bij zijn en bij haar ouders in.

'Hitler' afgelast in Duitsland

Het museum voor de Duitse geschiedenis in Berlijn heeft besloten een **fototentoonstelling over Hitler af te lasten**. De tentoonstelling zou volgende maand worden geopend.

De voorzitter van de Joodse gemeenschap in Berlijn, Jerzy Kanal, had gevraagd om van de tentoonstelling af te zien, zo deelde directeur Christoph Stolzl van het museum dinsdag mee.

Kanal trok de integriteit van de leiding van het museum niet in twijfel, maar dacht dat de openbare presentatie van foto's van Hitler, gemaakt door zijn hoffotograaf Heinrich Hoffmann, de Joden zou kunnen kwetsen.

Volgens Stolzl heeft het museum "een spontaan en persoonlijk antwoord" gegeven op een "persoonlijk verzoek".

De expositie was gebaseerd op serieus wetenschappelijk werk en had niet voor propaganda misbruikt kunnen worden, aldus de museumdirecteur.

De Duitse politie heeft deze week de veiligheidsmaatregelen bij "Israelische objecten" in Bonn verscherpt. Zo is onder meer de straat waaraan de Israelische ambassade ligt, geblokkeerd.

Volgens de politie beschikken de Duitse veiligheidsdiensten over informatie dat Israëlische "objecten" doelwit van terroristische aanslagen kunnen worden.

Vorige week werd een aanslag gepleegd op de synagoge in de Noordduitse stad Lubeck. De aanslag riep in heel Duitsland hevige reacties op. De Joodse gemeenschap zoekt de daders in kringen van extreem-rechts.

■ *Misschien wordt dit de foto van het jaar. Een Palestijns kind valt met een slinger Israëlische soldaten aan in Hebron op de Westoever. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat Palestijnen en Israëli's elkaar aardig zullen vinden in de komende jaren. Daar zijn er te veel doden voor gevallen en is de haat te groot.*

■ *Aan de Katholieke Universiteit Brabant te Tilburg heeft Audrey (Oetie) Basilio de titel van doctorandus behaald op het gebied van vrijetijdswetenschappen. Haar ouders zijn Sixto Basilio en Nel de Jong. De Curaçaose komt even voor vakantie over, blijft daarna nog een jaartje in Nederland en wil zich dan vestigen op Curaçao.*

Nog meer 'oranje' bij Martinair

De prinsen **Bernhard jr., Pieter-Christiaan** en **Floris**, zonen van prinses Margriet en Pieter van Vollenhoven, dopen op dinsdag 12 april op Schiphol drie nieuwe, **naar hen vernoemde vliegtuigen** van Martinair. Het gaat om een Boeing 747-200f en twee Boeings 767-300er.

De oudste telg Maurits heeft al een airbus waar zijn naam op staat. Martinair vernoemde ook toestellen naar prinses Juliana, prins Bernhard, koningin Beatrix, prins Claus, prins Johan-Friso, prins Constantijn, prinses Margriet en natuurlijk kroonprins Willem-Alexander.

Aap-etende arend eet niet lang meer

Op de Fillipijnen leven zogeheten **Aap-etende arenden**. Alleen niet zo lang meer, want de vogels worden met uitsterven bedreigd.

Een groep milieubeschermers maakten donderdag bekend dat weer een van de zeldzame exemplaren het loodje heeft gelegd. Het dier overleed in gevangenschap.

De vogel was ruim een maand geleden gevangen door een stel jagers. Woensdag overleed het beest in de zuidelijke provincie Lanao Del Sur. De arend is vermoedelijk gestorven als gevolg van een infectie door een wond aan een van zijn poten.

Twee maanden geleden overleed in een dierentuin in Davao ook al een arend. Deze was 27 jaar oud geworden.

Wetenschappers schatten dat in de Fillipijnse regenwouden nog hooguit dertig aap-etende arends leven. In de jaren zeventig telde het eilandenrijk nog zo'n 300 exemplaren.

De Aap-etende arend doet zijn naam trouwens geen eer aan. Hij eet 'alleen maar' eekhoorns, reetjes, uilen, hagedissen en slangen.

1 april

Omdat de arbeidsproduktiviteit er te zeer onder lijdt en het werkritme in het geding komt, heeft het Nederlandse kabinet donderdagmiddag besloten **Goede Vrijdag af te schaffen**. Verder wordt overwogen via snelrecht alle mensen die toch vrij nemen, nog voor de eerste Paasdag te straffen. Daartoe wordt vrijdag voor het eerst in de Nederlandse geschiedenis, naar Amerikaans voorbeeld, 's avonds en 's nachts recht gesproken. Dat heeft een voorlichter van de Nederlandse regering donderdag ...

De 1 april-grap. Nederland kreeg er de afgelopen dagen als vanouds mee te maken. Het was weer opletten geblazen. Nederland puilt tenslotte uit van de sluwe lolbroeken en fantasievolle grappenmakers.

Een grap of niet? Dat is de vraag. Vaak zijn de grollen gemakkelijk te achterhalen. Het accent ligt meestal wat àl te nadrukkelijk op de datum.

Soms is het 'echte' nieuws in Nederland zo vreemd, dat de gedachte aan een 1 aprilgrap bijna niet te onderdrukken is.

Wat te denken van het **groene ei** dat een 'grote supermarktketen in het westen des lands' nog voor het eind van het jaar op de markt wil brengen, zo wilden de berichten afgelopen woensdag. Een woordvoerder van het concern bevestigde dat plannen bestaan om zacht-groene eieren te importeren vanuit Brazilië. Geen grap dus.

Diverse organisaties konden zich deze week echter niet bedwingen en verspreidden berichten die meteen door de mand vielen.

Op het officiële briefpapier van de Central Republic of Luanda kwam het bericht dat op Goede Vrijdag het project **Noah's Ark** van diergaarde Artis in Amsterdam zou worden afgesloten. Met een speciaal ingericht vliegtuig blijken de afgelopen twee jaar 350 exemplaren van 36 bedreigde dier- en vogelsoorten vanuit Afrika naar Nederland te zijn overgebracht. Onder de exotische passagiers een echtpaar geelgekroonde nachtreigers, twee roodkop steltlopers en een 'groot aantal' kaki-apen. De pers was welkom om het Luandese militaire toestel op Schiphol te bezichtigen. Ja, ja.

De redactie van Quod Novum, het blad van de Erasmus-Universiteit te Rotterdam, heeft een traditie hoog te houden als het gaat om aprilgrappen. Elk jaar probeert het blad de lezers in de maling te nemen. Dit jaar meldde de voorpagina dat muizennesten in de luchtkanalen **'sick-building'-klachten** bij de studenten en hun professoren veroorzaken. Schrik niet: 150 witte muizen zouden de luchtbuizen bevolken.

Een onduidelijke organisatie met de naam N-ext, dacht donderdag gevat te zijn met de mededeling dat de invoering van de **zomertijd** in Nederland in een week tijd een miljard gulden heeft gekost. Alleen al de 2,6 procent van de mensen die maandag te laat op het werk zouden zijn verschenen, was goed voor een schade van 150 miljoen gulden.

Het tragische was volgens de verspreiders van het nieuws dat het verloren geld straks bij het instellen van de wintertijd niet wordt goedgemaakt. Vanzelfsprekend wordt het bijbehorende onderzoeksrapport 'Zomertijd en arbeidskosten' vrijdag 1 april verspreid.

Hahaha...

En verder...

Het bestuur van de Curacaose Bankiers Associatie CBA bestaat voor dit jaar uit voorzitter **Eduardo de Kort** (Banco di Caribe), vice-president **Lawrence Lynch** (MCB) en penningmeester **Herbert Ignacio** (ABN-Amro Bank). Secretaris is **Kenneth Abraham** (Banco di Caribe).

Tom Poes en het Lemland

door **Marten Toonder**

4212 — Toen de zon de volgende morgen opkwam over Rommeldam leek het stadje nog steeds uitgestorven. Het enige leven dat men kon waarnemen, bestond uit de Lemmings, die zich over het marktplein bewogen.

Ze spraken Ainopluk met elkander en wezen op een bord dat daar gedurende de nacht was aangebracht. "Naar Lemland", stond erop.

Het was duidelijk, dat deze richtingaanwijzer hen in een opgewonden toestand bracht; ze holden af en aan onder het slaken van hoge kreetjes en al spoedig begonnen de eersten in de aangegeven richting te trekken. Nu verschenen er ook anderen.

Uit alle straten en stegen trokken de kleine zwevers naar het marktplein, beraadslaagden daar een korte tijd en zetten zich dan in beweging.

Toen de klok dan ook negen sloeg, was er een algemene uittocht aan de gang. Jam-Jum, de zoon van Lodder Lem, schreed aan het hoofd van zijn familie de stadspoort uit en Wobe, zijn broeder, volgde dit voorbeeld.

"Merkwaardig", prevelde de commissaris van politie, die zich moedig op straat begeven had. "Alle Lemmings hebben de stad verlaten. Waarom? En wie heeft die borden neergezet?"

"Ik weet het niet", zei de kruidenier Grootgrut. Hij stond voor zijn ontredderde winkel en staarde de indringers na met een uitdrukking van haat in zijn omwalde ogen.

"Het kan me ook niet schelen", voegde hij eraan toe. "Maar wie dat gedaan heeft, verdient een standbeeld!"

HENRY ® By Dick Hodgins

HENRY GOT THAT PARROT FREE!
POLLY WANTS A CRACKER!
AWK! GIMME! GIMME! AWK!
AWK!
AWK! WHERE'S THE CRACKER?!
HEY, WAITER! AWK!
SERVICE!
AWK!
BUT IT WILL COST $25 FOR THE PET SHOP TO TAKE IT BACK!

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

OKAY, REX! YOU'RE UNDER ARREST FOR LITTERING!
LITTERING!?
YOU CALL THAT LITTERING?
CRUNCH!
NOW THAT'S LITTERING!

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

THIS MAIL IS FOR THE GENERAL! IT'S MARKED "URGENT"
STUPID! WHY DID THEY SEND IT TO US?
HERE, ZERO, RUN IT OVER

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

DID MOONFACE BEAR COME INTO SOME WAMPUM?
I DON'T KNOW. WHY DO YOU ASK?
HIS TEPEE HAS NEW ALUMINUM SIDING

[D]iep geschokt zijn wij door het plotselinge [o]verlijden van

Paul van der Linden

[P]aul wij zullen je missen.

[W]ij wensen Ingrid en de kinderen veel sterkte [t]oe bij het verwerken van dit grote verdriet.

[B]ep en Henry Parabirsing.

Met diep leedwezen maken wij het overlijden bekend van de heer

Paul P. J. van der Linden

In leven commissaris van J.C. Herrera n.v.

Onze innige deelneming gaat uit naar de familie van de overledene.

Direktie, Staf i Personeel van

J.C. HERRERA N.V. Bonaire

Heden, is veel te vroeg van ons heengegaan, onze lieve echtgenoot en vader:

Paul P.J. van der Linden

Zijn echtgenote : **Ingrid van der Linden-Good.**
Zijn kinderen : **Serge**
Lennaert
Dimitri

De begrafenis zal plaatsvinden op zaterdag, 2 april 1994 om 16.00 uur, op de begraafplaats Morada Santa El Tributo, in het Hofje van Bottelier.
Er is gelegenheid om van Paul afscheid te nemen, vanaf 14.00 uur.
Gelieve geen rouwbeklag aan huis.
In plaats van bloemen, gaarne een donatie aan het Wilhelminafonds.

AGENDA

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

[WA]CHTDIENST ARTSEN
[Patiënte]n van de artsen van Bandabou [d]istrict) kunnen in spoedgevallen [tel.] 641658 bellen en dan het [antwoor]dapparaat afluisteren. De [patiënte]n van de andere districten kunnen [in spo]edgevallen de artsenpraktijk van [hun eig]en huisarts bellen en het [antwoord]apparaat zal dan mededelen wie [de dienst]doende arts is.

VERENIGING [V]AN TANDARTSEN
[D]e **dienstdoende arts** gedu[rende he]t weekeinde en op feestdagen [is op te]l.: 682222 op te bellen.

[TANDARTS]ER E.A. WINKLAAR
(particuliere patiënten)
[...]weg 130. Tel.: 371418
[...] op zaterdag en zondag
[...]0-12.00/17.00-18.00 uur.

[G]NEESKUNDIGE DIENST

[1STE] EN 2DE DISTRICT

[...]994 vanaf [...] uur tot 2 [...] om 24.00 uur: [...] Spreek[...] Tel.: [...] spreekuren [...]17.00 [...]
[...] Spreekuren [...] Montaña [...]: 673366; spreekuren: 11.00-[...] 18.00 uur; spoedgevallen tel.: [...] 689266/689337.
[...]enten van de volgende [...] Costa [...], Nassy-[...], Suit[...]

[EV]ANGELISCHE [BROED]ERGEMEENTE

[...] 19.00 uur zangdienst.
[...] 09.30 uur preekdienst.
[...] kleuterschool, Suffi-[...]
[...] 18.00 uur Papiamentse

[VERE]NIGDE PROT. [GEME]ENTE VAN CURAÇAO

[...] O.G. Hasenoot.
[...] Isidora.
[...] O.G. Hasenoot.
[...] O.G. Hasenoot
[...] ds. P. v/d Waal.
[...] v/d Waal.
[...] v/d Waal.
[...] v/d Waal.

STEENRIJK: 23.30 en 19.00 uur.
SUFFISANT: 22.00 uur.
WESTPUNT:
HULPKERK LAGOEN:
WISHI: 23.30 uur.
JUAN DOMINGO: 20.00 uur.

* * * * * *

EERSTE PAASDAG

KLOOSTER ALVERNA: 10.00 uur.
BARBER: 09.00 uur.
BRIEVENGAT: 10.00, 12.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA: 09.00, 11.30 en 19.00 uur.
CHARO: 08.00, 11.00, 17.00 en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER: 09.00 en 18.00uur.
JANDORET: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: 08.00 uur.
JANWE: 09.00, 12.00 en 19.00 uur.
KORAAL SPECHT:
MONTAÑA:
SERU GRANDI:
OTROBANDA:
Santa Anna: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia:
PIETERMAAI: 09.00 en 19.00 uur.
SANTA ROSA: 09.00, 11.00 en 18.30 uur
SANTA MARIA: 07.00, 09.00, 11.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: 09.00 uur.
TERRA CORRA: 10.00 en 18.00 uur.
SOTO: 09.30 uur.
STEENRIJK: 08.00, 10.00 (charismatisch) en 18.00 uur.
SUFFISANT: 09.00 en 15.00 uur.
WESTPUNT:
HULPKERK LAGOEN:
WISHI: 09.00 en 18.00 uur.

* * * * * *

TWEEDE PAASDAG

KLOOSTER ALVERNA: 09.00 uur.
BARBER: 09.00 uur.
BUENA VISTA: 09.00 en 19.00 uur.
CHARO: 08.00, 17.00 en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER: 09.00 uur.
JANDORET: 09.00 en 19.00 uur.
JANWE: 09.00 uur.
KORAAL SPECHT:
MONTAÑA:
SERU GRANDI:
OTROBANDA:
Santa Anna: 09.00 uur.
Santa Famia:
PIETERMAAI: 09.00 uur.
SANTA ROSA: 09.00 uur
SANTA MARIA: 09.00 uur.
TERRA CORRA: 18.00 uur.
SOTO: 06.00 en 09.30 uur.
STEENRIJK: 09.00 uur.
SUFFISANT: 18.30 uur.
WESTPUNT:
HULPKERK LAGOEN:
WISHI: 08.00, 11.00 en 18.00 uur.

APOTHEKEN

FEESTDAGENDIENST

DONDERDAG 31
Otrobanda:
Otrabanda, Winkelcentrum Colon. Tel.: 625633-34-35.
Punda:
Mampuritu, Sta. Rosaweg 329. Tel.: 674475/ 674750.

VRIJDAG 1
Otrobanda:
Sta. Maria, Winston Churchillweg 155. Tel.: 680800.
Punda:
Banda Ariba, Herst 31. Tel.: 676822/ 676828.

ZATERDAG 2
Otrobanda:
Goede Hoop, Jan Noorduynweg 15. Tel.: 682857.
Punda:
Dominguito, Caracasbaaiweg 127. Tel.: 617988.

ZONDAG 3
Otrobanda:
Groot Piscadera, Jan Noorduynweg z/n (naast Thorax Centrum). Tel.: 685022/ 685023.
Punda:
Janwé, Caracasbaaiweg 191. Tel.: 617563.

MAANDAG 4
Otrobanda:
Muizenberg, Muizenberg z/n. Tel.: 692390/ 692391.
Punda:
Antillana, Kaya Flamboyan 1-A. Tel.: 376200/ 376208.

WEGA DI NUMBER

0326
7352
9387

[...]DIENSTEN

[...]DE VRIJDAG

[...]ZATERDAG

Met diep leedwezen maken wij het overlijden bekend van de heer

Paul P. J. van der Linden

In leven commissaris van J.A.J. Sprock n.v.

Ons medeleven gaat uit naar de familie van de overledene

Direktie, Staf i Personeel van

J.A.J. SPROCK N.V.

De Kamer van Koophandel en Nijverheid Curaçao heeft met verslagenheid kennis genomen van het plotselinge overlijden van de heer

Paul van der Linden

in leven bestuurslid van de Kamer in vertegenwoordiging van het Grootbedrijf.

De Kamer betuigt haar oprechte medeleven aan zijn weduwe en overige familieleden.

Pietermaai, 30 maart 1994
de Kamer van Koophandel en Nijverheid Curaçao.

R.N. Hart — **M.A.A. Hellburg**
Voorzitter — **Secretaris.**

Diep geschokt, moeten wij veel te plotseling afscheid nemen van onze dierbare vriend,

Paul van der Linden

Angel en Mieke
Ekke en Johanna
Gert en [...]
Heidi
Jeen en Julia
John en Iris
Kees
Marco en Anja
Ton en Audrey.

Wij proberen Ingrid en de jongens bij te staan in dit grote verdriet.

Handelsmaatschappij DE DRIEHOEK n.v.

Met diep leedwezen maken wij het overlijden bekend van de heer

Paul P. J. van der Linden

In leven commissaris van onze onderneming.

De begrafenis vindt plaats op zaterdag 2 april om 16.00 uur, vertrekkende uit de Kapél van Morada Santa Bottelier naar de begraafplaats te Bottelier.

Gelegenheid tot kondoleren vanaf 14.00 uur in de Kapél van Morada Santa Bottelier.

Ons medeleven gaat uit naar de familie van de overledene.

DIRECTIE HANDELSMIJ. DE DRIEHOEK N.V.

Met grote verslagenheid maken wij mede namens het College van Curatoren, de faculteiten, de studenten en de gehele UNA-gemeenschap het overlijden bekend van de heer

EDWIN E. GUILLERMO M.Sc.
geboren 15 december 1938

in leven lector in de Faculteit der Sociale en Economische Wetenschappen; lector in en Decaan van de Faculteit der Technische Wetenschappen.
Eddy zal immer in onze gedachten blijven voortleven als een aan de studenten zeer toegewijde docent, een uitstekende docent met bijzondere didactische gaven en een loyale collega.
Moge de Almachtige hem de eeuwige rust geven.

Mr. [...]
Rector-magnificus

Harold F. [...]
Secretaris UNA

Met diep leedwezen maken wij het overlijden bekend van onze dierbare collega

Paul P. J. van der Linden

In leven Finance Manager van de Antilliaanse Brouwerij n.v.

Wij zijn oprecht dankbaar voor zijn betrokken en verantwoordelijke instelling die hij gedurende 15 jaar voor onze onderneming heeft getoond.

Onze gevoelens van medeleven gaan uit naar Ingrid, Serge, Lennaert en Dimitri.

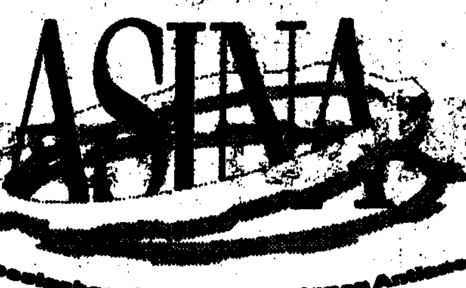
De teraardebestelling vindt plaats op zaterdag 2 april om 16.00 uur op de begraafplaats te Bottelier.

Gelegenheid tot kondoleren vanaf 14.00 uur in de Kapél van Morada Santa Bottelier.

Paul, Rust in Vrede

Direktie en medewerkers van de:

ANTILLIAANSE BROUWERIJ N.V.

Met grote verslagenheid heeft de **ASOSIASHON DI INDUSTRIALISTANAN ANTIANO** kennisgenomen van het heengaan van haar Bestuurslid en Penningmeester

dhr. PAUL P.J. VAN DER LINDEN

In leven Finance Manager van de Antilliaanse Brouwerij.
Hiermee verliezen wij één van de pilaren van onze Vereniging, een onvermoeibare strijder voor de belangen van de lokale industrie, maar bovenal een zeer goede vriend.

Wij wensen zijn familie en nabestaanden sterkte toe.

Moge Paul rusten in vrede.

ASOSIASHON DI INDUSTRIALISTANAN ANTIANO

Curacao, 31-3-1994

Presidente — **Sekretario**
Rodney M. Lucia — **Heiditha de Freitas.**

ÑAPA

DONDERDAG 31 MAART 1994

AMIGOE

INTERVIEWS | REPORTAGES

Weekend Bijlage Amigoe

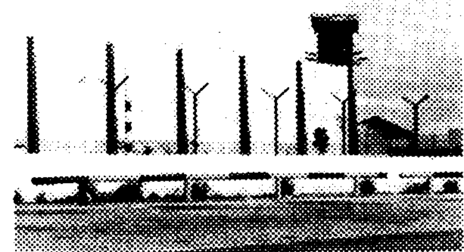
Emy Maduro: Antilliaanse literatuur

pag. 3

Weinig bewaking in een overvol Koraal Specht

pag. 4 + 5

De Curaçaose Rode Kruis colonne:

Midden in de Maatschappij

= door Elisabeth de Montsouris =

Welke dokter werkt nu harder, die van Seru Fortuna met twintig patiënten per

> "Problemen is misschien een groot woord. Er waren vooral communicatiestoornissen"

dag, of die van Julianadorp met maar liefst veertig mensen in de spreekkamer? In groepjes van tien buigen de deelnemers zich over dit probleem. Verwoede discussies. Heeft een arme sloeber misschien meer sociale problemen en kost dat meer tijd? Of is een zieke een zieke en daarmee basta? Na veel heen en weer gepraat is de groep eruit. Tijdens de presentatie verdedigen de leden hun standpunt met verve. Colonne-commandant van het Curaçaose Rode Kruis, de arts Ben Whiteman, houdt zich op de achtergrond. Onder zijn regiem wordt het moderne Rode-Kruislid tegenwoordig tot zelfstandigheid gedwongen.

Een avondje *workshoppen* op de Rode-Kruispost Suffissant maakt al gauw duide-

> "Teamwork, daar gaat het om"

lijk dat lid zijn van deze hulporganisatie meer inhoudt dan pleisters plakken en mitella's omdoen. De leden worden getraind in sociale vaardigheden en medische hulpverlening. Ook een lezing over en een rondleiding door de gevangenis maakt deel uit van het huidige programma. Het Rode Kruis staat tegenwoordig midden in de maatschappij en dat is ook de opzet van de in 1991 gestarte reorganisatie.

In dat jaar werd Whiteman plaatsvervangend colonne-commandant. Er waren problemen in het korps en aan Whiteman de taak om van het Rode Kruis weer een bloeiende organisatie te maken. "Problemen is misschien een groot woord. Er waren vooral communicatiestoornissen. Dat klinkt wat negatief, maar eigenlijk was het juist heel positief. Er werden immers signalen gegeven dat er iets moest gebeuren", zo omschrijft de

> "Langzamerhand loopt de participatie goed, al zijn we nog niet waar we wezen moeten"

inmiddels tot colonne-commandant gepromoveerde arts de toenmalige situatie.

Een van de eerste dingen waartoe Whiteman besloot was de hiërarchie neerhalen. Daarvoor in de plaats zette hij een democratischer organisatie neer met veel inspraak van de leden. "Dat was wel even wennen in het begin. Maar langzamerhand loopt de participatie goed, al zijn we nog niet waar we wezen moeten".

Inmiddels gaat de inspraak van de leden echter wel zover, dat zij een plan van Whiteman compleet van tafel hebben geveegd. Achteraf blijkt dat de leden volledig gelijk hadden, de colonne-commandant geeft het ruiterlijk toe. Hij is zelfs een beetje trots op zijn mensen die zo in hun standpunt volhardden.

"Kijk, onze primaire taak is 'rampenparaatheid'. Maar daar hebben we in het verleden nooit zoveel aandacht aan gegeven. We waren voornamelijk actief bij sociale evenementen als *dragraces*, sportwedstrijden en natuurlijk carnaval. Omdat ik meende dat we te weinig leden hadden om beide functies uit te oefenen, wilde ik de evenementen laten vallen. Nou, daar wilden ze absoluut niet aan".

"Daarop stelde ik voor om de leden dan maar in twee groepen in te delen; een groep zou zich met rampenbestrijding gaan bezighouden, de ander met de sociale activiteiten. Alweer protest. Ze weigerden categorisch.

Iedereen wilde deelhebben aan beide taken. Achteraf hadden ze groot gelijk. De vaardigheden die je bij de ene groep leert heb je ook bij de andere groep nodig. Bovendien had ik veel meer leden nodig gehad als ik mijn oorspronkelijke plan had willen uitvoeren".

Het zijn er in totaal zo'n 130. Van hen zitten er elke vrijdagavond een stuk of vijftig op de post Suffissant. De ene week krijgen ze hulpverleningstraining, de andere week staan de sociale vaardigheden centraal in een *workshop* of een lezing.

TEAMWORK

Op vrijdag 25 maart ligt een vrijwilliger met gele helm op de grond van het leslokaal. Kaderinstructeur Carty (zelf ook lid van het Rode Kruis) vraagt vrijwilligers uit de zaal. De leden kijken elkaar aarzelend aan. Een dame staat op. Zij wil wel proberen de helm van het hoofd van het 'zwaargewonde slachtoffer' af te halen. Carty is nog niet tevreden, hij wil drie mensen. "Teamwork, daar gaat het om", roept hij nog eens, waarop twee vrouwen het er maar op wagen.

Voorzichtig buigt een van hen zich over de onfortuinlijke motorrijder. Ook de andere twee gaan nu door de knieën en na enig overleg slaagt het drietal erin de helm zonder schade voor de jongeman in kwestie te verwijderen.

Carty doet het daarna nog eens duidelijk voor en benadrukt dat dit alleen maar mag gebeuren als het slachtoffer bij voorbeeld mond-op-mond-beademing moet krijgen. "Het verwijderen houdt een risico in, maar in sommige situaties heb je nu eenmaal geen andere keuze. Als je niets doet, sterft de patiënt".

De vrijdagse colleges maken deel uit van de poot 'opleiding en training'. Daaronder vallen ook de EHBO-cursussen die het Rode Kruis voor buitenstaanders verzorgt.

OVERBRUGGEN

De trainingen komen de leden goed van pas wanneer daadwerkelijk een ramp optreedt. Maar hoe goed ze ook getraind zijn, hoe snel het Rode Kruis dank zij moderne telecommunicatietechnieken ook kan reageren, er zit altijd een spanne tijds tussen het ontdekken van een ramp en de aankomst van de hulp. Om die te overbruggen legt het Rode Kruis zich eveneens toe op trainingen van de gemeenschap. "Het gaat dus niet alleen om het verhogen van de snelheid en de deskundigheid van onze eigen leden, maar ook om die van bij voorbeeld personeel van bejaardentehuizen".

Whiteman vertelt hoe Huize Welgelegen op Habaai als eerste aan de beurt was. Actieve colonneleden hebben daar het personeel geleerd hoe ze in geval van nood zo snel mogelijk het tehuis konden ontruimen. "Bij de tropische storm Brett in 1993 verliep de evacuatie van de bovenverdieping door het personeel mede daardoor zonder problemen. Dat soort trainingen willen we gaan uitbreiden naar hotels, scholen en bedrijven. Op die manier gaat het Rode Kruis ook meer deel uitmaken van de maatschappij".

Op den duur, als de groep voldoende ervaring heeft opgedaan, hoopt Whiteman ook de bewoners van Wishi en Marchena via het Rode Kruis te kunnen trainen. "We maken ons grote zorgen over wat daar gebeurt, als er bij de Isla iets misgaat. Wat zijn de consequenties van een ramp voor de burgers? De Panamerikaansegezondheidsorganisatie (Paho) dringt ook aan op maatregelen, maar ja, we kunnen niet alles tegelijk".

COÖPERATIE

Het Rode Kruis wil immers tegelijk met de scholing van burgers ook steeds nauwer gaan samenwerken met de brandweer en andere instanties. Tijdens zijn bezoek aan Curaçao in januari legde de commandant van het Nederlandse Rode Kruis Korps, F. de Boer, niet voor niets sterk de nadruk op het belang van een dergelijke coöperatie.

Whiteman weet het. "We beseffen heel goed dat we niet als enige tot een rampenbestrijdingsplan kunnen komen. De brandweer werkt altijd graag met ons mee. Dat is ook gebleken op Habaai. De bedoeling is om geleidelijk het aantal disciplines uit te breiden dat betrokken is bij rampenparaatheids-training. Bij voorbeeld met de politie en het crisisteam van de afdeling Geestelijke Volksgezondheid (AGV)".

De contacten liggen er al en er wordt volop gebruik van gemaakt. Bij de overval op de Maduro & Curiels Bank bij voorbeeld. Zodra Whiteman op die gedenkwaardige 27e juli 1993 over de radio hoorde dat overvallers en politie met elkaar in een vuurgevecht waren gewikkeld, realiseerde hij zich dat de mogelijkheid van een flink aantal slachtoffers niet ondenkbeeldig was.

Hij belde de Ambulancedienst en schakelde het crisisteam AGV in. Tot zijn grote genoegen merkte hij dat de post Suffissant al door een paar opmerkzame leden was ingericht als noodziekenhuis. Een gevolg van Whitemans eigen inspanningen om de leden meer bij de organisatie te betrekken. "Ze wachtten in zo'n noodsituatie geen instructies meer af, maar gaan zelf aan de slag. Het klimaat binnen het korps is nu zodanig, dat de leden niet bang meer zijn om fouten te maken".

PIDI YUDANSA

Instructeur Carty maakt op de vrijdagavond echter heel duidelijk dat 'aan de slag gaan' geen solowerk mag betekenen. Hij legt uit hoe je jezelf met brancard in de hand kunt omdraaien. De draagbaar is leeg, dus dat gaat probleemloos. Maar wat te doen, als er echt een loodzwaar slachtoffer op ligt? Carty zakt diep door de knieën en laat zien dat de probleemloze handomdraai nu ver te zoeken is. *Pidi yudansa* (vraag hulp) roept hij dan ook. Hij zal het die avond nog vaak genoeg herhalen. Hulp vragen is geen schande en er staan altijd wel mensen in de buurt, die een handje kunnen helpen, luidt zijn credo.

Omdat de organisatie van zoveel plannen soepel moet verlopen, buigt een deel van de leden zich over hele praktische problemen als geld en administratie. Van de donaties alleen kan het Rode Kruis niet rondkomen en dus moet er op een andere manier geld worden verschaft. Een wandelmars en een bingo brachten elk zevenduizend gulden op. Zesduizend gulden rijker werd het Rode Kruis na de organisatie van een *knock-out* voetbaltoernooi.

De logge en passieve administratie werd getransformeerd in een 'beleidssecretariaat', terwijl andere leden zich bezighouden met het opzetten van een bibliotheek.

> "Zo vroeg mogelijk de jeugd betrekken bij het aspect 'zorg'"

"De exploitatie daarvan moet je zien in het kader van kwaliteitsverhoging", legt Whiteman uit. "De leden moeten ten allen tijde kunnen beschikken over relevant leesmateriaal. Aan de andere kant zullen we het lezen en gebruiken van het materiaal moeten gaan stimuleren. Dat kan door een competitie-element te introduceren: wie houdt de beste presentatie met behulp van het gebruikte materiaal?"

JEUGD-AFDELING

Een geheel nieuw element wordt hopelijk nog dit jaar in de colonne geïntroduceerd: de jeugd van 7-18 jaar. Die zal vooral ingezet worden bij de sociale hulpverlening, een van de andere doelstellingen van het Rode Kruis. Whiteman wil graag zo vroeg mogelijk de jeugd betrekken bij het aspect 'zorg'. Hij denkt aan hulp aan bejaarden en gehandicapten in de vorm van bezoekjes, verzorging en bezigheidstherapie.

Daarnaast kan de jeugd worden ingeschakeld in milieu-programma's: duiklessen om zodoende baaien te kunnen schoonmaken, recycling-technieken leren, kennismaken met alternatieve energiebronnen en inzet bij bij voorbeeld rattenbestrijding.

Ook bij hen zal praktische medische kennis van belang zijn. Al was het alleen maar om hen voor te bereiden op het 'volwassen lidmaatschap'. Want met een jeugdafdeling slaat het Rode Kruis mooi twee vliegen in een klap: de jeugd wordt betrokken bij de sociale en hulpverleningsactiviteiten en de organisatie is verzekerd van een constante stroom nieuwe leden. Geen overbodige luxe, in een periode waarin het aantal vrijwilligers eerder af- dan toeneemt.

GRAN MARCHA

Rampenpreventie is een ander doel dat het Rode Kruis nastreeft. Op kleine schaal gebeurt dat nu al. Whiteman haalt het persbericht aan dat de organisatie dit jaar voor het carnavalsweekeinde verstuurde. In alle kranten stonden de tips voor zowel gezonde als chronisch zieke bezoekers van dit belangrijkste evenement van het jaar. Ieder jaar weer gaan er zaken mis, omdat mensen niet de juiste medicijnen bij zich hebben, verkeerd gegeten hebben of zich anderszins onverstandig voorbereid hebben op een dagje *Gran Marcha*.

"We hebben dit jaar wel opvallend weinig slachtoffers gehad. Minder dan andere jaren. Of dat aan dat bericht in de kranten lag, weet ik niet, er kunnen ook andere factoren hebben meegespeeld. Maar we zullen het zeker herhalen volgend jaar".

Verder wil het Rode Kruis met de carnavalscommissie praten over de gevaarlijke situaties die het dit jaar tijdens de optochten waarnam: dansende meisjes zonder railing, brandblusapparaten die niet goed zichtbaar waren, kinderen die op een geluidsbox zaten, enzovoorts.

"Op den duur kunnen we verder gaan. Bij trainingen in een automonteurszaak stuiten we wellicht op situaties die verbetering behoeven. Die kunnen we vervolgens in algemene aanbevelingen omzetten. Ik noem maar wat: een trekdouche dicht bij een plek met chemische stoffen als zoutzuur, explosieven apart houden en dat soort zaken".

EFFECTIVITEIT

Cruciaal in Whitemans reorganisatieplan is de verhoging van de effectiviteit, de efficiëntie en van de dienstverlening. De leden staan daarbij in het middelpunt. Niet omdat de leiding geen verantwoordelijkheid durft te dragen, maar omdat de leden nu eenmaal het meeste contact hebben met de gemeenschap.

"Eigenlijk moet ik zeggen: het publiek staat centraal. Vroeger deden we wat we dachten dat goed was, of er vanuit de gemeenschap nu vraag naar was of niet. Tegenwoordig polsen we eerst de behoeftes van het publiek en daarop richten we onze activiteiten. Die worden door de leden uitgevoerd, dus binnen de organisatie zijn zij het belangrijkst", zo verklaart Whiteman de veranderde organisatiestructuur.

Op de moederorganisatie in Nederland heeft zijn werk in elk geval diepe indruk gemaakt. Commandant De Boer meende tijdens zijn bezoek dat de Curaçaose colonne vergeleken met de overige vier Antilliaanse eilanden het verst gevorderd was in haar denken over het Rode Kruis. "Ik hoop dat u de rol van aanjager voor de andere eilanden op u neemt", zei De Boer bij die gelegenheid.

Whiteman antwoordde op zijn bekende bescheiden manier: "Dit is niet mijn verdienste. Alles wat we bereikt hebben is het produkt van ons allemaal".

■ BEN WHITEMAN

Eindredaktie: Norbert Hendrikse, opmaak: Solange Isselt

Pasen: een teken van hoop voor eenieder

= door R. Nooijen =

De Alelujakreet van Pasen, als het meer is dan een ritueel voorgeschreven kreet, is een uitroep van geloof in het leven, van hoop. De dood is overwonnen!

Is die hoop redelijk verantwoord? Paulus in zijn Eerste Brief aan de Korinthiërs (15.1-58) dacht van wel. "Als er geen opstanding van de doden bestaat, dan is ook Christus niet verrezen. Als de doden niet verrijzen, dan zijn wij, christenen, de meest beklagenswaardigen van alle mensen. Laten we dan maar eten en drinken, want morgen gaan we toch dood." Niemand kan aanvaarden dat het leven absurd is.

PIERRE BURNEY

De Franse professor Pierre Burney, ex-professor aan het Franse instituut in Rome, gaat daarop in met zijn bijdrage aan Terre Promise 1974 (Editions du Seuil), een bundel studies over Teilhard.

In zijn essay "Teilhard en de niet-gelovigen" noemt Pierre Burney de geestelijke schrijver Teilhard de Chardin (1881-1955) een leermeester van de hoop voor christenen en gedeeltelijk ook voor de niet-christenen en de rationalisten.

In zijn "Hoe ik geloof" 1934 verklaart Teilhard zijn geloof in het leven, afgezien van de bijbelse openbaringen, aldus: "Stel je eens voor dat ik mijn geloof in Christus, in een persoonlijke God, in de Geest zou verliezen, dan zou ik toch nog blijven geloven in de wereld, de waarde de ... onfeilbaarheid en de goedheid van de wereld. Dat is het eerste, het laatste en het enige waarin ik geloof. En op het uur van het sterven zou ik, boven alle twijfels uit, me rustig aan deze wereld kunnen overgeven... Ik houd me vast aan de wereld. Ik weet dat ik er zal blijven niet alleen met de as van mijn lichaam, maar ook met mijn geest en hart. Ik kan de wereld lief hebben."

Pierre Burney denkt wel dat de grote massa mensen er anders over denkt en uit wanhoop of verveling in eerste instantie zich overgeeft aan een dronkenschap van vertier, alcohol, erotisme, drugs, snelheidsmanie, collectieve afstomping, geweld enz.

RATIONALISME

Zij die nadenken, zegt Pierre Burney, ten minste de mensen van goede wil, kunnen heel ver met Teilhard meegaan. Vooral waneer de rationalist zich niet fanatiek aan zijn bekrompen dogma vasthoudt, maar open blijft staan voor nog een andere kennisbron, namelijk de intuïtie, geestelijk instinct, aanvoelen, ervaring. Ten slotte is het dogmatieke rationalisme nog maar heel jong, amper tweehonderd jaar. Teilhard heeft getoond wat een open christendom is en tegelijk ook de weg gewezen naar een open rationalisme.

PUNT OMEGA

De rationalist kan misschien Teilhard volgen in diens visie op de wereld in wording naar steeds meer bewustzijn en eenheid. Poli... eenheid van de mensen wint steeds meer veld, met horten en stoten natuurlijk. Eenheid veronderstelt wel een zekere graad van belangeloze liefde en eerbied voor elkaar. En dan kom je in een geestelijke dimensie terecht.

Dat streefpunt naar die geestelijke eenheid van alle mensen alle tijden noemt Teilhard het Punt Omega, een geestelijke trefpunt van alle bewustzijns.

Nu herkent Teilhard dat Punt Omega in de verrezen Christus met diens woorden: "Ik ben de verrijzenis en het leven". Hij herkent het in het evangelie van Johannes: het woord was bij God, was God, door het Woord is alles geworden... het Woord is mens geworden. Hij herkent zijn Omega in de brieven van Paulus met diens uitdrukkingen: Christus is het hoofd van het heelal... Christus is de levendmakende Geest.

Teilhard leefde in een mystiek van de "Universele Christus" en begreep goed dat niet ieder hem zou kunnen volgen. Het lijkt een beetje kunstmatig, gecompliceerd, betwistbaar, zegt hij zelf. Pierre Burney zegt dat dit Punt Omega gewoon de fenomenologische naam is voor God. Teilhard zelf schreef eens: de christelijke benaming van de universele energie en werkelijkheid is Christus. De oeroude Yogafilosofie zou zeggen: het Zelf.

> Zonder hoop kun je niet leven.
>
> Zin en doel van het leven is het leven zelf. (Goethe)
>
> Grootste vijand van de hoop is de dood.

LIJDEN EN DOOD

Pierre Burney meent dat de rationalist, en dat is ieder van ons althans een beetje, geen raad weet met het kwaad, lijden en dood. Het is moeilijk om daarin een opbouwend element van het leven te zien. Dat het lijden het kleine ik-gevoel verruimen kan en dat de dood zorgt voor de vooruitgang van het leven in zijn totaliteit. Dat de dood bevrijdt van de stoffelijke en tijdelijke werkelijkheid en in dienst staat van het leven. Je moet eigenlijk wel lef hebben om er zo tegen aan te kijken.

HEL IN GEDRANG

Het ergste voor de rationalist, zegt Pierre Burney, is de christelijke leer van de hel, de verdoemenis. Hoe kan dat optimisme van Teilhard kloppen met een mogelijke eeuwige verdoemenis van een gedeelte van de mensheid? Is dat niet een gedeeltelijke mislukking van die onfeilbare ... Is die liefdesenergie van God dan niet sterk genoeg om alle, alle mensen mee te krijgen?

Burney zegt dat Teilhard het er ook erg moeilijk mee had. De bijbel verplicht hem in de hel te geloven, maar verbiedt hem tegelijk om van een enkel mens met zekerheid te zeggen dat hij in de hel is. Teilhard wenst en bidt dat de hel leeg mag blijven. Dat was in 1927. In 1944 nuanceert Teilhard het aldus: "De mens is vrij, kan dus God of Christus afwijzen. Maar van het feitelijk bestaan van de verdoemenis weten we niets. Je kunt de hel niet lokaliseren. Het blijft een negatieve formulering van het niet bij God zijn. Het christendom leert geen ja of neen van het feitelijk bestaan van de hel."

Pierre Burney meent dat Teilhard dus kan geloven in een lege hel. En Teilhard zelf meende in 1944 dat een groot gedeelte van de gelovigen ook begint te denken in die richting.

PLURALISME

Burney meent dat voorlopig de mensheid nog pluralistisch zal blijven omtrent de opvatting van de onsterfelijkheid van de mens. Maar pluralisme in opvatting is geen ramp voor de mensheid. De twee categorieën, een open rationalisme en een open christendom, kunnen elkaar aanvaarden, eerbiedigen en broederlijk liefhebben en solidair zijn. Dus geen vijanden van elkaar en elkaar niet veroordelen. Dat is ook geen eis van de bijbelse boodschap.

Een convergentie, samen... schillende opvattingen ligt wel in de lijn van de evol... van de mens. Er is hoop ... ieder. Ieder kan in het ... geloven, het leven liefheb...

REÏNCARNATIE

Vreemd dat Pierre Burney niet gedacht heeft aan ... oplossing van de ooste... filosofie met zijn reïncarnatie. Zoals ook vele christenen ... een reïncarnatie aanne... Maar dat komt omdat ... hard zich in 1917 al uitgesproken heeft over die "ziel... verhuizing" als een raar idee dat niet te verenigen is met zijn visie op de wereld als een organisch geheel in wording waar elk element ... ieder mens een vaste plaats heeft. Er zijn geen losse zielen die ergens op een ander lichaam wachten.

De yoga-filosofie, die geen rationalisme is, maar eerder een mystiek, spreekt van vele levens na elkaar, zelfs van duizenden, miljoenen levens. Daar is dus niets zinnigs van te zeggen of voor te stellen. Ten hoogste wordt dan voor ons de nadruk gelegd op de eenheid van het leven in zijn totaliteit.

Maar wel wijst de reïncarnatie op een aannemen van de onsterfelijkheid van de mens en ook op de uiteindelijke goede afloop – dus geen soort hel – tenzij voor degenen die hier al een hel van hun leven maken.

Het is wel duidelijk dat Pierre Burney, in de geest van Teilhard en ook in de geest van de Yoga-filosofie meent dat de mens zich in zijn leven niet moet laten leiden door de angst voor de dood of de hel.

Een ander ideetje van de yoga-filosofie is dat een ... cale ommekeer tot God ... in een seconde tijd kan ... uren. Kán gebeuren! Of ... feitelijk ook zal gebeuren, daarvan kan men rustig met Teilhard zeggen: De toekomst zal het leren

Over de oorsprong van de Paaseieren

- door Cor Swanenberg -

Eerder hebben wij het gehad over de vasten en hoewel die verstervingstijd allengs in onbruik is geraakt, moet ons van het hart dat er in Nederland wel degelijk mensen waren die de katholieke variant van de 'ramadan' zeer serieus namen. Aan hen is waarschijnlijk het Paaszaterdagse volksrijmpje te danken: "het alleluja is gezongen, de vasten is gesprongen". Ook zei men dat met Pasen de klokken terug kwamen uit Rome. (Onder het gloria op Paaszaterdag werden de kerkklokken altijd extra lang geluid.)

Een andere oude zegswijze in verband met Pasen is: "Het nieuwe pak uit de kast en Pasen houden". Het nieuwe pak is het paasbeste kostuum en "Pasen houden" betekent te biechten en te communie gaan en het werd beschouwd als onomstotelijk bewijs van katholiek zijn. Als je je Pasen niet hield, mocht je je eigenlijk ook geen rooms katholiek meer noemen.

GEBRUIKEN

De gebruiken rond Pasen hebben we al eens onder de loupe genomen; daar kwamen en komen nog heel wat eieren aan te pas. Maar wat is nu eigenlijk de herkomst van de woorden?

Pasen staat in het Etymologisch Woordenboek der Nederlandsche Taal nog onder Paasch en is volgens de autoriteiten Franck en Van Wijk afkomstig van het Middelnederlandse paschen en paesschen dat via middelhoogduits pasche teruggaat op gothisch paska. Dit komt weer uit het Grieks en Latijnse pascha, dat op zijn beurt oorspronkelijk Hebreeuws is. Voor een oorspronkelijke Germaanse naam van dit feest moeten we vergelijken met het woord oost.

Oost is verwant aan Latijns aurora, dageraad. (Natuurlijk, onze zon komt op in het oosten.) Van dezelfde basis komt het oudhoogduitse ôstarûn dat nieuwhoogduits Ostern werd en verwant is aan het Angelsaksische eastron dat in het Engels terug te vinden is als easter. Oorspronkelijk schijnt 'Paschen' de naam van een naar een lentegodin genoemd Germaans feest te zijn.

Easter wordt in the Oxford Dictionary of English Etymology omschreven als "festival of the Christian Church commemorating the resurrection of Jesus Christ from the dead". Onions vermeldt verder het Oudengelse eastre naast eastron en eastro en zegt daarvan: "derived by Bede from the name of a goddess whose feast was celebrated at the vernal equinox"; ook daar staat de lente dus aan de basis. Een van de oerbetekenissen in Easter is "survive"; overleven.

Het is niet waarchijnlijk dat Dudens Herkunftswörterbuch hierna nog iets verrassends kan toevoegen, toch verduidelijkt het wel: "Ostern war vor der Christanisierung des Germanentums der Name eines Heidnischen Frühlingsfestes, wohl benannt nach einer heidnischen Frühlingsgöttin. Der Name der Gemanischen Frühlingsgöttin ist in altenglischen Texten als Eostrae überliefert und ist z.B. verwandt mit lat. aurora "Morgenröte" (vgl Osten). Die germ Göttin was demnach eine Lichtgöttin. zunächst des Tageslichts, dann des Lichts überhaupt, und des ihr geweihte Fest war ein Fest des zunehmenden Lichts im Früling.

Außer im Dt. ist der Name des Festes im germ. Sprachbereich nur noch im Engl. gebräuchlich, vgl. engl. Easter, während die anderen germ. Sprachen kirchenlatein pascha entlehnt haben."

Petit Robert, dictionnaire de la langue Française, geeft onder Pâque de afleiding: Pasches, lat. pop. pascua, gr. pashka, hebreeuws pesah, 'passage'. Hier wordt verder vermeld dat het Joodse feest gebaseerd is op de uittocht uit Egypte en dat het christelijke feest gevierd wordt op de eerste zondag die volgt op de volle maan in de lente, ter herdenking aan de wederopstanding van Christus.

Wanneer we weten dat de Spaanse pasen, Pascua de Resurrección en de Portugese variant Páscoa is, kan het niet anders of het Papiamentse Pasku di Resurekshon en Pasku Grandi, moeten van Iberische oorsprong zijn.

En nu we het toch over Pasen hebben; hoe zit het met het ei? Al in het Middelnederlands en het oudhoogduits komen we het ei tegen in zijn huidige gedaante. Aan het Oudnoorse egg is het Engelse woord voor de 'vogelvrucht' ontleend. Het Oudhoogduits, Angelsaksische en het Middelnederlands hebben allemaal een meervoudsvorm met -r, die in het huidige algemeen Nederlands tot de dubbele meervoudsuitgang -eren geleid heeft.

De waarschijnlijke ultieme relatie tot Latijn ovum is volgens Onions moeilijk te verklaren, evenals de oerrelatie tot woorden voor vogels zoals in Sanskrit vís en Latijn avis en de hypothetische etymologische vorm owís.

Citeren wij tot slot Duden: das gemeingermanische Wort Ei geht mit verwandten Wörtern in anderen indogermanischen Sprachen zurück auf indogermanisches ... 'Ei'. Dieses Wort ist eine Bildung zu indogermanisch 'auei' 'Vogel' und bedeutete demnach ursprünglich 'das zum Vogel Gehörige'. Vom Vogelei her ist das Wort ... auf die Eier anderer Tiere (Reptilien, Insekten usw.) und in der Biologie schließlich auf die weibliche Keimzelle von Mensch, Tier und Pflanze übertragen worden.

OEUF

Volges Petit Robert stamt het Franse oeuf uit de zeventiende eeuw, maar daar wordt verder niets omtrent de oorpsrong vermeld. Wel interessant is de vermelding "Oeuf de Pâques, confiserie en forme d'oeuf, en chocolat ou en sucre, qu'on offre à la l'occasion de Pâques". Ook "Oeufs à la liqueur, petits bonbons en sucre remplis de liqueur" blijken in Frankrijk al lang gewild. We hebben altijd al vermoed dat die zoete banketbakkerswaren in de vorm van reuzeneieren van ... oorsprong waren.

Webu, het Papiamentse ei lijkt ons wel door kippen met Spaanse voorouders gelegd. het Spaanse huevo klinkt nu eenmaal veel verwanter dan het Portugese ovo.

Bon Pasku Gandi!

Informatie is een onbetaalbaar goed

Voeten die de treden van de wenteltrap in de grote hal van de Openbare bibliotheek oplopen zijn meestal klein, want boven is de kinder- en jeugdafdeling te vinden. Maar boven is naast de kantoorruimtes ook de afdeling Antilliana en Caribiana te vinden. Ruim ontworpen, is die afdeling in korte tijd uit zijn voegen gegroeid. De kasten en bureaus staan tegen elkaar te duwen en vechten om ruimte. Er is meer verzameld en aangekocht dan oorspronkelijk was verwacht, en Emy Maduro heeft veel meer ruimte nodig. Ze is nog lang niet waar ze wezen wil. De afdeling Antilliana/Caribeana is een aparte afdeling van de Openbare bibliotheek die rechtstreeks onder de directie valt. Samen met directrice Rosemarie de Paula, Peter Steenbakkers (audiovisueel) en Aurea Lodowika (buitendienst) vormt Emy Maduro als hoofd van de afdeling Antilliana/Caribeana, het management team van de Openbare Bibliotheek Curacao.

"De Openbare Bibliotheek heeft altijd al een afdeling Antilliana gehad, maar die was niet zo afgezonderd van de rest als aparte afdeling. Die Antilliana herbergde een groot deel van de publicaties die destijds door de verschillende departementen aan de Gouvernementsboekerij werden afgestaan. En er werd ook verzameld door aankopen. Daphne Labega, de vorige directrice, voerde een heel consequent beleid in dezen. Zij is begonnen de collectie Antilliana verder op te bouwen. Zij zette de collectie ook in aparte kasten en hield van alles een exemplaar achter slot en grendel om het te conserveren. Langzamerhand is zo de collectie uitgebreid. De bibliotheek heeft ook al van oudsher een collectie Caribeana en Surinamica. We hebben een prachtige negentiende eeuwse collectie over Suriname".

Emy Maduro is speciaal aangetrokken door de bibliotheek om de afdeling Antilliana/Caribeana verder te ontwikkelen.
Zij werd geboren op Curaçao, maar vertrok al jong naar Nederland. Daar heeft zij een gymnasiumopleiding gevolgd, waarna zij geschiedenis ging studeren in Leiden. Als bijvak volgde zij Sociologie van niet-westerse Volkeren voor haar doctoraalstudie. Zij werkte daarbij op het Instituut voor Taal- en Volkenkunde te Leiden. Ook heeft de literatuurgeschiedenis haar altijd zeer geboeid. Aan de Universiteit van Amsterdam bestond een studierichting: bibliotheek en documentatiewetenschappen. Deze ging ze ook volgen. Die drie peilers, de geschiedenis, de sociologie van de niet-westerse volkeren en de documentatie op ontwikkelingsterrein, maakten haar een waardevolle medewerkster aan het Koninklijk Instituut voor Land- en Volkenkunde als documentaliste. Zij werkte daar tien jaar en deed o.a. literatuuronderzoek en werkte aan publicaties. Uiteindelijk resulteerde dat in haar belangrijke publicatie: 'In het land der overheersers', dat zij samen schreef met Gert Oostindie. Haar eigen deel gaf ze de titel: 'Nos a bai Ulanda'.

Maar Nederland is Nederland en Curaçao trok. In 1982 begon Emy Maduro te solliciteren naar Curaçao. In 1986 kwam zij daadwerkelijk naar de Openbare Bibliotheek om de collectie Antilliana/Caribeana te verzelfstandigen. Een belangrijk punt voor haar is daarbij zoals gezegd, de 'resortsharing':

"Je moet de middelen delen, wil je het uiteindelijk doel dat je voor ogen staat, bereiken: zo dienstbaar mogelijk zijn met informatie verstrekken. Zeker in ontwikkelingslanden is informatie een haast onbetaalbaar goed, dat veel aandacht nodig heeft, ondanks geringe middelen.

Informatie is heel belangrijk voor de sociaaleconomische ontwikkeling van een land. Wat wij willen bereiken is relevante informatie die je hebt opgeslagen, met iedereen delen. Je weet dat je dat moet doen met de mensen, die je tot je beschikking hebt wat betreft kennis en capaciteiten. Het uiteindelijke doel is de verheffing van de totale gemeenschap en van het individu in die gemeenschap. We moeten de individuen weerbaar maken in de gemeenschap, de menselijke potentie zover ontwikkelen dat ze de sociale en economische ontwikkeling kunnen dragen. Het is een wisselwerking".

- door Nel Casimiri -

"Toen ik werd aangesteld stonden de Antilleana en zeldzame Caribeana in aparte kasten. Ik kreeg de opdracht deze collectie uit te bouwen tot een zelfstandige afdeling en haar te catalogiseren en diepgaander te ontsluiten. Vaak worden in een publicatie over de Antillen meerdere onderwerpen behandeld. Die moeten in een catalogus allemaal terug te vinden zijn. Tenslotte wilde men naar een documentatiecentrum toe over de Antillen".

De afdeling werkt nu naar twee richtingen. Allereerst worden alle publicaties over of op de Antillen verschenen, verzameld of verworven en dat materiaal wordt ontsloten, zodat meer informatie geleverd kan worden. Aan de andere kant is ook de afdeling Caribeana gegroeid uit wat eerst een verzameling historische, sociologische en literaire boeken was. Maar Antilliaanse en Caribische publicaties worden niet alleen door de Openbare Bibliotheek verzameld.

"Eigenlijk zijn er drie belangrijke Antilliaanse bibliotheken, elk met zijn eigen

Te weinig publicaties over speciale onderwerpen

historie, zijn eigen achtergrond. De Wetenschappelijke Bibliotheek is overgegaan in de Universiteitsbibliotheek van de UNA. Die heeft ook een belangrijke collectie gekregen van de Paters Dominikanen. Daarnaast is er natuurlijk de Mongui Maduro Bibliotheek. We zouden met de drie bibliotheken een samenwerking aan moeten gaan, afspreken wie wat doet op welk terrein. De bibliothecaris van de UNA is bezig de bibliografie van de Antillen en Aruba te 'up daten'. Daarin wordt nu ook aangegeven de plaats waar de werken te vinden zijn".

In 1981 startte de STICUSA een project om een bibliografie van de Nederlandse Antillen en Aruba samen te stellen onder leiding van mr.Stanley R.Criens, de huidige bibliothecaris van de UNA-bibliotheek. Spoedig na de start besloot men alle publicaties in de computer in te voeren. In samenwerking met de Universiteit van Utrecht vond verdere verwerking van het materiaal plaats. Dat resulteerde in 1987 in de Bibliografie van de Nederlandse Antillen en Aruba. Het plan was deze database, gezamenlijk samengesteld door de UNSA en de Universiteit van Utrecht, ook beschikbaar te stellen bij de automatisering aan de Openbare Bibliotheken van Aruba en de Nederlandse Antillen. Die automatisering is echter tot nu toe een onbereikbaar ideaal. De Bibliografie van de Nederlandse Antillen en Aruba staat op micofiches en bevat 23.625 bibliografische gegevens, d.w.z. tot 1987.

Daarnaast ontwikkelde Maritza Eustatia, in die tijd bibliothecaresse van de UNA-bibliotheek, in 1979 een plan om een gezamenlijke catalogus samen te stellen van alle Antilleana collecties van elk eiland. Een moeilijke taak, daar buiten de Openbare bibliotheken er verschillende gespecialiseerde particuliere biblioteken op de eilanden te vinden zijn. Vaak echter hebben die bibliotheken te kampen met gebrek aan goed opgeleid personeel. De STICUSA financierde dit project ook, maar het liep allemaal niet zo vlot en toen de financiering van de STICUSA stopte in 1987 bij de opheffing van de STICUSA stopte de voortgang.

DATABASE

Nu echter de huidige bibliothecaris van de UNA bezig is met het bijwerken van de bibliografie is er de mogelijkheid simpel daaraan toe te voegen de plaats waar de desbetreffende publicatie kan worden gevonden. Dat vergt wel de medewerking van alle kleinere bibliotheken, al is het maar door ervoor te zorgen dat Stanley Criens de bijgewerkte gedrukte catalogi van die bibliotheken krijgt. Ook biedt deze updating de kans lijsten met periodieken te verwerken in de database.

"Het is niet vreemd dat er verschillende collecties ontstaan, hetzij prive, hetzij voor publiek. De UNA-bibliotheek bijvoorbeeld richt zich op studenten. Wij, aan de andere kant, richten ons op de hele bevolking. Het punt is dat je op een gegeven moment moet afstemmen op een beleid voor een Nationale Collectie Antilliana. Het is ons nationale geheugen. De bibliotheken hebben verschillende doelstellingen waaruit verschillende taken voortvloeien. Het gaat om het conserveren van ons nationale erfgoed, in gedrukte vorm, maar tegenwoordig ook met audiovisuele middelen. Als door bepaalde ontwikkelingen zulke collecties zijn ontstaan, is het het beste samenwerkingsverbanden aan te gaan. Dat gebeurt nu wel informeel,

maar we zijn nog niet zover in formele zin. Dat moet meestal door regeringen wettelijk worden vastgelegd. Daar moet het hier nog naar toe groeien.'

Wat voor publicaties verzamelt u zoal voor uw collectie? En denkt u dat u alles wat uitkomt ook echt krijgt?
"We verzamelen boeken, tijdschriften, allerlei soorten publicaties, zoals lezingen, speeches, pamfletten, brochures, folders. Het is natuurlijk een illusie te denken dat je alles hebt. Nee, we zijn niet up to date. Neem alleen maar alle rapporten die aan de lopende band verschijnen. Vroeger was men er zich niet van bewust dat die ook ver-

Automatisering lijkt onbereikbaar ideaal

zameld moesten worden, wist men niet dat men ze later nog nodig zou kunnen hebben.

Nu bellen bepaalde diensten ons soms op voor bepaalde stukken die openbaar waren, maar die ze zelf niet meer hebben. Er is besef voor nodig van de beleidsmedewerkers voor ze ons alle stukken opsturen. Dat komt echter wel zo langzamerhand. Wij zijn er in elk geval actief op in gesprongen zoveel mogelijk van dit soort materiaal te verzamelen. Soms zijn we wel op de hoogte van het verschijnen, maar voor we het geleverd krijgen, duurt vaak wel een tijdje. Neem bijvoorbeeld de programma's van de verschillende partijen voor de laatste statenverkiezingen. We hebben er een paar gekregen, maar we hebben ze nog niet allemaal".

Zijn er naast de drie grote bibliotheken nog belangrijke particuliere collecties op Curacao?

"Er is de collectie van Meeteren, de collectie Hoyer, er zijn er nog wel meer. Het bibliotheekwezen staat op Curacao nog in de kinderschoenen, behalve bij de Openbare Bibliotheek, Mongui Maduro- en de UNA-bibliotheek. Veel documentatie is nog niet in boekvorm verschenen. Er is te weinig gepubliceerd over speciale onderwerpen, op allerlei verschillende niveaus. Er is bijvoorbeeld wel een proefschrift over de leguaan, maar geen boek op havo/mavo niveau, laat staan voor de basisschoolleerling. Terwijl in kranten wel bericht wordt over koraalriffen en over milieubeheer, heeft men, wil men er op de scholen op inspelen, materiaal nodig op niveau. Op het ogenblik moet je zelf maar zien hoe je je informatie krijgt op een speciaal niveau. Op andere terreinen zijn helemaal geen publicaties voorhanden, is het heel moeilijk informatie te vinden op welk niveau dan ook. Automatisering zou een grote hulp zijn voor het opslaan van dat soort gegevens. Daarom is ook samenwerking zo essentieel".

Hoe gebeurt dat in andere landen? "In andere landen kent men nationale netwerken, bibliotheeksystemen. Op Jamaica bijvoorbeeld is men ons ver vooruit. Daar bestaat een heel netwerk waarin alle bibliotheken participieren. Daardoor wordt het nationale erfgoed gewaarborgd, bijgehouden, aangevuld en ook ten dienste gesteld van het publiek".

Krijgt de biblioteek veel schenkingen in boekvorm? "We krijgen wel eens aanbiedingen maar we kunnen niet alles aannemen. Hebben we al een paar exemplaren, moeten we nee zeggen, maar we bellen wel eerst de UNA om te vragen of zij belangstelling hebben".

Bij het plannen maken zoveel jaren geleden voor de bouw van de nieuwe bibliotheek is er niet aan gedacht dat de Antilliana zo'n enorme groei zou laten zien. Door schaarste aan publicaties in boek- en tijdschriftvorm is men namelijk ook ander materiaal gaan verzamelen.

"We zijn geen volk dat leest. We praten wel veel. Dan verzamelen we dat. Zo hebben we een prachtige collectie orale literatuur van Elis Juliana gekregen die hij verzameld heeft vanaf eind 50-er jaren tot eind 80-er jaren. Onze collectie groeit. Toen het gebouw gepland werd heeft men niet zo'n dynamische groei verwacht. De ruimte is te klein geworden, zowel ruimtelijk als aan mankracht".

Emy Maduro wordt bijgestaan door twee even actieve medewerksters, de documentaliste Oliva Ocalia en documentaliste-medewerkster Elvia Fraai.

"We stellen ~~zelf~~ documentatiemappen samen. Er staat veel in de krant. De krant is een belangrijke bron van informatie. Op het onderwerp 'Chollers' bijvoorbeeld, kun je de rapporten aanvullen met krantenartikelen. Wij willen informatie op maat verschaffen, zo vlug en goed mogelijk. We schaffen niet alleen documentatieboeken en tijdschriften aan, maar verzamelen allerhande materiaal, voor scholieren, voor studenten, voor beleidsmedewerkers, materiaal op verschillende niveaus dus".

Emy Maduro is speciaal aangetrokken door de bibliotheek om de afdeling Antilliana/Caribeana verder te ontwikkelen. Zij werd geboren op Curaçao, maar vertrok al jong naar Nederland. Daar heeft zij een gymnasiumopleiding gevolgd, waarna zij geschiedenis ging studeren in Leiden. Als bijvak volgde zij Sociologie van niet-westerse Volkeren voor haar doctoraalstudie. Zij werkte daarbij op het Instituut voor Taal- en Volkenkunde te Leiden. Ook heeft de literatuurgeschiedenis haar altijd zeer geboeid. Aan de Universiteit van Amsterdam bestond een studierichting: bibliotheek en documentatiewetenschappen. Deze ging ze ook volgen. Die drie peilers, de geschiedenis, de sociologie van de niet-westerse volkeren en de documentatie op ontwikkelingsterrein, maakten haar een waardevolle medewerkster aan het Koninklijk Instituut voor Land- en Volkenkunde als documentaliste. Zij werkte daar tien jaar en deed o.a. literatuuronderzoek en werkte aan publicaties. Uiteindelijk resulteerde dat in haar belangrijke publicatie: 'In het land der overheersers', dat zij samen schreef met Gert Oostindie. Haar eigen deel gaf ze de titel: 'Nos a bai Ulanda'.

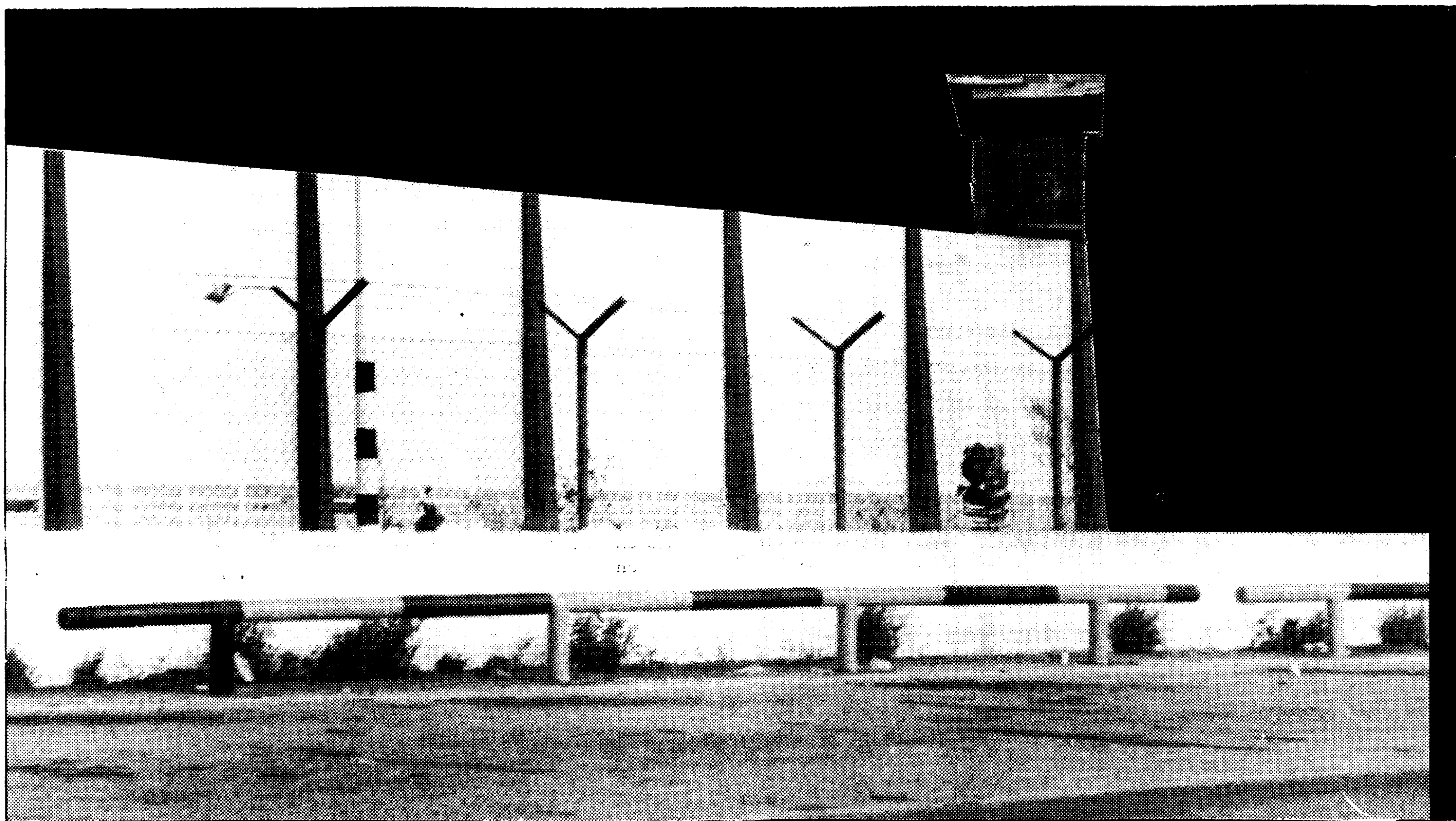
Maar Nederland is Nederland en Curaçao trok. In 1982 begon Emy Maduro te solliciteren naar Curaçao. In 1986 kwam zij daadwerkelijk naar de Openbare Bibliotheek om de collectie Antilliana/Caribeana te verzelfstandigen. Een belangrijk punt voor haar is daarbij zoals gezegd, de 'resortsharing':

"Je moet de middelen delen, wil je het uiteindelijk doel dat je voor ogen staat, bereiken: zo dienstbaar mogelijk zijn met informatie verstrekken. Zeker in ontwikkelingslanden is informa[illegible] haast onbetaalbaar goed, dat veel aandacht nodig heeft, ondanks geringe middelen.

Informatie is heel belangrijk voor de sociaal-economische ontwikkeling van een land. Wat wij willen bereiken is relevante informatie die je hebt opgeslagen, met iedereen delen. [illegible] dat je dat moet doen [illegible] mensen, die je tot je be[illegible]king hebt wat betreft k[illegible] en capaciteiten. Het uiteindelijke doel is de verheffing van de totale gemeenschap en van het individu in die gemeenschap. We moeten de individuen weerbaar maken in de gemeenschap, de menselijke potentie zov[illegible] wikkelen dat ze de so[illegible] economische ontw[illegible] kunnen dragen. Het [illegible] wisselwerking".

Koraal Specht:

Ratten voeren uit verveling

Water en brood bestaat nog. Een jeugdige delinquent die zich als groentje tegen een medegevangene had verdedigd door er met een stoel op los te slaan, ging het cachot in. Een vrijwel donker en vooral kaal hok, waarvan twee keer per etmaal een uur lang de buitendeur open gaat. Dan komt door de tralies eventjes daglicht en frisse lucht naar binnen. Om de dag bestaat het eten uit niets anders dan water en brood. Twee weken lang.

Hij heeft geluk. Drie jaar geleden, nog voor 'het vonnis van Wijnholt', was het maximum vier weken en de strafcel aardedonker. Wijnholt bepaalde dat de gedetineerde over daglicht moest kunnen beschikken en zo kwam er een gat van 20 cm. hoog en ongeveer een meter breed boven de deuren. Medegevangenen begonnen vervolgens door het lichtgat snoep of sigaretten voor de gestrafte te gooien. De gevangenis reageerde met het bouwen van een muur voor de strafcellen. Daarmee is de maatregel van de rechter feitelijk ongedaan gemaakt.

Overigens is de situatie ongewijzigd: slapen op een betonnen bed zonder matras of beddegoed, douchen alleen als je zeep en een handdoek krijgt en verder volstrekte leegte.

CACHOT

Dat nietsdoen en de rust van het cachot is volgens de sinds vandaag ex-gevangenisdirecteur Teun Miedema een verademing voor de gevangenen uit de overvolle cellen. Sinds Wijnholt met z'n daglicht-eis zou er geen enkele dreiging van de strafcel meer uitgaan. De bewoners van Koraal Specht zijn volgens hem banger voor onthouding van bezoek, lectuur of televisie.

Dat is ook wel begrijpelijk, want veel meer is er in de gevangenis op Curaçao niet te beleven. Volgens het motto 'Bejegenen kost geld, bewaken niet' tracht men al jarenlang de gevangenen koest te houden in veel te kleine ruimtes. Het resultaat is volgens advocaat Sulvaran dat de gedetineerden na het uitzitten van hun straf vol wrok en haatgevoelens in de maatschappij terugkeren. Terug naar hun oude woonomgeving; niemand heeft hun geleerd dat het ook anders kan. Binnen de kortste keren is de meerderheid (officieel 60 procent, de bewakers spreken van 90 procent) dan ook weer te gast in *Mira Shelu*. Het idee dat een gevangene tijdens zijn detentie nuttig bezig zou kunnen zijn en voorbereid op een niet-crimineel bestaan in de wereld buiten de vier muren, begint nu geleidelijk post te vatten op de Antillen. Plannen voor verbetering zijn er, maar naar het oordeel van ex-minister Römer (Justitie) waren de krap twee jaar waarin zij aan de macht was, niet voldoende om al haar voornemens ten uitvoer te brengen.

Daarom staan de noodbarakken, bedoeld om als halfopen inrichting te fungeren, nog steeds leeg. Vlak voor de verkiezingen werden zij met veel fanfare geopend. Maar het personeel voor deze voorziening moet nog worden opgeleid en dat kan al met al nog wel een paar maanden duren.

PUINHOOP

Ook de politiecellen te Rio Canario zijn nog niet geschikt om de druk van Koraal Specht te verlichten. Ex-directeur Miedema heeft het over 'een puinhoop die ze daar hebben gebouwd'. Het wachten is op de volkswoningbouw FKP, die de cellen bruikbaar gaat maken.

Waarom ze al anderhalf jaar leeg staan is contactofficier van justitie voor de gevangenis, David van Delft, volstrekt onduidelijk. Ze zijn volgens hem veel hygiënischer en vriendelijker dan de 'varkenskotten' op Punda. De politiecellen daar werden echter pas ongeveer een jaar geleden - 'na de zoveelste zelfmoordpoging' - gesloten.

De Rio Canario-cellen zijn bedoeld als doorgangscel en zijn daarvoor prima geschikt naar het oordeel van Van Delft. Arrestanten die nu voor een of twee dagen naar het gevang moeten, kunnen daar heel goed een paar nachtjes doorbrengen. Op Koraal Specht wachten hen overvolle cellen: oorspronkelijk bedoeld voor twaalf gevangenen, maar vaker achttien tot twintig man herbergend. Wie het eerst komt, heeft een matras. De nummers dertien en volgende kunnen op de vloer slapen.

Overdag is er het dominospel aan de ene tafel. Twee keer een uur mogen ze de binnenplaats op, waar ze de hele dag op uitkijken. Alleen op woensdag wasdag hebben ze meer tijd: kleren wassen en aan de lijn te drogen hangen.

HOMOSEKSUELEN

Volslagen geschifte preventief gedetineerden krijgen een eenpersoonscel. De homoseksuelen worden soms voor hun eigen bestwil eveneens met zo'n cel verwend. Verkrachtingen van homo's (maar ook van hetero's) zijn geen zeldzaamheid bij zoveel mannen boven op elkaar.

Ex-directeur Miedema noemt de behuizing van de preventieven een ramp. "Ik kan het niet verdedigen", zegt hij en durft er dan ook eigenlijk geen verantwoording voor te nemen. "Maar ja, zolang er niets is veranderd aan Rio Canario, kan ik ze nergens anders onderbrengen. Aan die cellen wordt alleen maar op papier gewerkt. En dus sluiten we ze toch hier (Koraal Specht) op, wetende dat we het fout doen".

Is er in het Nederlandse Huis van Bewaring nog de mogelijkheid tot werken, de voorlopig gedetineerde op Curaçao kan zich alleen maar ergeren aan zijn medecelgenoten; of leren hoe hij het de volgende keer beter kan aanpakken.

Dat geldt ook voor zowel de lang- als kortgestraften. Voor hen is in Nederland werken zelfs verplicht. Hier is dat een soort voorrecht. Wie stoelen kan bekleden of matten, kan in de stoffeerderij aan de slag. Verder is er een boekbinderij, een ververij en buiten zijn er de ijzer- en de timmerwerkplaats, de garage en de pottenbakkerij. In totaal zo'n 75 van de 460 mannelijke gevangenen kunnen bij een van die projecten aan de slag. Vrouwelijke gedetineerden krijgen de kans om in het atelier van Cambes uniformen te naaien of om binnen het gevang schoonmaakwerkzaamheden te verrichten. Volgens de ex-minister belemmeren de fysieke omstandigheden van de gevangenis uitbreiding van dit soort werkprojecten.

DUIMENDRAAIEN

De meerderheid is dus op duimendraaien aangewezen. De enige andere vorm van afleiding bestaat nog uit het lezen van boeken uit de bibliotheek en het volgen van lessen. Sinds een maand kan dit weer op ruimere schaal. De vorige onderwijzer, die slechts aan een vrij kleine groep lesgaf, zou zich sinds december met de opleiding van het personeel bezighouden. De nieuwe leerkracht, H. van der Hoeven, solliciteerde twee jaar geleden en werd per 15 februari 1994 aangesteld.

Hij heeft met alle honderd geïnteresseerde mannen een gesprek gevoerd en hen vervolgens in groepjes ingedeeld. Gemiddeld twee keer per week krijgen zij les: algemene ontwikkeling op mavoniveau, Engels voor Spaanstaligen en Spaans voor Engelsprekenden, uitsluitend Engels en/of Nederlands voor een groepje dat straks bij voorbeeld een eigen snèk wil beginnen en de 'lievelingsgroepen' die het Frans machtig willen worden. Nog niet iedereen blijkt echter ingedeeld, getuige gevangene Mario, die zich wel heeft ingeschreven, maar nog niet naar de lessen heeft mogen gaan.

Van der Hoeven heeft persoonlijk allerlei scholen en instellingen als de Allinace Française benaderd voor materiaal. Intussen gaat hij verder met het leggen van contacten. Hij zoekt mogelijkheden tot het uitoefenen van denksporten (schaken, dammen, kaarten en domino) en muziek; verder denkt hij aan EHBO-cursussen, computerlessen en zelfs aan toneel.

Een stap in de goede richting, maar slechts een druppel op een gloeiende plaat. Vanuit de gevangenis wordt er aan structurele resocialisatie van de gestraften namelijk niets gedaan. De stichting Reclassering staat op haar beurt met zo'n 1300 voorgeleidingen per jaar en zes maatschappelijk werkers voor een schier onmogelijke opgave.

Aangezien in de Antilliaanse wetgeving niet is vastgelegd dat elke gedetineerde verplicht met de reclassering in contact moet worden gebracht, zoals in Nederland, heeft zij zelf een keuze gemaakt. Alle jongeren en lokale vrouwen die met Justitie in aanraking komen worden door de reclassering bezocht. De vrouwen hebben een streepje voor omdat zij vaak de sociale spil in een gezin zijn en wat extra steun en opvang dus goed kunnen gebruiken.

De mannelijke gevangenen van boven de eenentwintig moeten zelf om een bezoekje van de maatschappelijk werkers van de Reclassering vragen. Tenzij ze het geluk hebben dat de officier van justitie een nader rapport bij de reclassering aanvraagt. Een groot deel ziet echter nooit iemand van deze stichting. Ook de twee maatschappelijk werksters van Koraal Specht zijn bij lange na niet voldoende voor een dergelijke grote bevolking.

De langgestraften (meer dan negen maanden cel) zitten met acht of twaalf man op een cel met een kleine televisie. Samen delen ze een wc die regelmatig verstopt is. Of er is geen water. De ergernis en frustratie laten zich maar al te gemakkelijk raden. Op de binnenplaats staan een pingpongtafel en andere spelmogelijkheden.

RATTEN

De kortgestraften zitten in de nieuwere afdeling en hoeven hun cel maar met drie man te delen. Of daar ook ratten rondlopen is niet bekend. Dat is wel een algemene klacht van de gevangenen, die Miedema ook niet ontkent. "Maar", zegt hij, "ik hoor ook dat zij ze voeren". Dat er eveneens over hordes kakkerlakken wordt geklaagd, snapt hij niet, er wordt immers regelmatig gespoten.

De kort- en langgestraften zijn vaker buiten dan de preventieven; van 7-8:30 en van 12-18:30 uur. Slechts een enkele bewaker houdt toezicht op een blok van wel honderd man. Een onhoudbare situatie gezien het gevaar van gijzeling. Voorbeelden te over op de Venezolaanse tv-zenders. De gevangenen praten daarover en dat horen de bewakers. Die krijgen daar een onveilig gevoel van en sommigen blijven zelfs 'ziek' thuis.

De nieuwe mannenafdeling is daarenboven ook nog eens slecht beveiligd. Vanuit de schietposten op de twee hoeken zijn de cellen en de binnenplaats niet te overzien. De bewaker is dus uitsluitend op zichzelf aangewezen. Dat het ziekteverzuim groot is, verbaast dan ook niet. Miedema relativeert echter. De absentie zou slechts 8 procent zijn tegenover 14 procent in de Verenigde Staten en 17 procent in Nederland.

Aan de andere kant is het aantal bewakers afgestemd op een bezetting van 325 gevangenen. Koraal Specht herbergt er echter continu zo'n 500. Eigenlijk zijn er al zeventig man te weinig. Bij een ziekteverzuim van 8 procent wil het dan ook wel eens voorkomen dat er op een zondag niemand aanwezig is.

De bewakers klagen steen en been over het al jarenlang heersende gebrek aan personeel. Daar komt bij dat een 'groot deel' van het personeel door de politiek wordt gestuurd. "Ach, dat komt toch overal voor", zegt een wachtcommandant. "Als een minister iemand stuurt voor werk en die persoon verschijnt vervolgens bijna nooit, dan kun je daar niets tegen doen. We kunnen rapporten schrijven zoveel we willen, maar ze worden niet ontslagen. Soms heb ik een ploeg van acht bewaarders en dan zijn er vier zogenaamd ziek".

WAPENSTOK

Bij te weinig bewaking mogen de gedetineerden niet of minder lang luchten, wat uiteraard spanningen veroorzaakt. Dat dan sneller naar de wapenstok wordt gegrepen dan strikt noodzakelijk, is triest maar helaas begrijpelijk. Zowel Van Delft als rechter Stüger, voorzitter van de Commissie van Toezicht, hebben het in dit verband over de 'grimmige sfeer' in het gevang. Van Delft: "Te veel mensen binnen een kleine ruimte, sanitaire voorzieningen die onder de maat zijn en onvoldoende faciliteiten om de gevangenen bezig te houden maken de sfeer niet bepaald opwekkend. De ordehandhaving is gebaseerd op de psychologie van de wapenstok. Daar kan het personeel overigens weinig aan doen; de opleiding schiet tekort en door de chronische onderbezetting komt men niet verder dan een zeer primaire taakuitoefening".

Stüger heeft het over 'ondermaatse bejegening voor zover het al gebeurt'. Ook hij erkent dat de bewakers de vaardigheden tot communiceren nooit zijn aangeleerd, waarbij hij de FOBA (voor gevangenen met psychische problemen) als een gunstige uitzondering noemt.

Max Martina van de Reclassering had verwacht dat de vriendelijkheid van de FOBA op de rest van de gevangenis zou afstralen; daarin is hij echter teleurgesteld. "Het regime moet wijzigen", zegt hij. "Want als je beesten kweekt, kun je geen mensen verwachten".

De bewakers menen echter op hun beurt dat de mentaliteit van de gevangenen is veranderd. En de drugs hebben natuurlijk hun intrede gedaan, wat de omgang met de bajesklanten ook niet makkelijker maakt. "Het werk is erg moeilijk geworden", moppert een bewaker. Hij illustreert dit door te wijzen op het feit dat zij tegenwoordig geregeld worden uitgescholden door de gevangenen. Carlo, al tien jaar in het gevang wegens een dodelijke steekpartij, bevestigt dit, maar wijt het aan het slappe gedrag van de bewakers. "We hebben geen respect meer voor ze".

Officier van justitie Van Delft: "Te veel mensen binnen een kleine ruimte, sanitaire voorzieningen die onder de maat zijn en onvoldoende faciliteiten om de gevangenen bezig te houden maken de sfeer niet bepaald opwekkend. De ordehandhaving is gebaseerd op de psychologie van de wapenstok".

MISHANDELING

Dat er af en toe een gevangene wordt mishandeld, ontkent niemand; maar structureel is het zeker niet. Van Delft wijst weer op de grimmige sfeer, maar onderzoekt intussen wel elke klacht die bij hem binnenkomt. Lichte gevallen verwijst hij meestal terug naar de directeur van de gevangenis voor disciplinaire afhandeling. "In verband met de bewijsbaarheid leidt slechts een betrekkelijk klein percentage van de mishandelingen tot strafvervolging", zegt hij en meldt dat hij het laatste jaar minder klachten heeft dan daarvoor. De officier sluit niet uit dat de strafvervolgingen in het verleden daaraan debet zijn. "En wellicht dringt de directie er daardoor meer op aan om de grenzen van het betamelijke in het oog te houden".

Martina (reclassering) meent dat mishandeling in Koraal Specht niet los gezien kan worden van de mentaliteit van de Curaçaoënaar. Verbetering kan alleen worden bewerkstelligd als men meer respect toont voor de (rechten van de) ander.

Het ergert Stüger wel eens dat de Commissie van Toezicht zo weinig tijd heeft voor dit soort fundamentele zaken. "Nu praten we soms uren over lekkende kranen. Liever zou ik direct willen reageren op een klacht over de behandeling door bewaarders".

Ook zou hij graag een commissie van beroep willen zien. Een gevangene die het cachot als strafmaatregel krijgt opgelegd, kan nergens naar toe om tegen zijn straf in beroep te gaan. De Commissie van Toezicht heeft namelijk geen beslissingsbevoegdheid. In de ontwerp-Landsverordening Gevangeniswezen is beroep wel geregeld, maar die wacht al zes jaar op goedkeuring en invoering.

Volgens ex-minister Römer komt dat door de koppeling aan het Wetboek van Strafrecht. Die twee moeten samen door de Staten van de Antillen en Aruba. "Dat is onpraktisch, de een wacht op de ander. Ik zou de Landsverordening dan het liefst willen loskoppelen en in stukjes behandelen". Een schitterend voornemen dat echter nog niet is uitgevoerd. Een mooie taak voor de nieuwe regering.

Is die wet er eenmaal door, dan wordt er wellicht ook een grondiger onderzoek ingesteld als een vrouwelijke gevangene strafcel krijgt, omdat zij haar eveneens gedetineerde man, na een verbod, toch groet. 'Negeren van een bevel', luidt de motivering in zo'n geval.

Stüger wil absoluut niet verhelen dat het cachot zijn nut kan hebben. Hij heeft er alleen bezwaar tegen dat men het voorstel tot het opleggen van een dergelijke zware strafin handen van de bewaarders legt. Dat werkt willekeur in de hand, denkt hij.

VROUWENAFDELING

De vrouwenafdeling oogt vriendelijker, maar de spanning is er af en toe te snijden. 43 vrouwen zitten van 's ochtends 7 tot 's avonds 9 uur in een bijna geheel overdekte ruimte. Zij kunnen tv kijken, handwerken, bijbelcursus volgen of gewoon les krijgen. Aan de wand een muurschildering met de woorden *Feliz Aña*.

De gedetineerden (nu rond de veertig, het waren er ook wel eens 73) slapen met z'n drieën op een kamer; de voorlopig gehechten delen een cel met acht vrouwen. Foto's van de kinderen aan de muur, een teddybeer of een bijbel onder het hoofdkussen.

Hoewel gezegd wordt dat de strafcellen bijna nooit worden gebruikt, vertellen de gevangenen dat het

vervolg op pag. 5

'Als jongetje de bak in, als vent eruit'

De jeugdige gevangene in Koraal Specht heeft dan misschien de ...kwoordelijke toekomst, ...kleurig is die geenszins. ... begeleiding van deze ...eren die op het verkeerde ... zijn geraakt is geen ...ke. In feite worden ze in ...gevangenis aan hun lot ...gelaten.

...oor hen bestaat het dagegevangenisleven letter...lijk 'zitten'. Alleen op een ...achten ze de gebeurte...n af die komen gaan. ...de ellende is dat er ...gebeurt. Of het moest ...t er af en toe, wegens ...gebrek elders, een vol...n gevangene op hun ...ng komt. Die kan hun ...ne kneepjes van het boevenvak leren.

...luxe van een eigen cel ...n ze te danken aan ...jeugd. Ze moeten zich ...wijzen en zijn daarom ...astiger dan de mannen ...t cellencomplex naast ... Hoewel de inmiddels ...okken gevangenisdirec...bun Miedema beweert ...ze de hele dag op de ...enplaats mogen ver...n, zitten ze volgens de ...s tussen 8:30 en 12 uur ...n.

...aar zelfs aan die regel ...n de bewakers zich niet ..., getuige de vele schrif...e klachten die contac...er van justitie David ...elft hierover ontvangt. ...ema heeft aan hem ook toegegeven dat de jeugdgevangenen soms te weinig worden gelucht. Dan is er domweg onvoldoende personeel om goed toezicht te kunnen houden.

"Op die leeftijd (16-21 jaar) bulken de jongens nu eenmaal van de energie", filiosofeert Van Delft. "Als je ze loslaat, barst die energie los en kunnen er problemen komen. Dus worden ze langer in hun cellen opgesloten".

De jongeren komen er bekaaid van af, meent ook rechter Frank Stüger, voorzitter van de Commissie van Toezicht. Het aantal werkplaatsen is bij voorbeeld bij lange na niet voldoende. De jongeren rest een cursus van de alfabetiseringsgroep Pro Alpha of van de Fundashon pa Desempleado. Dit jaar is er echter nog geen nieuwe groep jeugdgevangenen geselecteerd. Dat zou volgens informatie 'binnenkort' weer beginnen.

En boeken uit de bibliotheek? "Tja, het is natuurlijk net het type jongere dat nauwelijks kan lezen en schrijven", zegt Van Delft.

En dus komen de jeugdige deliquenten als een jongetje de bak in, om er als een vent weer uit te komen, om met de directeur van de Reclassering, Max Martina, te spreken. Hoewel hij toegeeft dat er op dit moment nog voornamelijk *plannen* zijn, waarvan het afwachten is of ze ook worden uitgevoerd, is hij toch hoopvol gestemd. "Op straat is het misschien allemaal niet zo merkbaar, maar het rommelt wel bij Justitie".

Zo noemt hij de bijzondere aandacht die de jeugdige criminelen in het Criminaliteitsbestrijdingplan krijgen; de drie krachten die aangenomen mogen worden ten behoeve van deze groep; en de nieuwe manier waarop de reclassering de jongeren als groep gaat aanpakken. "Uit proberen te leggen aan een stel joyriders welke schade ze zichzelf en anderen berokkenen door hun gedrag. Niet meer individueel, maar collectief benaderen".

Een van de drie nieuwe krachten wordt aan de Kinder- en Zedenpolitie toegevoegd voor de opvang en begeleiding van jongeren met een gering delict. Martina: "Vroeger stuurde de politie iemand die een krat limonade uit een tuin had gepikt met een schrobbering weg.

Maar waarheen? Nu gaan we kijken wat de omstandigheden thuis zijn, of we de helpende hand kunnen bieden. We denken zelfs aan een leerproject in de werkplaats van het GOG. Laat ze maar leren lassen of timmeren en daarna een baan zoeken".

Een andere medewerker gaat zich intensief bezighouden met de verdere ontwikkeling van alternatieve sancties. Sinds 1982 is daar op kleine schaal ervaring mee opgedaan. Nu gaat een speciale commissie de mogelijkheden in kaart brengen zodat een en ander na een experimentele periode in een wet kan worden opgenomen. Er moeten duidelijke criteria komen: wie komt in aanmerking en welke werkzaamheden zijn geschikt.

Hij denkt dat hier nog een groot terrein braak ligt. "Je kunt er bij voorbeeld ook aan denken om jonge delinquenten een verplichte scholing te geven als alternatieve straf. Wat is erop tegen om een jongen die heeft ingebroken aan een vormingsproject te laten deelnemen?"

Hij erkent dat de jeugd schromelijk is verwaarloosd. Oorzaken zijn het gebrek aan een echte jeugdgevangenis en het ontbreken van een deugdelijke jeugdwetgeving.

Hij ziet echter ook diepere oorzaken in de maatschappij. De *extended family* van vroeger is aan het wegvallen. Dat betekent dat moeder nu op haar eentje verantwoordelijk is voor haar vaderloze kinderen. Zij moet uit werken en de kinderen blijven alleen achter.

"Bovendien", zegt hij, "gaan we er als samenleving te gemakkelijk aan voorbij dat de onderstand maar iets meer dan 120 gulden per week bedraagt. Als je die aanvraagt duurt het soms drie tot vier maanden voor je hem krijgt. En wat gebeurt er in de tussentijd? Dat is een *struggle for life*; daar mag men ook wel eens bij stilstaan".

= tekst verzorgd door Elisabeth de Mountsouris =

Ratten voeren uit verveling

.... vervolg van pag. 4

...l dagelijks voorkomt. ...e er doodsbang voor. ... de in augustus en ...ber bloedhete cellen ...mper geklaagd. Wel ...n dag en nacht hui...baby, wat af en toe kan ...omen. Een moeder mag ...kind immers tot negen ...en bij zich houden. ...uke afleiding als het ...toetertje is, maar [illegible] ...ramen komen veel ...f dat te wijten is aan ...dere omstandigheden ...gevangenis is niet ...d. Wel dat er veel ...en zijn over de bereik...heid van de gevangenis... Natuurlijk moet de ...e rekening houden met ...aten, maar een zes ...en zwangere en zieke ... pas na heel lang aan...en naar de dokter laten ...had in dit geval dramatische consequenties: zij verloor haar baby.

Dat een aantal gevangenen via advocaat Sulvaran om meer spreekuren van de artsen vraagt (na 'Wijnholt' van zes naar vijftien uur per week verruimd), vindt Miedema flauwekul. "Ze liggen niet dood voor of in hun cellen. De ziekenzaal met vijf bedden is vrijwel altijd onbezet". De in 1990 aangestelde verpleegkundige meent dat er een zuster bij moet komen. Die kan de gevangenen bezoeken en medicijnen voor de kleinere kwaaltjes uitdelen.

ROTPOSITIE

Opvallend is het collectief opkomen voor de rotpositie van de bewaarders. Inadequaat opgeleid en met te weinig man om hun taak zo uit te voeren als wenselijk is. Sommigen zouden zich best wat meer met resocialisatie bezig willen houden, ze weten alleen niet hoe en wanneer. Onlangs is toestemming gegeven voor een herziene opleiding, die de zittende bewaarders op eigen verzoek ook kunnen volgen. Of en wanneer dat gebeurt is niet bekend.

"Het vervelende is", zegt Sulvaran, "dat de leiding en het personeel met de hun ter beschikking staande middelen het uiterste doen. Juist omdat ze nog redelijk werk verrichten, doet de overheid niets. Maar op deze manier recidiveert elke gedetineerde".

Van Delft noemt het een 'onmogelijke baan'. "Onder de huidige omstandigheden is goed bewaken een ondoenlijke opgave. Maar", zo voegt hij er aan toe, "dat betekent niet dat je je als bewaker mag laten gaan". Hij heeft de directie ooit aangeboden om behulpzaam te zijn bij de opleiding en vorming van het personeel. Hem was toegezegd dat van zijn aanbod gebruik zou worden gemaakt. "Nooit meer iets van gehoord", zegt hij laconiek.

Hij is zeer blij is met het 'vonnis van Wijnholt' en de bodemprocedure die Sulvaran nu namens een aantal gevangenen tegen de Nederlandse Antillen aanspant. Maar het steekt toch, dat kennelijk alleen een advocaat kan bereiken, waar het Openbaar Ministerie al jaren voor vecht. De officieren vonden en vinden nergens gehoor voor hun klachten over de (behandeling in de) gevangenis.

Suzie Römer geeft toe dat de gevangenis nog lang niet optimaal functioneert. Zij wil graag duidelijk maken dat zij bezig is geweest een en ander te verbeteren. Volgens Sulvaran kon het wel eens te laat zijn. Een uitbarsting ligt op de loer. Een klein vonkje is al genoeg, denkt hij. Je kunt de gestraften immers niet blijven afschrikken met het cachot.

"Het is volstrekt onaanvaardbaar wanneer we deze onmenselijke situatie handhaven. Als er doden vallen, komt elke dode op het conto van de overheid. En kom niet aanzetten met andere prioriteiten. Terugdringen van de criminaliteit heeft de hoogste prioriteit".

Het gesprek met officier van justitie mr. D. van Delft heeft plaatsgevonden voordat de procureur-generaal het verbod om met de pers te spreken nieuw leven inblies.

Nieuw gevang laat op zich wachten

"Nieuwbouw van de gevangenis ...ft een zeer grote ...ntie", schreef Rechter ...holt op 17 juli 1991 in ...vonnis. "Desondanks ... het Land louter ...ding van plannen en ...roepen, niet van ...kken, laat staan van ...eerstesteenlegging".

...ijna drie jaar later ... op de kamer van de ...gevangenisdirecteur nog ...ds een ordner ...en "Nieuwbouw ...angenis". "Ja, die zal ...wel moeten komen", ... gezeten achter zijn ... "Het complex nu ...geleefd en uitge...d. Maar de vraag is ...het wel is op te brengen. ...raat al gauw over 60 à ... miljoen gulden. Dat is ...n eenmalige uitgave. ... met meer ruimte, ... voorbeeld voor dagacti...iteiten, gaan de exploita...kosten natuurlijk wel ...hoog. Je moet denk ik ... maar eens kijken ...e je tegenover de gevan...e staat".

...an meent ook rechter ...er. Eerst dient over ...losofie van het gevang ...sproken te worden. "Wat ...len we? Opsluiten? Dat ...eenvoudig en goedkoop. ...willen we een hele ...dere aanpak? Dat is dan ...een stuk kostbaarder ...vereist een andere inrich...ng van de gevangenis".

...Verder heeft het volgens hem geen enkele zin om alleen verbetering te brengen in het sluitstuk van de justitiële keten (de gevangenis). "De tenuitvoerlegging van de straf moet in evenwicht zijn met de eerste twee fasen: de pre-justitiële en de periode dat men in aanraking komt met Justitie. Er is wel aandacht voor die tweede fase, maar aan preventie wordt weinig gedaan. Zolang die drie fasen niet op elkaar aansluiten, heeft een nieuw gebouw weinig zin. Dat is binnen de kortste keren ook overvol".

In elk geval zijn er nog geen concrete plannen. De ex-minister van Justitie (Römer) zegt dat nieuwbouw zeker zes jaar duurt. Daarom heeft zij enkele noodmaatregelen getroffen, zoals de noodbarakken (staan nog leeg) en het opknappen van de politiecellen te Rio Canario (al anderhalf jaar ongebruikt). Voorts heeft zij toestemming gegeven voor de aanstelling van in totaal 54 man extra personeel.

Advocaat Sulvaran heeft het niet zo op al die tijdelijke voorzieningen. Hij is bang dat de noodbarakken alleen maar bewerkstelligen dat er geen nieuwe gevangenis komt. En voor je het weet slaat de vlam in de nu al jaren kokende pan, voorspelt hij.

Bonaire: pingpongen zonder balletjes

De sfeer in het Huis van Bewaring te Bonaire is duidelijk anders dan in Koraal Specht. Gemoedelijker, lijkt het. Niet zo grauw en dreigend. Maar verder is het ook hier zitten en wachten geblazen. Er is weinig tot niets te doen.

Het Huis van Bewaring (HvB) is bestemd voor gedetineerden in voorarrest. Zij zitten daar dus hangende het onderzoek, in afwachting van de behandeling van hun zaak. Ook gestraften die een korte straf (dat wil zeggen van niet meer dan 8 maanden) hebben gekregen, zitten hier hun tijd uit. Een langere straf wordt altijd in het Curaçaose Koraal Specht geëxecuteerd.

Het gebouw ligt schuin achter de politiewacht op Bonaire. Een trap leidt naar een traliedeur waarachter een halletje. Na deze entree is er een ruimte voor de bewakers annex keukentje. Daarachter bevindt zich het cellenblok.

Dertig gedetineerden kan het HvB maximaal huisvesten. Maar het wil nog wel eens voorkomen dat er meer dan drie mannen in een van de tien cellen zitten. Vrouwen worden in het HvB niet opgesloten.

De tien cellen bevinden zich aan weerszijden van een brede gang. Grote traliemuren scheiden de cellen van deze gang. In de cellen drie bedden, een tafel en een of twee stoelen. Achterin, afgescheiden door een muurtje, bevinden zich een wc en een douche.

Op heel beperkte schaal is er werk voor de gevangenen. Er zijn geen spelletjes en nauwelijks boeken. Enige afleiding biedt de dagelijkse *Amigoe*. Voordat de krant het cellenblok ingaat wordt hij echter gedeeltelijk gecensureerd. Een gedetineerde bestrijkt elke dag de door de bewakers aangegeven artikelen met een dikke laag zwarte verf. Papiamentstalige dagbladen zijn er niet.

Als de gedetineerden mogen luchten, kunnen ze terecht in de ruimte tussen het begin van de cellengang en de bewakers. Daar is een wasruimte en een televisie; er kan ook gepingpongd worden. Als er tenminste balletjes zijn....

Een universiteit voor drugsmokkelaars

'Vroeger was het nog erger'

"Je kunt niet je hele leven blijven breien", zegt gevangene Chanella. "Dat jaren achtereen nietsdoen is echt heel hard". Ze heeft nog geluk: ze leest graag. Bijna alle boeken uit de bibliotheek heeft Chanella in de afgelopen vier jaar doorgeworsteld, ook al ontbrak soms het begin of het einde. Verder werkt ze in de binnendienst en studeert ze inmiddels voor *assistant manager*. Desondanks meent ze dat het bieden van meer ontspanningsmogelijkheden voor de gevangenen geen overbodige luxe is. Wat ze vooral mist zijn de sportlessen die zo mooi in het gevangenisreglement staan aangekondigd. Elke maandag en woensdag zou er een sportleraar moeten zijn. "Als we twee keer per jaar sport krijgen is het veel". De mannen krijgen hooguit eens per maand lichamelijke oefening.

"Het systeem moet beter", zegt ze zonder aarzelen. "Van rehabilitatie is geen sprake, het lijkt hier wel een universiteit voor drugsmokkelaars. Als je vastzit voor het verkopen van pakjes drugs, dan leer je hierbinnen hoe je ze moet verwerken, inpakken en transporteren".

"Je kunt het je niet voorstellen, maar het was vroeger nog erger. Er is in die vier jaar heel veel ten goede verbeterd. Nu kun je tenminste werken en je eigen geld verdienen, al is het niet veel. Maar ja, de bewaarsters gaan niet allemaal met de tijd mee, dat is wel jammer".

Ze zit al voor de tweede keer. Na twintig maanden cel was ze er direct ingetrapt. Een enkel verzoekje was genoeg om haar ten tweeden male de cel in te krijgen. "Ik weet zeker dat ik straks, als ik buiten kom, meteen weer bezoek krijg van een drughandelaar. Maar dit keer kijk ik goed uit. Ik heb besloten naar Nederland te gaan. Hier op het eiland zal het moeilijk zijn om werk te vinden. Daar ook, maar je duikt toch sneller onder in de massa".

Mario (22) gaat over zes jaar ook naar Nederland. In feite was hij min of meer onderweg naar dat land voor verdere studie. Maar ruzie met een buitenlander maakte daar een eind aan. De fatale steekpartij heeft hem naar Koraal Specht gebracht. Net als Chanella zit hij er niet voor de eerste keer.

Hij en Johnny (29) geven hun fouten eerlijk toe; daar willen zij ook best voor boeten. Maar van de bewaarders en de maatschappelijk werkers verwachten zij wel een socialere houding. "Veel gedetineerden hebben sociale problemen; ze hebben geen ouders, zijn arm; maar de bewakers horen je gewoon niet. Eigenlijk zou het personeel op cursus moeten", zegt Johnny, "dan kunnen ze leren met mensen om te gaan. Alleen al de toon waarop ze tegen je praten: 'doe het'. Ik ben geen slaaf. Maar ja, in artikel 4 van het gevangenisreglement staat dat je eerst moet doen wat de bewaker zegt, klagen kun je pas achteraf".

Mario rept van de slechte selectie: de echte recidivisten worden niet gescheiden van degenen die van goede wil zijn. En omdat er ook al geen resocialisatie is, komt vrijwel niemand ongeschonden uit de bak.

En het is toch al niet aangenaam toeven in de bajes: wc's vaak verstopt en een leiding die niet bereid is daar direct iets aan te doen, aldus Mario. Slecht eten, al is dat de laatste twee maanden stukken beter, en natuurlijk ratten, kakkerlakken en platjes, vooral in de overvolle cellen; want ja, elke dag baden is wel verplicht, maar de bewakers zijn niet meer zo streng als vroeger, meent Carlo.

Hij is een oude rot; zit al vanaf 1986 en verlangt terug naar die goede oude tijd, toen de gevangenen nog respect voor de bewakers hadden; toen er nog orde en netheid in het gevang heerste. Als de directeur binnenkwam, stond je op, knoopje dicht en netjes groeten.

Naar het cachot gaan vindt hij niet echt erg. Wel vindt hij het gemeen dat dat dan altijd net gebeurt op de dag voordat je bezoek krijgt. "En ze geven je familie geen bericht, dus die komt voor niks. De straf verdien ik, maar laat me wel m'n familie zien", luidt zijn wens. Zijn vader kwam twee keer tevergeefs. "Nu komt hij nooit meer". Geen bezoek krijgen vindt Carlo dan ook een zwaardere straf dan een week cachot.

Wat hij ook heel erg vindt van het gevangenisleven is dat hij nooit een vak heeft geleerd. Hij heeft wel gevraagd om een lascursus, maar het is er niet van gekomen. "Een Colombiaan mocht wel naar die lessen", zegt hij verongelijkt. Ook bij de handenarbeidgroep heeft hij zich nooit mogen aansluiten, hoe graag hij ook bezig wil zijn.

Dat sommigen met z'n twaalven op een cel moeten - als oudgediende heeft hij nu een eenpersoonscel - is niet zo erg, denkt hij. "Het is hier binnen al slecht; met zo'n cel kun je het heus niet nog slechter maken".

Om redenen van privacy zijn de namen van de gedetineerden gefingeerd.

Het mooiste ei

= door Nel de Jong =

WAT WAS er toch bij het kabouterhuisje aan de hand? Allerlei dieren krioelden er door elkaar, vogels vlogen af en aan, konijntjes en muisjes renden heen en weer en overal stonden manden met eieren.

Kabouter Brr liep druk pratend van de een naar de ander, Poetsje deelde glaasjes limonade uit, Pinkie rende heen en weer met zijn verfdood en kleurpotloden. En allemaal schreeuwden, piepten en krijsten ze door elkaar.

Ja, de dieren hadden feest. Niet zo maar een gewoon feest, maar een Paasfeest met een grote wedstrijd. Op het bankje voor het kabouterhuis stond een grote dadeltaart. En het dier, dat het mooiste versierde ei had, zou die taart winnen. Was dat niet gezellig?

Goelie Geit had het grootste ei. Ze had het op strand gevonden en was er reuze trots op. "Niemand heeft zo'n groot ei als ik", mekkerde ze. "Als ik het versierd heb, zullen jullie eens wat zien. Aiaiai, wat zal het dan mooi zijn. Houden jullie maar op, hoor. Ik win toch de eerste prijs."

Maar de andere dieren hoorden haar niet eens. Ze waren veel te druk met hun eigen ei. De acht slimme muizenkinderen van Mama Muis maakten van hun eieren kleine muisjes. Ze stopten hun pootjes in de verfdoos en tekenden op hun parkiete-eietjes twee oogjes, een neusje en een mondje. Ze plakten twee grijs geverfde blaadjes boven op hun eitjes. Dat waren de oortjes. Ze plakten een paar grasprietjes onder het neusje als snorharen en maakten een staart van een takje. Mama Muis sloeg vol bewondering [illegible] pootjes [illegible] elkaar. "Ze lijken wel echt", piepte ze. "Iedereen zal nog denken dat ik er acht muizenkinderen bij gekregen heb. Jullie winnen vast de dadeltaart, hoor." En de oogjes van de muizenkinderen glommen van trots.

Konijntje Mira deed heel geheimzinnig. Ze had zich verstopt achter een struik en wilde niemand haar ei laten zien. Vol met donzige konijnehaartjes plakte ze het, zodat het wel een wollen bal leek, toen strikte ze er een mooi geel lint omheen, dat ze van Poetsje gekregen had. "Zo'n ei heeft vast niemand", zuchtte ze blij. "Oh ja, ik win zeker de dadeltaart."

De parkietjes schreeuwden natuurlijk weer het hardst van allemaal. Ze verdrongen zich om de verfdoos van Pinkie, doopten hun snaveltjes erin en tekenden de vreemdste kronkellijntjes op hun eitjes. Maar grappig stond het wel.

Een hagedisje, dat niet wist hoe het zijn eitje moest versieren, deed hen vlug na. Maar omdat het geen snaveltjes had, stopte het zijn staartje in de verf. En in plaats van mooie dunne kronkellijntjes, kwamen er allemaal dikke kloddertjes op het ei. "Aiaiai!" zuchtte het hagedisje verdrietig. Maar een muisje, dat net langs kwam, bleef vol bewondering staan. "Wat een

leuke kloddertjes", piepte het afgunstig. "Jouw ei is veel mooier dan het mijne." En daar vrolijkte het hagedisje weer helemaal op.

En toen was het tijd om te kijken wie de taart zou winnen. Kabouter Brr, Poetsje, Pinkie en Opa Konijn, die te oud was om eieren te versieren, zaten deftig achter de keukentafel en lieten de dieren één voor één met hun versierde ei bij zich komen. En hoe meer eieren ze zagen, hoe moeilijker ze het vonden om het mooiste ei eruit te kiezen.

"De muize-eitjes zijn erg leuk", zei Pinkie. "Maar vergeet het wollen ei van Mira Konijn niet", zei Poetsje. "Jaja", knikte kabouter Brr en keek van het ei van Goelie Geit naar die van de parkietjes met de kronkellijntjes: "Maar deze dan, die zijn toch ook prachtig?" Opa Konijn wist het helemaal niet meer. Hij vond ze allemaal even mooi.

En toen legde het laatste parkietje haar eitje op tafel. "Ik heb het mooiste ei van allemaal, hè!" zei ze trots.

De kaboutertjes en Opa Konijn keken elkaar verbaasd aan. "Maar je hebt het helemaal niet versierd", zei kabouter Brr. En de dieren, die wél hun ei mooi geverfd hadden, stootten elkaar aan en proestten van het lachen. "Wat een gek parkietje", zeiden ze tegen elkaar. "Die wil de taart winnen met een kaal eitje, hahaha!"

Maar het parkietje merkte er niets van. "Is het geen prachtig heel echt eitje?" vroeg ze. "Ik heb het helemaal zelf gelegd." Voorzichtig aaide ze met haar vleugeltje over het eitje.

"Jawel, maarre..." begon kabouter Brr.

En toen gebeurde er iets bijzonders. "Krak", zei het eitje. "Krak, krak!" En terwijl alle dieren met open bekjes toe keken, brak het eitje zo maar in tweeën en kwam er..... een parkietebabietje uit.

"Aaai, wat lief!" fluisterden de dieren. Zelfs de acht ondeugende muizenkinderen van Mama Muis hielden op met giechelen en keken ademloos toe.

"Wel, eh....." Opa Konijn schraapte zijn keel eens en zei plechtig: "Ik vind dat het parkietje gewonnen heeft. Want zo'n mooi eitje met zo'n lief kuikentje is er verder niet één."

En daar waren alle dieren het helemaal mee eens. "Lang leve het kuikentje, hiep hiep hoeraaaa!" fluisterden ze. Ze wilden het babietje niet aan het schrikken maken.

Toen schonk Poetsje voor allemaal nog een glaasje limonade in en ging iedereen tevreden weer naar huis. Het parkietje met haar babietje én de dadeltaart.

Marmer - eieren

DEZE EIEREN zijn niet om te verstoppen of te versieren, maar om op te eten. Wij hebben met Pasen 's morgens altijd een paasontbijt. Jullie ook? Een mand met allerlei soorten broodjes, een grote schaal vol gekleurde eieren, thee, melk, bordjes, messen en vorken, hier en daar een stoffen paaskuikentje en klaar is de ontbijttafel.

Maar dit jaar gaan we het dus een beetje anders doen. In plaats van gekleurde eieren maken we marmer-eieren. Zo doe je dat: kook de eieren 3 tot 4 minuten. Tik dan voorzichtig de schaal van de eieren met een theelepeltje rondom kapot. Kook een deel van de eieren nog eens 7 tot 8 minuten in theewater (voor een geel/bruine kleur), een tweede deel in spinaziewater (groen) en een derde deel in bietenwater (roze). Je kunt ze natuurlijk ook allemaal één kleur geven.

Laat nu de eieren 'schrikken' in ijskoud water, pel ze en je zult zien dat ze een prachtig 'marmer' patroon hebben. En dat dat heel leuk staat op je ontbijttafel.

Wist je dat ???

KERSTMIS WORDT elk jaar weer op 25 december gevierd. Maar Pasen steeds weer op een andere dag. Hoe komt dat? Het paasfeest was een paar duizend jaar geleden het feest van de nieuwe zon. Pas wanneer in de lente de eerste zondag na volle maan is aangebroken, is het paaszondag. Daarna is het een Christelijke feest geworden, het feest van de Verrijzenis. Maar nog steeds valt het op de eerste zondag na volle maan in de lente.

* * * * * *

IN DIE tijd vóór het Christendom, toen het paasfeest nog een feest van de nieuwe zon was, stak men overal paasvuren aan. Dit waren echte vreugdevuren om het nieuwe licht van de zon te verwelkomen. In Twente, een streek in Nederland, doet men dit nog steeds.

* * * * * *

IN VLAANDEREN (België) vind je in de paastijd in de bakkerswinkels niet alleen paaseieren, maar ook paasklokken. Daar zegt men namelijk tegen de kinderen, dat alle kerkklokken na Witte Donderdag naar Rome vliegen om paaseieren te halen. Ze komen pas in de paasnacht terug. Tussen Witte Donderdag en de paasnacht hoor je dan ook geen enkele kerkklok luiden.

Om te kleuren

Bolleboos

	+	17	=	
-	■	-	■	-
39	+		=	
=	■	=	■	=
23			=	34

JULLIE HEBBEN toch wel eens van een bolleboos gehoord? Dat is iemand die heel knap is. Hieronder kun je laten zien, dat jij ook een bolleboos bent. Vul maar even de juiste cijfers in.

Woordspelletje

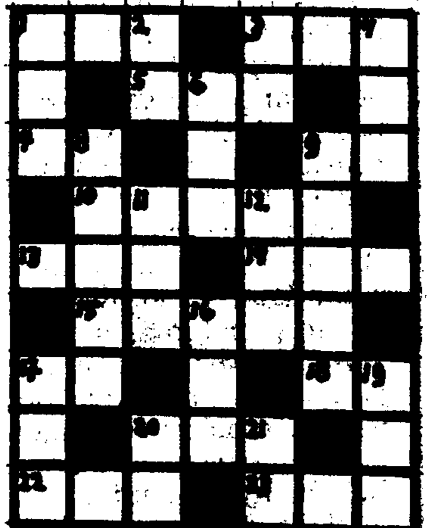
HIERONDER ZIE je de woorden LAUW en WARM. Kun je het eerste woord veranderen in het tweede door tweemaal één letter te veranderen? Er zijn twee mogelijkheden.

LAUW

. . . .

WARM

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 1. Zeedier; 3. Paling; 5. Bewoner van Ierland; 7. Muzieknoot; 9. Sint (afkorting); 10. Een club of een vereniging bestaat uit..; 13. Indien; 14. Ontkenning; 15. Pus; 17. Voegwoord; 18. Tegenover (afkorting); 20. Mager; 22. Hals; 23. Kind van een schaap.

VERTIKAAL: 1. Niet leeg; 2. Muzieknoot; 3. Slee; 4. Dun stuk hout; 6. Plechtige gelofte; 8. Iedereen; 9. Erwtensoep; 11. Inwoner van Estland; 12. Een zekere; 16. Dicht; 17. Lidwoord; 19. Familielid; 20. Persoonlijk voornaamwoord; 21. Laatstleden (afkorting).

De winnares van deze week is:

Dorothee Burgers
Ch. Debrotweg 13
Curaçao

Kleine Herman is in het water gevallen. Hij wordt gered door een voorbijganger. 'Dank u wel, meneer', zegt Herman, 'Als ik verdronken was, had ik flink op mijn kop gekregen van mijn vader!'

De vorige keer hebben we alwéér vergeten de winnaar bekend te maken! Sorry Jürgen Houtsnee (Daphneweg 17). Maar je kunt je prijs nog op komen halen, hoor.

OPLOSSING

HORIZONTAAL: 1. Mak; 3. Vlo; 6. Os; 8. As; 9. Sar; 11. Een; 13. Ajo; 15. Norma; 16. Nee; 17. Est; 19. Ren; 21. Al; 23. De; 24. Ram; 25. Zon.

VERTIKAAL: 1. Mode; 2. As; 4. La; 5. Oslo; 7. Pa; 9. Snoer; 10. Ramen; 12. Ene; 14. Jas; 16. Naar; 18. Tien; 20. En; 22. La; 23. Do.

OPLOSSING bolleboos:
62 - 79 - 6 - 45 - +11

OPLOSSING woordspelletje:
Lauw - rauw - warm of Lauw - walm - warm.

1 april lied

Op 1 april had ome Piet een kikker in een zak met friet.

Hou op hou op, ik kan niet meer
Hou op hou op, mijn buik doet zeer.

Op 1 april had juffrouw An 5 kikkers in de koekepan.

Hou op hou op, ik kan niet meer
Hou op hou op, mijn buik doet zeer.

Op 1 april had meester Cor wel 30 kikkers in zijn snor.

Hou op hou op, ik kan niet meer
Hou op hou op, mijn buik doet zeer.

Op 1 april had opa Wit een kikker in zijn kunstgebit.

Hou op hou op, ik kan niet meer
Hou op hou op, mijn buik doet zeer.

Op 1 april had tante Wil een groene kikker in haar bil.

Hou op hou op, ik kan niet meer
Hou op hou op, mijn buik doet zeer.

Xingoe de hond

WEET JE het nog? Gordo, een van de mannen, die op bezoek komen bij baas Andreas, heeft Xingoe met een zweep geslagen. Xingoe heeft hem toen van zijn paard gesleurd en staat nu grommend boven hem. Als Andreas hem zachtjes roept, beurt Xingoe zijn kop op. Hij staat wijdbeens boven Gordo, die kreunt van angst.

"Beweeg je niet", zegt Andreas tegen Gordo. "Wacht, tot ik hem bij zijn halsband heb". Grommend laat Xingoe zich weg trekken. Steeds opnieuw wil hij de man naar zijn keel vliegen. "Braaf zijn", kalmeert Andreas hem. "Het is goed zo." "Die moest een pak slaag hebben", moppert Gordo nijdig, "Doodschieten moest je hem. Zo'n bloeddorstig monster!"

"Hij heeft alleen maar zijn plicht gedaan, Gordo", zegt Prado, een van de andere mannen. "Je had hem niet moeten slaan. Ik heb het je toch gezegd". "Ik zal hem nog wel krijgen", gromt Gordo. "Ha, Ik heb nog wel andere honden getemd!". Nu hij Xingoe aan de lijn ziet, voelt hij zich weer flink worden.

"Hij zal je nu niets meer doen", zegt Andreas en laat Xingoe los. "Hij weet nu, dat jullie welkom zijn."

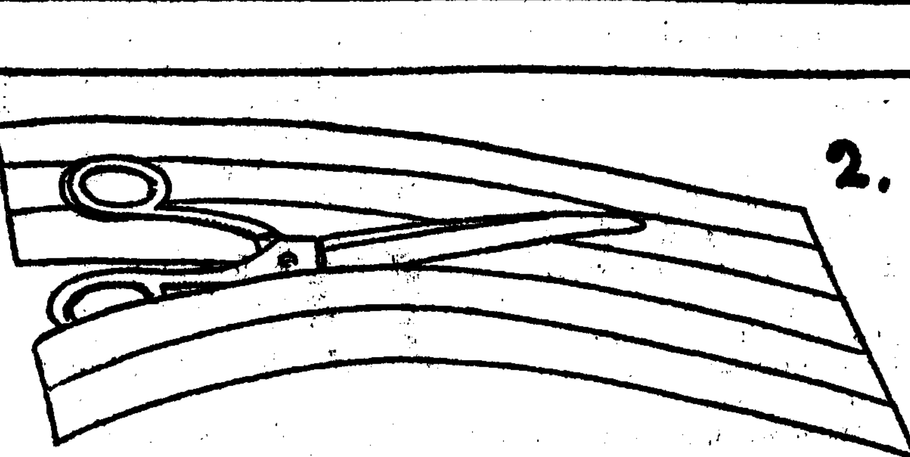
De mannen gaan de h[...] binnen. Ze zijn honger[...] dorstig en moe. Vanaf 's [...] gens hebben ze niets m[...] gegeten. Maar daar [...] Christa al met een [...]

dampende schaal aa[...] even later zitten ze [...] maal om de tafel en e[...] vertellen. "De grote [...] heeft de rivier beneden [...] uitgedroogd. Als dat zo d[...] gaat, moeten we veel [...] slachten", zegt Prado. [...] weiden zijn geel van [...] verdorde gras. Zoiets [...] ik nog nooit meegema[...] "En er heerst ook [...] veepest", zegt Borkm[...] "En onze schoolmee[...] Ernst zit hier boven. [...] hebben je raad en h[...] hard nodig". "Ik kom he[...] wel terug", zegt Ern[...] "Eerst moet hier alles g[...] zoals het hoort. En dat is [...] gauw". "We laten je n[...] meer gaan", lacht Andr[...]

(wordt vervolgd)

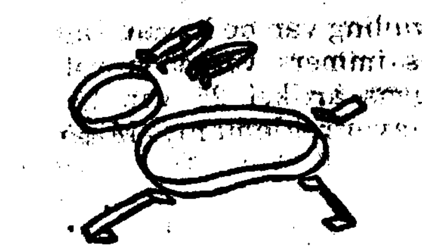
Papierland

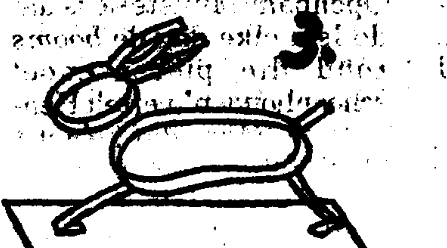

ZULLEN WE weer een reisje door papierland maken? Dan maken we vandaag een haasje. Eerst gaan we dus weer stroken maken volgens voorbeeld nr.2. Maak ze net zo breed als de strook van voorbeeld nr.1.

Probeer nu de stroken zo te vouwen dat je de oortjes kunt maken, de kop en het lijfje, de pootjes en het staartje. Pas als je ziet dat je de juiste grootte van alle onderdelen hebt, knip je de stroken op de juiste lengte. Nu plak je met lijm alles aan elkaar. En om het haasje te laten staan plak je het met de onderkant van zijn pootjes op een vierkant stuk stevig karton. (Zie voorbeeld 3).

Weet je nog van de vorige keer, wat je allemaal nodig hebt? Een lineaal om de lijnen op het papier te trekken, vóór je de stroken gaat knippen. Tekenpapier, niet te dun, maar ook niet te dik. Het moet geschikt zijn om aan elkaar te lijmen. Plastic lijm is uitstekend geschikt voor dit werkje. Oh, en vóór ik het vergeet: mocht het niet de eerste keer lukken, probeer het dan nog een keer. Oefening baart kunst.

Om zelf te leren

Mama geeft mij een pop.
Mijn pop heet Mien.
Ik heet Emma.
Ik heb kort haar.
Maar Mien heeft lang haar.
Ik heb bruin haar.
En Mien heeft wit haar.
Mijn rok is rood.
De rok van Mien ook.
Daar komt Does de hond.
Hij speelt met Mien.
Hap doet hij.
En weg is de rok van Mien.
Ga weg, Does.
Dat mag jij niet doen.
Ik ben boos op Does.
Mien huilt niet.
Ik huil wel.
Ik ben boos op Does.

Klimaatverandering bedreigt helft wereldbevolking

■ GODWIN OBASI

"Het is heel positief dat Curaçao met windenergie werkt. Zeker voor zo'n klein eiland doet Curaçao daar relatief veel aan. Het is alleen jammer dat windmolens nog zo duur zijn, maar zonne-energie is op dit moment nog helemaal niet rendabel. Daarom zou energiewinning met behulp van wind veel meer gepromoot moeten worden".

= door Henrica de Vries =

Woorden uit de mond van de Nigeriaanse professor G.O.P Obasi, secretaris-generaal van de Wereld Meteorologische Organisatie (WMO) in Genève.

Afgelopen week bracht hij voor het eerst een bezoek aan Curaçao. De Nederlandse Antillen traden op als gastland voor de zestiende zitting van het *WMO Regional Hurricane Committee*. Behalve het voorzitten van de diverse vergaderingen gaf de professor een lezing in het ITC. De duurzame ontwikkeling van kleine eilanden en klimaatverandering stonden daarin centraal.

Behalve het weer blijkt namelijk ook het klimaat veranderlijk te zijn. Door de eeuwen heen kent de geschiedenis diverse ijstijden, regenperiodes en hittegolven. Het klimaat wordt bepaald door onder meer de ligging ten opzichte van de evenaar, de gesteldheid van zeeën en oceanen, gletsjers en ijskappen, land en lucht, atmosfeer en biosfeer. Maar groter dan ooit is de invloed van de mens.

Veel menselijke activiteiten besmetten de omgeving. Vooral industrie en verkeer zijn grote vervuilers van het milieu. Door de uitstoot van schadelijke gassen, met name koolstofdioxyde, wordt het broeikaseffect steeds groter. Ook steenkoolcentrales zorgen voor een flinke uitstoot van schadelijke stoffen. Daarom zijn de schonere vormen van energie zoals wind en zon zo belangrijk, aldus professor Obasi.

Het broeikaseffect is oorzaak van een steeds warmer wordende aarde. "De stijging van de gemiddelde temperatuur zorgt weer voor verregaande veranderingen waar we terdege rekening mee moeten houden", vertelt de klimaatkundige.

ZORGELIJK

Als we allang weten dat klimaat en temperatuur door de eeuwen heen aan verandering onderhevig zijn, waarom dan de huidige bezorgdheid? Obasi beantwoordt in een paar punten de door hem zelf gestelde vraag. Zorgelijk is vooral het tempo waarmee de problemen verergeren.

[illegible] jaar is de hoeveelheid koolstofdioxyde in de atmosfeer van 600 miljard ton in het midden van deze eeuw gestegen naar 740 miljard ton op dit moment. Ook de aanwezigheid van andere schadelijke gassen, waaronder methaan en nitraat, is toegenomen. Verder is in honderd jaar tijd een temperatuurstijging opgetreden van zo'n 0,3 tot 0,6 graden Celsius. Bovendien zijn de warmste jaren in de geschiedenis gemeten in de jaren tachtig en negentig."

De hogere temperatuur heeft effect op veel terreinen. Behalve voor uitdroging zorgt de warmte voor smeltend ijs van gletsjers en poolkappen, waardoor de zeespiegel stijgt. Godwin Obasi licht de gevolgen toe.

In een warmere wereld veranderen ook de hoge en lagedrukgebieden. "In sommige regio's neemt daardoor de totale neerslag af, terwijl in andere gebieden de regen veel heviger wordt. Overstroming en erosie nemen toe en de gevolgen voor de landbouw zijn desastreus."

Een andere consequentie is dat in de tropen de bodemvochtigheid afneemt. Het veranderende klimaat zal schade aanrichten aan de bossen. Dat heeft weer effect op de sociaal-economische omstandigheden in een bepaalde regio."

Wat hiermee in nauw verband staat, is het opschuiven van de klimaatzônes. Als de huidige temperatuurstijging doorzet, verschuiven de zônes in de komende vijftig jaar enkele honderden kilometers in de richting van de noord-en de zuidpool. Flora en fauna raken van slag en veel dier-en plantesoorten zullen verdwijnen. De biologische diversiteit neemt af over de hele wereld.

"De sociaal-economische consequenties van deze invloeden zullen duidelijk zijn voor de gebieden op aarde waar samenlevingen en hun economie afhankelijk zijn van de natuurlijke systemen. Als deze systemen veranderingen ondergaan, zal ook de beschikbaarheid van voedsel, brandstof, medicijnen, bouwmaterialen en andere inkomstenbronnen veranderen."

WATERVOORRADEN

Ook voor de waterhuishouding heeft een hogere temperatuur gevolgen. Veel water is vervuild. Door verdamping neemt de concentratie schadelijke stoffen in het water toe. Gebieden die nu al tot de droge regio's gerekend worden, zijn extra kwetsbaar. "Een temperatuurstijging van 1 tot 2 graden Celsius zorgt voor 10 procent minder neerslag", aldus de meteorologisch deskundige.

"Het meest kwetsbaar zijn nederzettingen die zijn blootgesteld aan natuurrampen zoals overstromingen, aanhoudende droogte, aardverschuivingen, stormen en tropische cyclonen. Het grootste risico lopen de mensen die in ontwikkelingslanden, semi-aride graslanden en krottenwijken van grote steden wonen. In laaglanden aan de kust, en op kleine eilanden zoals in het Caribisch gebied, kunnen overstromingen en stormvloeden voor grote volksverhuizingen zorgen."

Het veranderen van zowel kwaliteit als kwantiteit van water en voedsel heeft zelfs effect op de wereldgezondheid. Een hogere temperatuur en minder neerslag vergroten de kans op infecties en het ontstaan van virussen.

Het wijzigen van het klimaat zal ook te merken zijn in de industrie. Als water en voedsel schaarser zijn, stijgen de prijzen van de diverse produkten. In veel landen zal brandstof- en energieverbruik beperkt moeten worden om verdergaande milieuvervuiling tegen te gaan. De mogelijkheden van wind- en zonne-energie moeten verder worden onderzocht.

ONBEWOOND EILAND?

De aarde telt ruim een miljoen kilometer kustlijn. Er wonen meer dan twee miljard mensen. "Een meter stijging van de zeespiegel laat vele eilanden zover 'krimpen' dat ze onbewoonbaar worden, er ontstaan volksverhuizingen van miljoenen mensen, laaggelegen steden worden met overstroming bedreigd, vruchtbaar land spoelt weg, watervoorraden worden vervuild en kustlijnen veranderen." In één zin vat Obasi de gevolgen samen voor zeker de helft van de wereldbevolking.

"Daarbij komt een mogelijke verandering in de frequentie en intensiteit van tropische cyclonen en de bijbehorende stormvloeden. Dat is een belangrijk punt voor de Nederlandse Antillen."

De Afrikaanse professor licht toe dat er misschien weinig tropische stormen voorkomen op Curaçao maar dat het eiland zeker te maken krijgt met de gevolgen van cyclonen in de omgeving. "Het effect zal zeker te merken zijn in het toerisme, omdat vele stranden weggeslagen worden."

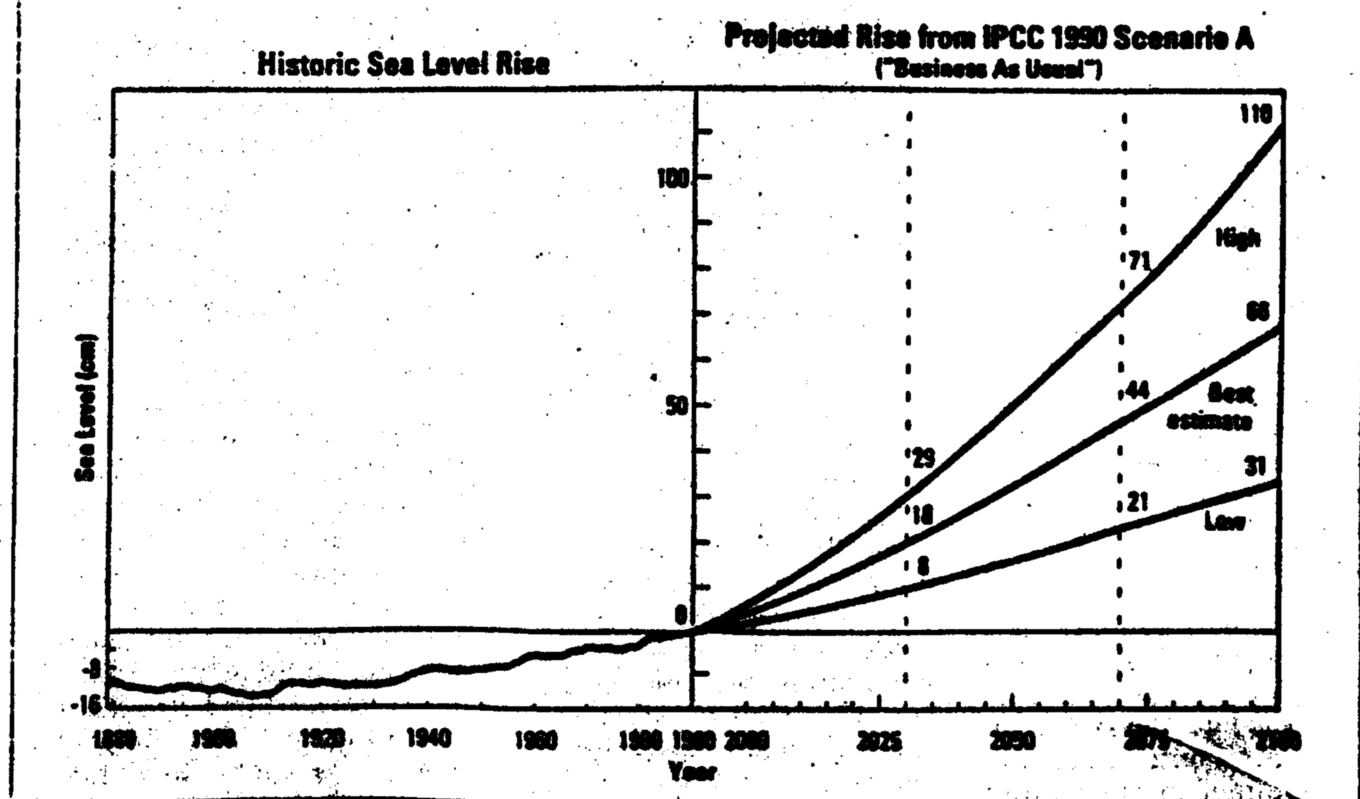
Door de oprukkende zee zal het zoutgehalte van het water landinwaarts toenemen. "Dit kan een bedreiging vormen voor de zoetwatervoorraden bestemd voor drinkwater, bevloeiing en industrie." Er bestaan eveneens risico's voor het grondwater.

"Het zal duidelijk zijn dat het probleem van de klimaatsverandering en de te verwachten zeespiegelstijging duurzame ontwikkeling relevant maakt, zeker voor eilanden als de Nederlandse Antillen, die gevoelig zijn voor de gevolgen."

DUURZAAM

Om duidelijk te maken wat hij bedoelt met duurzame ontwikkeling haalt de professor een omschrijving aan van de *World Commission on Environment and Development*. "De mensheid heeft de mogelijkheid - en verantwoordelijkheid - ontwikkelingen duurzaam te maken door tegemoet te komen aan de behoeften van het heden, zonder iets af te doen aan de mogelijkheden van de toekomstige generatie."

■ *Het water stijgt. De grafiek laat zien hoe het ervoor kan staan aan het eind van de komende eeuw. De bovenste lijn laat zien wat er gebeurt als er niets wordt gedaan. De onderste lijn staat voor de minimaal te verwachten stijging van de zeespiegel in de komende honderd jaar.*

Zeedieren sterven door in zee drijvend plastic

Zeeschildpadden eten plastic. Niet omdat ze het lekker vinden, maar omdat zachte, doorschijnende zakken nu eenmaal lijken op de in zee drijvende kwallen, waar schildpadden wel dol op zijn. Ook eten ze soms styropor en nylon visdraad. Ook dat is een ongeluk. In New York werd ooit een dode zeeschildpad gevonden met 180 meter vislijn in zijn maag.

Zeeschildpadden zijn trouwens niet de enige zeedieren die schade oplopen door het gebruik van - door de mens weggegooid - plastic. Vogels eten ervan of geven het als voedsel aan hun jongen. Ze eten zelfs plastic aansteker en doppen van flessen.

Een ander probleem is dat veel vogels plastic steeds vaker gebruiken om er hun nestjes te bouwen. Daar hebben ze zichzelf niets op tegen. Maar de jonkies willen nogal eens verstrikt raken in al dat plastic; zeker als er stukjes vislijn bijzitten.

Ook de plastic houders van blikjes frisdrank of bierblikjes (zie tekening) zijn heel gemeen. Vissen en vogels komen erin vast te zitten. Een zeevogel bijvoorbeeld kan zo'n ring om zijn bek krijgen. Daardoor kan hij z'n bek niet meer opendoen en dus niets meer eten. Een langzame hongerdood is het gevolg. Zo sterven er zo duizenden zeedieren, verstrikt in het plastic, dat wij zo makkelijk weggooien.

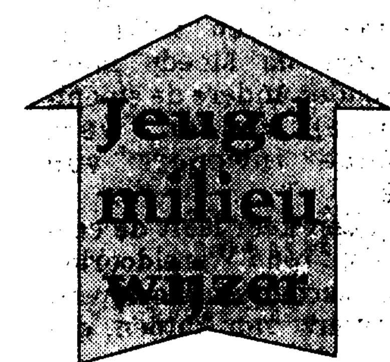
Dat gebeurt ook met nieuwsgierige jonge zeehondjes, walvissen, dolfijnen en andere in de oceaan wonende beesten. Ze komen op het plastic af en eten het op. Hun maag raakt van streek en veelal gaan zij dood. Plastic is nu eenmaal niet geschikt als beestenvoer.

Behalve dat al dat rondslingerende plastic geen gezicht is, is het dus ook een zeedierendoder van de eerste orde. Daarom alleen al is het belangrijk om plastic op de baai keurig op te ruimen. Het beste kun je de gebruikte cups, plastic borden en bestek in een grote plastic zak mee naar huis nemen. Dan kan het ook niet uit de shushibak op de baai de zee in waaien.

Voor de zekerheid kun je zelfs de ringen om de blikjes en plastic colaflesjes doorknippen. Mocht het plastic toch nog in de natuur terechtkomen, dan weet je zeker dat er geen enkel beest in verstrikt kan raken.

Plastic dat je in zee ziet drijven, kun je maar het beste meenemen. Elk stuk plastic kan een dood zeedier betekenen. En zeeschildpadden bij voorbeeld zijn toch al bedreigd. Ze komen steeds minder voor, worden overal verjaagd en hebben geen rustige stranden meer om hun eieren te leggen. Door hun plastic te voeren geven we ze misschien wel de laatste doodsteek.

Vervuiling van het zuiverste water

= door Elisabeth de Montsouris =

Manzaliñabaai: een stinkend zwamp waar geen eer meer aan te behalen valt. Olie van de Isla en drijvend vuil van het Dok vechten om een plaatsje in het smerige water. De Haven Veiligheidsinspectie (HVI) staat machteloos.

Elke dag wordt er weer olie gemorst bij de Isla-pieren, nummer 6 en 7. Van daaruit stroomt het zwarte goedje richting Manzaliñabaai, waar het zich ophoopt en afzet tegen de kustrand. In zijn stroom voert het afvalhout en andere troep mee van het Dok. Want ook daar overheerst een nonchalante houding tegenover het milieu. R. Henriquez van de HVI constateert soms lozingen bij het wassen van een tanker en onverschillige omgang met de produkten die de schepen vervoeren.

Een voorbeeld van de nalatigheid van de Isla is gauw gegeven. Een week of drie geleden nog stelde Henriquez om 12 uur 's nachts een *oil spill* bij pier 3 vast. Een *oil boom*, nodig om te voorkomen dat de olie in de haven terechtkomt, was dringend noodzakelijk, zowel rond de pier als rond het schip. De volgende dag was er echter geen spoor van een *boom* te vinden. Wel van olie, maar dat valt nauwelijks meer op. In feite loopt er het hele jaar door een constant licht oliespoor van de pieren 6 en 7 naar de Manzaliñabaai.

"De afspraak met het Openbaar Ministerie is dat de Isla elke dag de *booms* rond die pieren moet schoonhouden", vertelt Henriquez. "Maar dat gebeurt zeker niet regelmatig". In feite kan hij om die reden dagelijks een boete aan de Isla uitdelen wegens vervuiling van de haven. Dat is immers verboden volgens artikel 25 van het havenreglement. Maar daarvoor heeft de Haven Veiligheidsinspectie weer veel te weinig personeel; met twee man kun je immers niet alles in de gaten houden. En er moet wel bewezen kunnen worden dat de olielozing inderdaad van de Isla afkomstig is.

Daar komt bij dat de boete zo bespottelijk laag (5000 gulden) is, dat daar nauwelijks een afschrikwekkend effect van uitgaat. Als de Marpol-wet eenmaal van kracht is (al in juli 1993 aangenomen), is de boete een stuk hoger, namelijk 100.000 gulden.

Maar daar steekt weer een ander addertje onder het gras. In de hele Landsverordening komt de HVI niet voor. Wie er straks verantwoordelijk is voor de handhaving van de wet, is Henriquez dan ook niet duidelijk. "De Scheepvaartinspectie sluit om 17 uur. Dus als er 's avonds of in het weekend vervuiling optreedt, kan er niet worden opgetreden. En dat terwijl wij als enige dienst piket hebben, dus 24 uur per dag bereikbaar; ook op feestdagen".

Onlangs heeft de Curaçao Ports Authority aan de Isla en het Dok een brief geschreven, waarin gewezen wordt op de vervuiling van de haven. Drie weken geleden heeft de Isla het drijvend vuil uit de haven gehaald en woordvoerders van dat bedrijf hebben aangekondigd dat zij binnenkort ook de olie gaan weghalen.

"Maar ja", zegt Henriquez, "De hele kustrand zit onder de zwarte olie. Bovendien moet zoiets dan regelmatig gebeuren, anders heeft het geen enkele zin".

In Roemenië hebben burgers bij een verouderde maar nog in gebruik zijnde raffinaderij onlangs met jakpikkers de gemorste olie uit de grond gehaald; voor eigen gebruik. Volgens waarnemers moet dat rond de pieren 6 en 7 zeker ook mogelijk zijn. Daar neemt de grond de veelvuldig verspilde olie op als een spons. Maar een spons heeft geen oneindige capaciteit, getuige het voortdurende oliespoor naar Manzaliñabaai: vervuiling van het zuiverste water.

- door Marius Bremmer -

Nevis: Stoere Settlers, Suiker en Slaven

Links rijden en ook nog uitkijken voor overstekende apen: wie verwacht dat in het Caraïbisch gebied? Al sinds 1725 vormen apen op Nevis een plaag, zo lees ik ergens. Elk Caraïbisch eiland heeft zo een eigen verhaal en hier op Nevis staat me vandaag vast nog meer aan verrassingen te wachten. Het eiland telt negenduizend, hoofdzakelijk zwarte bewoners. Nevis, wie heeft er ook meer de geringste voorstelling van? Ik breng met genoegen een bezoek aan dit eiland waar niet alleen de tijd stil lijkt te staan, maar ook het benzinemetertje van de huurauto...

Het Bovenwindse 'Windward Islands Airways' berekent iets meer dan honderd gulden voor een retourtje St. Maarten-Nevis. De vlucht duurt een half uur en levert vanuit de lucht een spectaculair beeld op. In de prachtig blauwe Carabische zee koesteren zich beneden ons de eilanden Saba, Sint Eustatius en de minder bekende parels St. Barths en St. Kitts. Wat staat me te wachten, als het toestel vaste grond onder de voeten krijgt op Nevis' Newcastle Airport? Het kleine toestel remt krachtig op de korte landingsstrip en taxiet door tot voor de deur van de houten keet die luchthaven heet. Er is slechts één mede-passagier en we worden vriende-lijk welkom geheten door de douanier van het eiland. Waar maak je dat nog mee? Voor toeristische informatie verwijst de man ons door naar een in haar balie vastgegroeide juffrouw. Ze zal haar baantje wel aan een invloedrijke neef te danken hebben gehad, want behalve een bochel heeft ze een -voor haar voor-lichtende werkwat minder handig spraakgebrek. Ze grist voor ons wat folders van een stapeltje en wijst zwijgzaam op een telefoon aan de achterwand van het gebouwtje. Ze heeft dus ook nog slecht ontwikkelde communicatieklieren...

KINDERMISHANDELING

Zodra ik de hoorn van de haak haal, krijg ik verbinding met Skeete's, een lokaal autoverhuurbedrijf. Een vriendelijke stem vraagt mij buiten het gebouw te wachten tot ik word opgehaald.

Eerst moeten we naar de plaatselijke politiepost voor een tijdelijk rijbewijs; een vorm van geldplukkerij, zo lijkt het.

De politiepost van het gehucht Newcastle ziet er woest en ledig uit. Binnen doet een vrouwelijke agent ontwapenend een dutje. Ik kuchel even en ze schrikt wakker. Een tijdelijk rijbewijs? Dat kan! Dat kost 30 Eastern Caribbean dollars. Ze trekt een scheurboekje open, dat compleet met carbonpapier in drievoud voor haar neus ligt. Het is dramatisch om te ontdek-ken dat de dame niet in staat blijkt uit te rekenen hoeveel lokale EC- dollars ik als wisselgeld moet terugkrijgen voor mijn briefje van 20 US dollars, bij een koers van 1 op 2,5. Vertwijfeld grijpt ze de telefoon, belt het politiebureau in de hoofdstad Charlestown en rekent het gegeven antwoord nog eens op de calculator na...

Al wachtend op dit rampzalige ritueel neem ik het gebouwtje in mij op. Aan de muur hangen enkele sympathieke opvoedende posters, die zich vooral richten tot de vaders van Nevis: kinderen hebben niet alleen een moeder nodig, maar ook een vader. Dat is in de praktijk ook hier dus niet zo vanzelfspre-kend. Een andere poster: 'Wees voorzichtig met wat U doet en zegt tegen Uw kind. Kindermishandeling kan fysiek-, psychisch-en/of seksueel zijn!'. De zondeval uit het Bijbelboek Genesis is klaarblijkelijk ook aan het paradijselijke Nevis niet voorbijgegaan...

SNEEUW

De Spanjaarden ontdekken Nevis op 11 november 1493, op de tweede reis van Columbus naar de Nieuwe Wereld. Ze noemen het aanvankelijk (vanwege de elfde van de elfde) San Martin, maar sinds 1540 verschijnt het eiland op kaarten met de naam 'Nie-ves'. Een naam die afgeleid is van de Spaanse 'Santa Maria de las Nieves', in het Vlaams 'Heilige Maria ter Sneeuw' genoemd.

Nevis bestaat eigenlijk uit een hoge berg, die door haar hoogte veelal in wolken is gehuld. Dat deed de Spanjaarden denken aan de besneeuwde bergtoppen in hun verre vaderland. Uit de tijd van de Spanjaarden is er weinig schriftelijk overgeleverd over Nevis. De eerste overleveringen stammen uit 1[illegible]3, als ene kapitein Gilbert uit het Engelse Plymouth er met zijn uit 20 mannen (soms nog jongens!) bestaande bemanning voet aan wal zet. Ze komen er tropisch hardhout halen en doen zich volgens de beschrijving tegoed aan een schildpad, die "zo zwaar was, dat vier mannen haar niet aan boord van het schip konden takelen". Het moet een openbaring zijn voor de opvaren-den: "Deze nacht openen we het dier, dat 500 eieren en buiten-gewoon zoet vlees bevat. Alle pogingen om met netten vis te vangen lopen stuk op schildpadden die de netten vernielen".

De eveneens Engelse kapitein Smith doet het eiland vier jaar later aan en noemt -behalve over de overvloed aan vis, gevogelte en een soort konijn- uitgebreid het geneeskrachtig water dat hij er aantreft: "Hardnekkige schotwonden genezen er, alsmede huidirritaties die de bemanning hier opliep van een giftig gebleken soort vijg". Latere lieden reppen over de wondere werking van het water op hardnekkige hoest en lepra, al is het als drinkwater minder geschikt. "Het is te heet om aan te raken en men verkiest het om regenwater in bakken op te vangen", zo schrijft iemand.

STORMEN

Op deze 93 vierkante kilometer -een vliegepoepje op de wereld-bol- hebben drie rassen elkaar in heerschappij opgevolgd: eerst Caraïbische indianen, daarna Europeanen en vervolgens afstammelingen van negerslaven uit Afrika. De historie van het eiland in dit opzicht laat zich overal zien. In Newcastle -vlak bij het vliegveld- vergaap ik mij aan een massief stenen bouwwerk uit 1650, waarin de Engelsen zich bij aanvallen van de Carib-indianen konden terugtrekken. Het ging er ruig aan toe in de regio, want de Europeanen lieten elkaar onderling ook niet met rust. Zo hadden de Engelsen weer de Spanjaarden overleefd, alvorens ze uiteindelijk toekwamen aan het uitmoorden der indianen. Daarnaast bestond er het gevaar voor rampen tijdens de zeereis of de niets ontziende orkanen in het bovenwindse gebied. Volgens een legende kenden de Caribische indianen de god Hunrakan, die winden stuurde als hij boos was. Europeanen kwamen zo op het woord 'hurricanes'. Nevis heeft er heel wat over zich heen gehad. Soms zogen tornado's hele delen van het eiland kaal en de resten van verwaaide bouwwerken uit het verleden, zelfs fundamenten van complete kerken, zijn beslist overal zichtbaar. Van de in 1625 door de Britten gestichte hoofdstad Jamestown is nog slechts de St. Thomas Lowland Church over, de vensters -je weet maar nooit- veilig verscho-len achter houten schotten.

In de 18e eeuw wordt het eiland getroffen door maar liefst zesentwintig hurricanes; deze eeuw zijn het er -inclusief Hugo in 1989- slechts drie. Voor de kust van Nevis liggen de wrakken van vele in vliegende storm vergane schepen. Destijds kon men immers nog niet gewaarschuwd worden voor de dag of de route van de naderende storm.

DRANK EN VROUWEN

In de tussentijd werden godsdienstoorlogen uitgevochten: de protestantse Engelsen en Hollanders tegen de roomskatholieke Spanjaarden en Fransen. Ierse katholieke kolonisten op Nevis vielen in deze strijd soms letterlijk tussen de wal en het schip. Ook Quakers moesten het zwaar ontgelden. Deze gelovigen dragen een zwarte hoed en daarom alleen al stond er op Nevis een zware boete op het dragen van hoofddeksels!

Joden daarentegen waren weer van harte welkom. Bij de huidige hoofdstad Charlestown is nog de ruïne te vinden van hun syna-goge. De joodse begraafplaats wordt redelijk bijgehouden en heeft stenen uit de periode 1670 tot 1758. De grafschriften laten namen als Abraham Cohen, Cohen Rodrigues en Bathsheba zien; de grafschriften zijn in het Portugees, het Engels en het Hebreeuws. De joden werden door de Portugezen uit de Hollandse bezittingen in Brazilië gejaagd en zochten hun heil op protestantse eilanden in het Caraïbisch gebied. Daar was voor hen relatieve godsdienstvrijheid.

Uiteindelijk zegeviert de Methodistenkerk. In 1787 arriveert bisschop Thomas Cooke op Nevis en binnen 10 jaar is 90% van de bevolking Methodist, meer dan op welk ander bovenwinds eiland. Rijke planters op Nevis verdenken de kerk ervan dat ze tegen de slavernij is. Desalniettemin worden geestelijken op de plantages toegelaten om te preken over het betere leven na de dood.

Andere bronnen spreken weer over het geringe aantal pastores, die vaak ook nog dronken waren. Het kerkvolk zelf was niet veel beter: een Methodistenzendeling schreef op dat alles en iedereen beheerst werd door drank en vrouwen. De rijke planters niet minder en moesten daardoor wel bang zijn geworden voor het laatste oordeel: een Anglicaanse priester kreeg eens 7 jaarsalarissen om een rouwdienst te leiden. Als er al iemand door een rouwdienst de hemel heeft verkregen, dan was het deze planter op Nevis wel...

SUIKERTIJD

De Britse kolonisten zijn veelal arme lieden die met contrac-ten voor vijf jaar worden gelokt. Ze moeten land vrijmaken van begroeiing en stenen, die weer worden gebruikt voor bouwwerken en wegen.

In de 'struggle for life' worden aanwezige wilde varkens en de leguaan uitgeroeid. Na afloop van het contract krijgen de settlers vijf are land om zelfstandig te kunnen gaan boeren. Aanvankelijk stort de arme blanke bevolking van het overbevolkte Nevis zich op de verbouw van tabak, specerij-en en de kleurstof indigo. De opkomst van Virginia als tabaks-producent en de kolonisatie van Jamaica zorgen in 1655 alleen al voor een vertrek van 2000 van de 5000 burgers. De tweehonderd jaren daarna zullen verbonden zijn met de verbouw van suikerriet.

Op de plantages en in de suikerfabrieken werken daarna alleen nog maar negerslaven. Rond 1778 telt het eiland maar liefst 10.000 slaven. Hun welbevinden hangt af van welke baas ze hebben en na een grote misoogst in 1788 sterven maar liefst 400 slaven de hongerdood. Op een gegeven moment is nog maar één op de tien bewoners van Nevis blank. Om de boel in de hand te houden hanteert de overheid strenge regels op het gebied van samenscholingen: een ideaal klimaat om Afrikaanse gewoonten als zang en dans (jump-ups, masquerades en calyp-so's) in stand te kunnen houden!

Op 1 augustus 1834 wordt de slavernij afgeschaft. Op Nevis blijken dan nog 7225 slaven te zijn. Er zijn dàn zo'n veertig plantages die nog meer dan 100 slaven hebben. De slaven kiezen meestal de achternaam van hun voormalige eigenaar. Trinidad, de VS, Venezuela en Panama worden trekpleisters voor de steeds meer (door onder andere de stoommachine) zonder werk komende inwoners van Nevis.

Nog één keer leeft de economie op: rond Wereldoorlog I profi-teert de landbouw van de verbouw van katoen, die op zeker moment zelfs de helft van alle agrarische produktie behelst. De crisis in de jaren '30 doet ook deze markt instorten.

Uit deze eeuw kunnen nog enkele wapenfeiten gemeld worden: de malaria wordt uitgeroeid en een beter onderwijs pakt het hardnekkige analfabetisme aan. Op 3 september 1983 verkrijgen de eilanden Nevis en St. Kitts gezamenlijk als land volledige onafhankelijkheid binnen de Britse Commonwealth of Nations. De grondwet waarborgt de minderheidspositie van Nevis ten opzich-te van het grotere eiland St. Kitts.

TREKPLEISTER

Het is heerlijk om over Nevis rond te rijden. Wat straalt deze wereld een rust uit! Wat een eeuwenlange historie voel je om je heen!

De smalle, hoge palmbomen zijn overweldigend in aantal, in vorm en in kleur. De smalle wegen moeten gedeeld worden door voetgangers en automobilisten. Vanaf de weg richting de hoofd-stad zien we de ruïne van een kerk die natuurrampen niet heeft overleefd. Vlak daarnaast heeft de St. Thomas Anglican Church de geestelijke fakkel overgenomen. Binnen in de kerk worden oude heren geprezen om hun daden; daarbij wordt met nadruk gesteld dat ze goed zijn geweest voor de negers van het ei-land! Op het kerkhof wijzen stenen een graf aan uit 1649, maar ook een pas gedolven graf.

Overal dwarrelen vlinders en bloeien bloemen. In het landschap wisselen fraaie optrekjes en arme bouwvallen elkaar evenwich-tig af.

Het Hamilton Museum eert het geboortehuis van de later beroemd geworden Amerikaanse staatsman; leuk om er eens rond te kij-ken. Een hoekje van het museum maakt melding van de joodse gemeenschap, waar ook eerder genoemd kerkhof van getuigt. In de vitrine prijkt een stuk van een zilveren 'menorah', de joodse kandelaar.

Verder biedt het eiland voor de toerist oude fortificaties en ruïnes van suikerfabrieken. Vooral na enige voorstudie over de historie van het eiland gaat het verleden spreken in de oude overblijfselen. Eeuwen van slachtingen, onrecht, ziekte, armoede en eenzaamheid trekken door me heen als ik in de 1200 inwoners tellende hoofdstad Charlestown ben neergestreken.

Op de tweede verdieping van een oud huis in Main Street kijk ik neer op het marktplein. Het is zaterdag en de meeste mensen hebben een vrije dag. Het zijn de nazaten van de voormalige slaven. Ze hebben nog steeds weinig perspectief op Nevis; de economie van het eiland heeft hen te weinig te bieden. Zij deelden in de vorige eeuw de straat met de elite uit Europa, die naar het Bath hotel op Nevis kwam, in de hoop baat te vinden bij het eerder genoemde geneeskrachtige water. Ze delen nu de straat met een enkele golf-toerist, die het nieuw, met Europese ontwikkelingsgelden aangelegde 'Four Seasons Golf Resort' is komen bezoeken.

Bij de bezichtiging van een oude suikerruïne op de verlaten zuidpunt van het eiland krijgen we de huurauto niet meer op gang: de benzine blijkt op. We laten de auto in de steek en hopen in de hitte al liftend in de buurt van een telefooncel te komen. Gelukkig worden we snel opgepikt en biedt chauffeur Tony aan om voor ons naar Keete's car-rental te bellen. Het Engels dat hier gesproken wordt is bijna niet te verstaan. We drinken een op het buureiland St. Kitts gebrouwen Carib-bier en de tongen komen allengs losser. Inmiddels brengt de autoverhuurder een nieuwe auto: inderdaad, sorry, het naaldje van de benzinemeter stond stil. Net als de tijd, hier op Nevis.

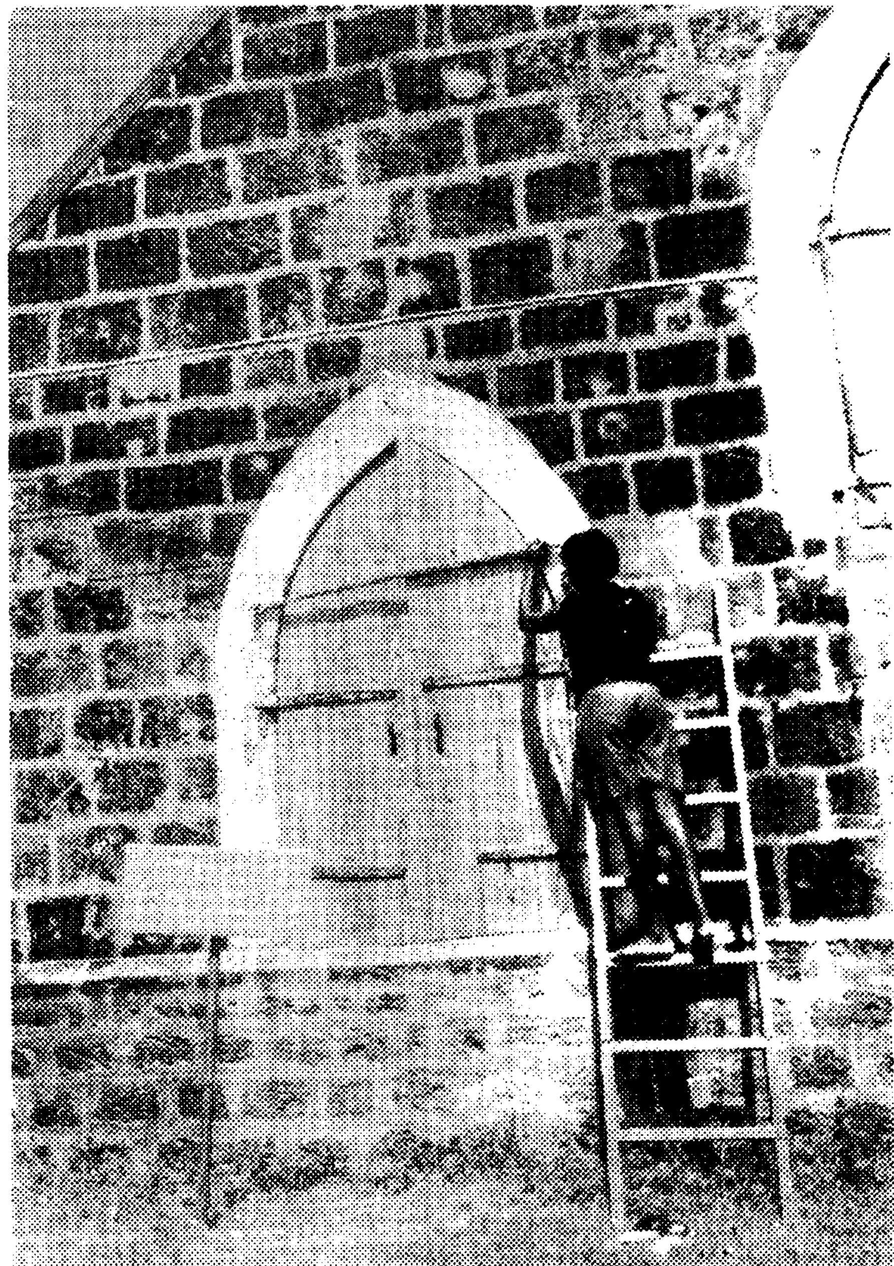
Nevis en het buureiland St. Kitts noemen zich 'The Secret Caribbean'. Wie het geheim verder wil ontdekken kan zich wenden tot de St. Kitts & Nevis Tourist Board, P.O. Box 132, Basseterre/ St. Kitts. Fax: 1-809-4658794.

De mooie stranden van het Four Seasons Hotel *(foto's Marius Bremmer)*

Het zijn voornamelijk de afstammelingen van slaven die je op straat aantreft in de hoofdstad Charlestown...

De St. Thomas Anglican Church is goed beveiligd tegen de verwoestende hurricanes

K ortgeleden", vertelt 'El Aleman' met zijn sonore, geaccentueerde "merkte ik dat uit mijn en stuk of twaalf dozen nie Walker, 'extra spe- twelve years old, veren waren. Mijn 'waiter' die dag, zekere Jorge, ook met de noorderzon okken. Wellicht naar arme, grijze moedertje eru Fortuna, die juist onderstand had geïnd arna natuurlijk meteen was gaan kopen op maai. Het een of het , dat doet er eigenlijk toe, maar ik moest die ammte' flessen 'zurück n'. Dat was nu eenmaal stock, mijn hele voorevenselixer".

...dus als de sodemieter de blikken optrek van Hij was aanwezig, hoe t het, de ongekende iteit, en had blijkbaar daarvoor mijn dure flesgeruild voor wat wit in een zilverpapiertje. g tegen die joker met mayer, gekleed in zijn karakteristieke fluwelen jasje met gebloemde vlinderstrik: *'Vergunningen'*? Nou ja, vrijdag zaten er een paar mensen aan de bar. Allemaal invité's van mij die niets behoefden te betalen. We waren immers nog niet officieel open en op de deur heb ik niet voor niets een bordje *'for members only'* gespijkerd".

"Alejandro, ik zal je wat vertellen, dit is een grof schandaal. Aan de bar zaten twee mannen, die niet tot mijn vriendenkring behoorden. Ik weet niet hoe ze binnengekomen zijn. Enfin, de bartender schonk ze nog maar een keer in. Naderhand stonden de heren erop contant te betalen en kregen daarvoor van mij een reçu in ruil. Nu, binnen twintig minuten stond er zo'n tien man van de *'speciale dienst'* van de politie op de stoep om mijn zaak te sluiten. Mijn *'doorman'* die zich bedreigd voelde, en dat kan ik mij indenken, kreeg op de koop toe een paar forse klappen met de wapenstok".

"Ik weet niet wie hier achter zit", zegt El Aleman

iedere dag op haaien gaan vissen bij de *'shute'* aan de noordkant, waar het lokale abbatoir dagelijks vleesresten dumpt. En natuurlijk gebeuren er tijdens een oefening ongelukken. "Officieel duiken we natuurlijk nooit met scherpe explosieven, maar altijd met *'dummy's'*. Maak dat de kat wijs. Ik kan mij niet meer herinneren", onthult Sjoerd met zijn sterke, noordelijke accent, "hoeveel malen ik niet met scherp heb gedoken. En dan komt de nonchalance, de kleine, 'onbetekenende' vergissing. Je uitrusting die je minder goed hebt verzorgd en dan met dat minuscule, dodelijke pakje in je hand"...

"By the way, wordt er een volgende keer gezegd. Wil je, voordat ik het vergeet, op Curaçao even gaan kijken onder de blote buik van dat Russische fregat. Maak maar wat *'cleane'* foto's. Ja, dat zijn van die gezellige klussen man. Sensoren, inktzwart water, een hoop risico en voordat je het weet lig je in een verzegelde, loden kist op weg naar het vaderland. Tijdens de dienstuitoefening zwervende hond in de 'bush'. Onder het eczeem natuurlijk. Het beest werd geroosterd boven een klein, gecamoufleerd vuurtje van bamboestengels.

Regelmatig knippert de man in zijn nieuwe outfit van lichtgeel met paars zijn ogen tot smalle strepen. Het zijn vreemde, starende ogen, waarin napalmflitsen witte, lichtschuwe vlekken lijken te hebben getrokken. *"It was so dark, so dark at night, the night...sharp as knives. We left our childhood there"*.

Stein balt de gespierde rechtervuist. Een groot, onzichtbaar leger van verwijt balt zich samen naar de Amerikaanse weduwe, die *'big spender'* uit Ventura, Californië. Zij, op haar beurt, wendt zich vol walging af, want het leger, zo heeft zij begrepen van haar overleden echtgenoot, de bureaukolonel administratieve diensten en erelid van de lokale Rotary, "dient zich nu eenmaal in den vreemde eervol, glorieus en onherroepelijk af te laten slachten, zo het niet anders kan, en niet verslagen, boosaardig en verslaafd aan hero-

De zilte geur van een mislukte reis

...uitpuilende ogen: 'En nu ...ch' hoe je het 'klarspielt' ...me 'nichts an' mijn hele ...l 'mit einer Stunde' ...gehebben, anders bull- ...ik je hele hebben en ...en de zee in. Ik kom dan ...nige tijd later terug met ...caterpillar', die ik even ...geleend van een ...dje van de DOW. Alex, ...of me", gebaart de paffe- ...Duitser, terwijl hij onder- ...gedachteloos met de band ...zijn gouden Rolex-hor- ...speelt, "ik heb in mijn ...nog nooit zo gelachen".

...kijken een ogenblik ...de televisie. In de vri- ...kou, negenduizend kilo- ...er verderop, strijdt in de ...damse Kuip een Neder- ...voetbalelftal in zwarte ...llots, onbeholpen ballet- ...ers op een nagenoeg ...dren veld, een hopeloos ...walificatie-duel voor de WK ...Mexico tegen aartsvijand, ...Belgische *'rode duivels'*. ...en het in lichte nevel ...lde stadion dreigt een ...sch Hollandse sneeuw- ... Daarna wordt het weer ...voor drie op een Cura- ...woensdagmiddag: de ...ze snack met de mor- ...somber kijkende chef, ...lauwe Amstel-bier, de ...llen fragiele libellen ...het hoge gras en als ...ter de onverzorgde, ...adderde gevel van de ...Sociale Zaken, afde- ...derstand.

...moet zeggen Alex, dat ...nooit van mijn leven ...chen heb. Ik kwam ...zetten met mijn cater- ...de bewoners van die ...le hut waren inmid- ...als verstoorde nest- ...druk doende hun scha- ...bezittingen naar ...te scharrelen. Al met ...nagenoeg kapotte tele- ...een oude, schurftige ...ie in een kooi, een paar ...matrassen met wat ...lakens en een asbak ...nog nagloeiende ...marihuana-peuken...Die

...*'black label'* heb ik ...tijd later overigens wel ...teruggekregen. En zo ...het ook, wat jij."

OPENING

...aanvullende mededeling ...de krant. "Meesterkok en ...rateur Herbert Halt- ...mayer, die al ruim vijftien ...jaar op ons eiland woont, zou ...lopen zaterdagavond ...en met zijn zakenpartner ...erto de Pool zijn pia- ...bar *'The Royal Scotch'* in ...de Penstraat officieel ...openen.

...u, want het eilandelijke, justitiële apparaat greep alert en met harde hand in. De zwaar teleurgestelde Halt-

geëmotioneerd, "maar het is een regelrechte schande. Het is *'cruel'* en kwalijk tegelijk. Uit een zak heb ik maar liefst 80.000 gulden geïnvesteerd om van deze door drugsgebruikers vergeven ruimte weer iets bijzonders te maken. Ik heb voor koningin Wilhelmina gekookt, was chefkok bij de Holland-America Lines. Eigenaar van *'Chateau Suisse'*, het restaurant liep als een trein, bekijk mijn boeken maar. Ik heb belasting betaald, veel belasting en in feite alleen om dat stelletje in het Fort in het zadel te houden. Ik heb vele duizenden onder tafel geschoven. Een vriendendienst heet dat in de volksmond. Bic zeg wel Alex, moet me dan dit overkomen? Vergunningen? Bah! Ja, nee, aan die vergunningen wordt hard gewerkt".

BLOEDPLAS

Twee jaar later. Haltmayer ligt met starre ogen in een bloedplas voor de deur van zijn bar. Twee politiemannen, gewapend met een karabijn, buigen zich over hem heen. Herbert klemt de linkerhand naar de maagstreek. De politie verricht kort daarop vijf aanhoudingen in de zaak van de flamboyante eigenaar van The Royal Scotch. Twee personen zouden direct betrokken zijn bij de aanslag

Drinken vind ik een synoniem voor mannelijkheid

op de dikke, suikerzieke *donjo*. De 25-jarige S. moet Haltmayer hebben neergeschoten in de deuropening van het etablissement. De 19-jarige B. bestuurde de vluchtauto, een Datsun 280 ZX. Het gebruikte wapen, een Smith & Wesson, kaliber 38, is inmiddels teruggevonden en in beslag genomen.

Volgens politiewoordvoerder Bruno Leonora trof het enkele schot de bareigenaar juist boven de navel. "S. had maar één patroon. Haltmayer is in kritieke toestand naar het hospitaal vervoerd, waar onmiddellijk operatief moest worden ingegrepen. Die ingreep van vijf uur heeft hij nauwelijks overleefd. *Zijn maag en lever zijn letterlijk aan flarden geschoten.* Ik moet hieraan toevoegen, dat de bewuste bar in december 1984 op last van gezaghebber Ronnie Casseres werd gesloten. Het is echter een publiek geheim, dat een groep vaste klanten op gezette tijden de drankgelegenheid frequenteert. Gisterenavond was echter niemand aanwezig. De zaak was gesloten". Leonora wijst er op dat er "wellicht drugs in het spel zijn". Gedacht wordt aan een afrekening binnen het milieu. Een executie. Er

is in ieder geval over een ronde plastic bak met wit poeder geconfisceerd. De narcoticabrigade heeft bijzondere belangstelling voor deze affaire.

Drie dagen gaan voorbij. Ik loop het hospitaal binnen. "De kamer van Haltmayer graag". Nummer 83 mijnheer, glimlacht een vriendelijke receptioniste beleefd. Geen bewaking te zien, terwijl het immers toch om een afrekening in de drugswereld zou gaan. "Ik heb ze niet gezien", zegt de van pijn krimpende Haltmayer. "Ik

Zijn Duitse paspoort doet hem de das om

had juist die open wondjes aan mijn voet behandeld, je weet wel, met dat mengsel van talkpoeder en fijne suiker en moest daarna even naar het toilet. De zaak was gesloten. Alles ging in een flits, in een fractie van een seconde. Ik heb werkelijk niets gezien. De lampen in de Penstraat waren *'down'* vanwege grondwerkzaamheden van de DOW. Ze moeten op me hebben gewacht Alex".

Haltmayer, die zijn bleke lippen eens in de twee uur mag bevochtigen met een blokje ijs, weet dat het op het nippertje was. "Toen ik terugkwam van het toilet werd er meteen geschoten", fluistert hij nauwelijks verstaanbaar. "Ik wankelde nog naar buiten om hulp te zoeken. Iemand moet de politie hebben gebeld. Ze hebben me aangeklaagd. Twee kilo cocaïne. Dat zegt S. althans". Daarna praat Herbert met stokkende stem over Roy, de jonge Roy, zijn vroegere minnaar met wie hij Chateau Suisse runde. Roy Geerlings, die nu een goed lopende bloemenzaak bestiert in Toronto. Roy, die nog niet heeft getelefoneerd...

Ik denk aan de laatste, moeilijke maanden. Haltmayer zit ineengedoken achter zijn bar. In hemdsmouwen. Onverzorgd, met grote baardstoppels. Er is geen whisky meer, geen rum, geen cola. De minieme voorraad is weer eens gestolen door een van zijn nieuwe *protégées*. Daarom waakt de naïeve diabeet nu op een matras opzij van de toog. Om de dag haalt hij op krediet twee kratten bier bij de Portugees om toch nog iets te serveren te hebben. We eten worstjes, zuurkool en met de geïmproviseerde kruidenmix van de chefkok wordt het een waar feestmaal, bereid op een eenvoudig electrisch stoofje. Daarna moet zijn pijnlijke voet weer worden behandeld.

GEVANGENIS

Dan wordt het, na zijn ontslag uit het ziekenhuis, nog moeilijker voor Haltmayer. De rechtzaak. Verdachte H. kan de rechter er niet van overtuigen dat hij geen *'dealer'* is. Dan de gevangenis, het overvolle cellenblok, het getreiter van de andere gedetineerden. De kookcusus die hij in de gevangenis tracht te geven. Sterk vermagerd en verzwakt zie ik hem weer terug. We rijden een paar uur wat doelloos rond. Nog eenmaal wil hij zijn eiland zien. Dan volgt de vlucht naar het Europese continent. Zijn Duitse paspoort heeft hem de das omgedaan. "Ik heb het nooit gemakkelijk gehad, maar ik heb het ook nooit opgegeven, al stond ik met mijn rug pal tegen de muur". Hij bezoekt vervolgens zijn oude moeder in het Oostenrijkse Graz.

In Tilburg, in een van de winkelstraten tijdens een drukke koopavond, stort Haltmayer in elkaar en ligt twee weken lang in verwarrende, comateuze dromen verwikkeld in het streekziekenhuis. "Gelukkig", telefoneert hij, "had ik mijn medische kaart nog van het Sehos. *'Mind you'*, verstrekt door Koraal Specht. Die kaart was natuurlijk niet meer geldig, maar dat had men in Brabant in eerste instantie niet door, anders had het me duizenden guldens gekost".

Een maand nadien hoor ik het nieuws. Haltmayer, die zich had gevestigd in die vreemde Belgische enclave Baarle Nassau, de grens loopt

Binnen het milieu wordt er afgerekend

er door het plaatselijke café, mag daar niet meer. Opnieuw ingestort, niet geholpen, te laat gevonden door de eigenaar van restaurant 'La Grotte', waar hij soms wel eens in de keuken assisteerde en dan wegdroomde naar die gelukkige tijd met Roy, het koken voor *'queen Wilhelmine'*, schepen die langsvaren in de nacht en met elkaar spreken, en het meeste van alles, naar het onbereikbare eiland, dat hij ooit als zijn thuis had gezien.

SAIGON

Twee dagen later verkeer ik op buureiland Aruba voor een bijzondere opdracht. Majoor Carl Stein is daar gesignaleerd en blijft nog minstens een week volgens de informant. "Alex, hij heeft veel te vertellen. En je schoorsteen moet toch blijven roken. Denk maar aan *Goodnight Saigon*", zegt mijn redacteur in Amsterdam. "Maak er een spannend *'human interest'* verhaal van, een echte *'issue'*, zoals je die vroeger nog wel eens met Van der Meyden hebt gemaakt".

Herbert Haltmayer

Een korporaal der mariniers zit verveeld aan de tap van het Divi Divi Hotel. 'Happy Hour' van vijf tot zeven. Twee drinks voor de luttele prijs van één. Dat wordt dus zuipen voor de zeesoldaat uit Drachten. "Ik weet niet meer wanneer ik met drinken begonnen ben", zegt de Fries. "Maar ik kan er nu niet meer buiten, voor geen prijs. Geef mij maar de *'koning van de alcohol'*. Het is in ieder geval voor mij een betere keus met al die onbetrouwbare vrouwen in de buurt. Die zijn alleen maar uit op je geld en zuigen je letterlijk en figuurlijk uit tot je erbij neervalt. Drinken vind ik een synoniem voor pure mannelijkheid. Wanneer ik drink voel ik me gelukkig...als onder oude vrienden".

Die lusteloosheid geldt voor het merendeel van zijn kameraden, beweert de beroepssoldaat. Je kunt volgens hem nu eenmaal niet omgekomen, ja, ja. Nee, zoiets komt gewoonlijk niet in de krant. Het is zoiets als het slikken van azijnessence, het verbrande strottehoofd, de weggeschroeide slokdarm en longen. Zo verdrinken wij meestal onder water en dat geeft weinig nieuws. Daarom drink ik ook, tot de volgende opdracht. Ik kies bewust voor een langzame, sluipende dood".

Onderwijl speelt de KLM steeldrumband wat populaire melodieën. *'Jamaica Farewell'* en *'Island in the sun'*, Harry Belafonte in een Arubaanse setting. *"Oh no, shit"*, verzucht een volkomen verschrompelde Amerikaanse dwerg met felrood geverfde lippen en het begin van een bochel. *"I hope this evening, they will give us really good music"*.

TUNNELRAT

Aan een tweepersoons tafeltje met het zeezicht wacht mijn gesprekspartner van die avond. De broodmagere majoor Stein, ex-marinier, ex-tunnelrat, kaalgeschoren hoofd, twee *'purple hearts'*. De Koreaanse oorlog, Vietnam. Carl Stein, van wie wordt gezegd dat hij 'Charlie' met zijn vlammenwerper achtervolgde tot in de diepe ingewanden van de modderige Vietnamese jungle. Overdag natuurlijk, maar in de tunnels regeerde de nacht. En die behoorde volledig aan de Congs. *"I said, never mind, we will go down together"*. Alleen een rat kon met grote moeite overleven in dit inferno. We praten over thuis, slechts zijdelings over Vietnam. *"We had no camaras to shoot the landscape"*. De groep was hongerig. Soms vond men een

ïne en cocaïne terug te keren naar Minnesota of Missouri". Carl Stein mompelt: *"They heard the hum of the motors, they counted the rotors and waited for us to arrive, we, the living corpses, that's all"*.

'La garde meurt et ne se rend pas', de garde sterft, maar geeft zich niet over. Dit zou generaal Cambronne hebben gezegd, de aanvoerder van de laatste *'carrés'* in de slag bij Waterloo, die voor de 'kleine korporaal' naderhand zo rampzalig op St. Helena zou eindigen. Een 'self-appointed' keizer werd weer gedegradeerd tot een misdadige dictator. *'La grande nation'* was kapot gebeukt en werd daarna door de overwinnende legers nog verder gesloopt. *'Oorlog is de voortzetting van politiek met andere middelen'*, schreef de Duitse generaal Von Clausewitz in zijn boek *'Vom Kriege'* al tegen het einde van de negentiende eeuw. Dit was tevens het credo van de Amerikaanse presidenten Kennedy, Johnson en Nixon, en zo behoort het te blijven. "En zo'n rare *'hobo'*, met een misselijk makende zenuwtrek die zich van wang naar wang trilt, hoort zeker niet thuis in mijn vakantieparadijs".

Er gebeurt iets wat ik al langer had verwacht. De geverfde dwerg barst ineens uit: *"What a shame, an 'all american football hero' into the bargain, what a shame you will bring to Notre Dame"*. Onder het bedienend personeel ontstaat grote hilariteit. Ik krijg geen contact meer met Stein. Hij staart voor zich heen en bestelt even later twee grote garnalen-cocktails, één voor zichzelf, één voor zijn imaginaire vriendin. *"Ze heeft roodachtig haar 'you know'*, meer een oplichtende rode gloed. Ik vind haar lange haren zo mooi in de morgen. Het vroege ochtendlicht penseelt tere lijnen over haar gezicht. Weet je, ik ben dichter geworden, de beste Engelstalige na Leonard Cohen. Ik ben sterrestof. *I think there lives a multi-coloured beast in my sensitive brains writing lyrics*. En die borsten, grote borsten, rijpe meloenen met vurige tepels, rood als de peper van Avery Island".

Wanneer de *'beautiful looser'* de beide cocktails met smaak heeft opgeschrokt, staat hij in haast op van ons tafeltje. Druk gebarend met hoekige, spastische bewegingen rent hij naar de vloedlijn en wast geconcentreerd zijn handen in het zeeschuim. *'Fysical cleaning in the tropics'*. Als hij weer terugkomt, nu wat gekalmeerd, houdt hij zijn handen triomfantelijk voor mijn neus: *ik snuif de zilte geur op van een mislukte reis*. Hij zegt plotseling, heel helder: "Ik ben altijd al iemand geweest en dat kunnen hier niet veel mensen beweren".

Michael Jackson en Pavarotti samen in een paarse muziekschool

John James Willekes: leren door te motiveren

Wat hebben Michael Jackson, Pavarotti, Mozart, de kleuren paars en roze en een ventje op een bankje met elkaar te maken? Het antwoord schuilt op de Orionweg in de Creative Sound Music School. Inderdaad, een muziekschool. Maar deze is paars en roze. John James Willekes doet de school. Zijn vrouw Monifa de kleuren.

Het is een raar bezoekje. Zeker als je het klassieke beeld van een muziekleraar voor ogen hebt. Geen lege kamers met hoge plafonds en een vleugel in het midden. Geen grijze onderwijzers die over hun brilletje streng toekijken als de pupil geen A kleine terts en geen B-mol kan maken.

John James Willekes is geen onbekende. Conservatoriumganger magna cum laude, jazzist, saxofonist, bandleider, maar ook muziekleraar en heilig gelover in de noodzaak van het kinderen in contact brengen met de kunst van het muziekmaken. Dat deed hij vroeger op de muziekschool van het Cultureel Centrum Centrum. Na tien jaar begon hij voor zichzelf. Een aantal docenten (Willy Samson, Rudy Emerenciana, Leo Renold, Papito Reyes en Papachi Isenia hebben nieuw emplooy gevonden op Willekes school. Op termijn begint ook Rob Lukert te doceren.

Monifa Willekes is evenmin onbekend. De creatieve Amerikaanse had jarenlang haar winkeltje The African Queen.

Afrikaanse kleding, sieraden en artefacten. Ze is pro erkenning van de zwarte identiteit. Vóór benutting van talent van hen wier voorouders van het Afrikaanse continent kwamen en tegen onderdrukking van creativiteit. John James deed er dan ook goed aan de inrichting van zijn school geheel aan haar over te laten.

■ *In de 'wachtkamer' kunnen beginnertjes spelenderwijs zelf luisteren naar waar het uiteindelijk allemaal om gaat: cassettes en videotapes van grote artiesten die net zo begonnen als zij en die de muziek maken die ze zelf leuk vinden. Of dat nou opera, jazzrock of hip-hop is. Roston Engelhart met koptelefoon op, is nog niet beroemd.*

Ze koos voor paars en roze. Kunst en muziekinstrumenten aan de muur. en video's in de wachtkamer. Daar zitten de pupillen te wachten totdat zij met hun leraar een van de geluidsgeïsoleerde oefenruimtes binnenkunnen. Of tot ma of pa ze komt ophalen.

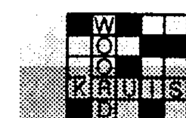
In diezelfde wachtkamer zitten ook Michael Jackson en Pavarotti. Op videotape natuurlijk. Een kleine selectie van muziekbanden staat in het rek naast de televisie. Die weer naast de geluidsinstallatie staat die weer naast de verzameling planten en cd's staat en naast de boeken en muziektijdschriften. De gedachte achter al die informatie over muziek en artiesten is simpel. Laat een kind zien wat hij precies kan bereiken met een muzikale scholing en hij zal zich gestimuleerd voelen om door te gaan met muziek. Menig jongetje droomt per slot van rekening ooit eens als een Michael Jackson tegenover een stadion vol publiek te staan. Niemand zal natuurlijk zin hebben om later een dikke Pavarotti te worden, maar hem zien optreden op video maakt wel duidelijk op welk wereldniveau een gedegen muziekopleiding je kan brengen.

Natuurlijk is er muziek van Mozart in de uitleenmuziek-o-theek. Maar Willekes cum suis zijn ook niet vies van reggaetapes, musical's, en natuurlijk jazz. John James noemt het "educational entertainment". Het is motiveren als middel om te leren En omgekeerd: muziek als middel tot motivatie iets van je leven te maken. Misschien heeft het wel te maken met een van Willekes lievelingsspreuken: "Music is life! (So why don't you listen)"

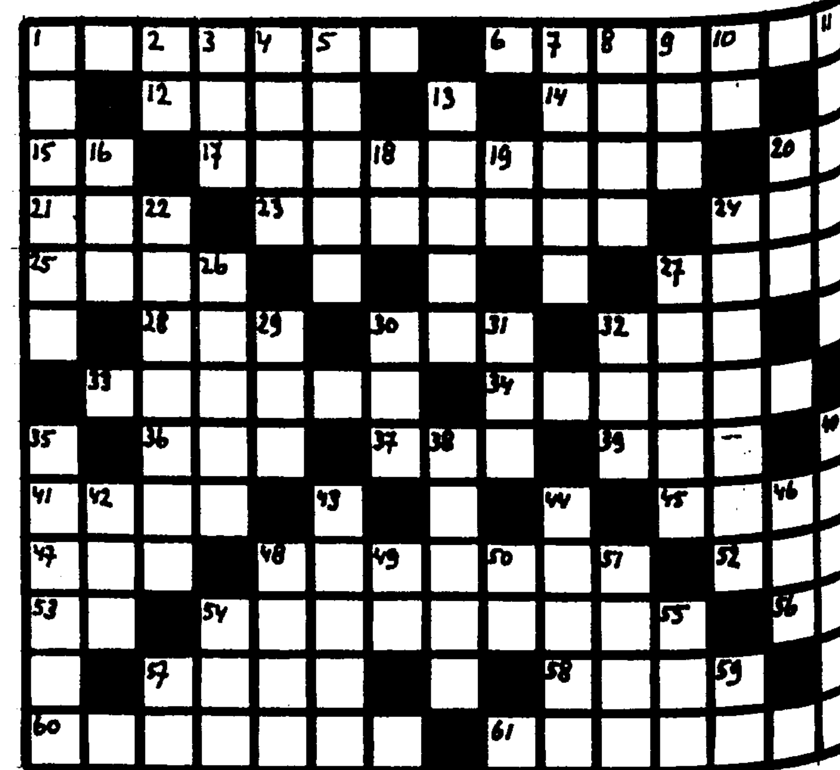
Hij zegt: "Dit project is een van mijn dromen. We moeten op dit eiland nog veel meer de focus richten op muziekeducatie. Wij en onze jonge musici moeten de blik op de wereldmarkt houden. Om later die competitie aan te kunnen, moet je op wereldniveau muziekonderricht krijgen. Je zou in de muziek moeten duiken. Research doen. Wat dat betreft zijn op het eiland onvoldoende boeken, video's en ander materiaal voorhanden."

Na acht wekeren timmeren en schilderen was de muziekschool een feit. De patio voor de muziekschool toont wonderlijke toepassingen van muziek: een grote trommel en een drumkruk doen samen dienst als tafeltje waaraan een drankje gedronken kan worden. Bij de deur staat het zitbankje in de vorm van een piano. Op de rugleuning is een muziekblad bevestigd: "Dont worry be happy". Een visuele humor van Monifa, die inmiddels via een aantal bestellingen al bij een aantal mensen aftrek heeft gevonden. Zij zegt: "Toen ik wist dat ik de inrichting voor kinderen zou doen, kon ik vrijer creatief bezig zijn"

Het ventje John Malcolm Jabari Willekes klimt nog onwetend op het pianto-toetsen-bankje. Als de pedagogische truc van het spele derwijs stimuleren muziek te leren ook bij kereltje lukt, wordt deze zo van de saxofonist en z vrouw een James en Mon ook een muziekmaker m de blik op de wereld. J.L

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. Motoronderdeel; 6. Vrouwelijk beroep; 12. Tijding; 14. Oogmerk; 15. Spil; 17. Iemand die daden van terreur pleegt; 20. Oneindig getal; 21. Soort; 23. Uitkering boven een ander bedrag; 24. Slaghout; 25. Voertuig; 27. Toespraak; 28. Soort onderwijs; 30. Zuidvrucht; 32. Afgelegen; 33. Noodlottig; 34. Wilde woudezel; 36. Kledingstuk; 37. Boom; 39. Stremsel; 41. Arabische titel; 45. Opsomming van dingen; 47. Zangstem; 48. Lat; 52. Insekt; 53. Oude lengtemaat; 54. Gezellig samenzijn; 56. Rivier in Italië; 57. Parachutist; 58. Inwendige van een viool; 60. Vorm van protest; 61. Tamelijk goed.

VERTIKAAL: 1. Delfstof; 2 Voor de middag; 3. Du stuk hout; 4. Schik; 5. Ui gestorven dier; 7. Rivier i Italië; 8. Houding; 9. Spor term; 10. Verlichting; 11 Paardrijder; 13. Toelag voor militairen; 16. Plaag geest; 18. Muzieknoot; 19 Rondhout; 20. Weg; 22 Loon; 24. Vroegere volks vermakelijkheid; 26. Stu wende kracht; 27. Schri flijn; 29. Tam; 30. Insek 31. Kleefmiddel; 32. Tuime ling; 35. Opstandig; 38 Baby artikel; 40. Binnenst gedeelte van kool; 42 Dwaas; 43. Despoot; 44 Onderbreking; 46. Zeep water; 48. Papegaai; 49 Nummer; 50. Bijwoord; 51 Hard; 54. Bovenbouw va een wagen; 55. Herkauwe 57. Familielid; 59. Laatst leden.

Winnaar vorige week

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigoe Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

M.H. de Vries
Jongbloed 169
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe: Curaçao - Scherpenheuvel z/n, tot drie uur n.m.; Aruba - Kaya G.F. Betico Croes 110 tijdens kantooruren.
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag middag vijf uur.
Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:

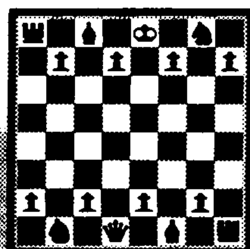
AMIGOE PUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hubert Linkels.

Oplossing vorige week

HORIZONTAAL: 1. Handbal; 6. Koplamp; 12. Pool; 14. Teer; 15. Nu; 17. Gestuntel; 20. Mr.; 21. Dik; 23. Geweten; 24. Pad; 25. Elan; 27. Polo; 28. Lot; 30. Sec; 32. Los; 33. Omroep; 34. Erelid; 36. Oer; 37. Aal; 39. Set; 41. Oven; 45. Nipa; 47. Els; 48. Beeldig; 52. Eer; 53. Do; 54. Heggerank; 56. T.T.; 57. Bode; 58. Noor; 60. Roerend; 61. Roemeen.

VERTIKAAL: 1. Hinder; 2. N.p.; 3. Dog; 4. Boeg; 5. Alsem; 7. Otter; 8. Peen; 9. Lel; 10. Ar; 11. Pardon; 13. Suede; 16. Uil; 18. T.w.; 19. N.T.; 20. Tor; 30. Spa; 31. Cel; 32. Les; 35. Moeder; 38. Alles; 40. Harten; 42. Vlo; 43. Zegen; 44. Piano; 46. Pet; 48. Bede; 49. Eg; 50. Dr.; 51. Gnoe; 54. Hor; 55. Kom; 57. Be; 59. Re.

Schaken

Jules Welling

De Engelsman Mickey Adams heeft het Kwalificatietoernooi van de Professional Chess Association (PCA) in Groningen op zijn naam geschreven. Hij eindigde samen met de Indiër Viswanathan Anand op 7,5 punt uit 11 partijen, maar werd op grond van zijn betere SB-score tot officiële winnaar uitgeroepen. Met Anand, de Amerikanen Boris Gulko en Gata Kamsky, de Russen Sergej Tiviakov en Vladimir Kramnik en de Oekrainiër Oleg Romanishin plaatste hij zich voor de Kandidaten Matches van de PCA, de organisatie van Gary Kasparov en Nigel Short, die zich afgescheiden heeft van de Wereldschaakbond (FIDE).

Mickey Adams is een joviale kerel van 22 jaar uit het Engelse Cornwall. Hij heeft een gezellige babbel en drinkt graag mee in de pub, zoals de meeste Engelse grootmeesters. De laatste twee jaar heeft hij enorme successen geboekt. In 1992 werd hij de specialist van de knock out-toernooien. Hij won het Swift-toernooi in de Belgische hoofdstad Brussel en haalde daarna ook de eerste prijs op in het sterk bezette Interpolis-toernooi in Tilburg. Dat leverde hem bij elkaar een dikke anderhalve ton op, niet slecht voor zijn leeftijd.

In het afgelopen jaar bleek Mickey ook een killer te zijn in kwalificatietoernooien. In augustus 1993 werd hij gedeeld tweede in het Interzonale Toernooi van de FIDE in het Zwitserse Biel, een half punt achter de Wit-Russische winnaar Boris Gelfand en in Groningen eiste hij alle eer voor zichzelf op in het massa-toernooi van de PCA. Het leverde hem 35.000 dollar in twee weken op, voor de meeste van zijn leeftijdgenoten van zijn leeftijd twee jaarsalarissen.

Adams is een echte killer op het schaakbord. Juist als er veel op het spel staat, weet hij zijn zenuwen uitstekend onder controle te houden en zijn beste schaak te produceren, althans zijn meest productieve schaak. Waar zijn collega's vaak onder de enorme spanningen bezwijken, doet hij gewoon zijn zetjes en dat zijn doorgaans heel goede zetjes. Spanning schijnt voor hem een essentieel onderdeel te zijn. In teamwedstrijden, waar er weinig persoonlijk belang op het spel staat, laat hij het er vaak bij sloffen, maar zo gauw het om persoonlijke eer gaat, kan hij er een tandje bijzetten, om het maar eens in wielertermen te zeggen. Adams is bepaald niet het schoolvoorbeeld van de mooie, positionele stijl. Hij is meer het type van de straatvechter, hard en efficiënt geworden in de talloze weekendtoernooitjes van Groot-Brittannië, waarin schoonheid niet beloond werd, maar winst wel. Zijn stijl doet denken aan die van Tony Miles, de eerste Engelse grootmeester van na de oorlog, maar waar Miles soms last had van zenuwen — en soms ook niet: hij won bijvoorbeeld twee keer het prestigieuze Interpolis Toernooi in Tilburg — is Mickey de kalmheid zelve. Deze mentaliteit heeft hem de laatste jaren geen windeieren gelegd. Hij mag zich de op één na rijkste schaker van Groot-Brittannië noemen, na Nigel Short, die sinds zijn match om het wereldkampioenschap van de PCA tot de rangen der miljonairs (in guldens) doorgedrongen is.

Adams was in Groningen een verdiende winnaar. Hij en Anand speelden als enigen tegen alle andere promovendi. Anand overleefde die partijen ongeslagen, maar Adams kreeg een pijnlijke nederlaag tegen Tiviakov te slikken, een 20-jarige Rus, die het nog ver zal schoppen. Het tekent de wedstrijdmentaliteit van Adams dat hij zich daardoor niet uit het veld liet slaan. Integendeel, als enige deelnemer in het toernooi liet hij maar liefst vijf winstpartijen aantekenen en niet tegen de minsten. Hij versloeg de Armeniër Vladimir Akopian (ook een aankomend talent), de Bulgaar Kyril Georgiev, de Oekrainiër Oleg Romanishin, de Bosniër Ivan Sokolov en de Amerikaan Boris Gulko, een ex-Rus, in 1977 nog kampioen van de Sovjet-Unie, en maakte remise met de Oekrainiër Vladimir Tukmakov, de Rus Evgeny Bareev, de Rus Vladimir Kramnik, de Indiër Viswanathan Anand en de eveneens naar de Verenigde Staten uitgeweken ex-Rus Gata Kamsky.

In de meeste gevallen overspeelde hij zijn tegenstanders gewoon, maar soms kwam er ook subtiel positiespel aan te pas. Hoewel Adams bepaald niet de boeken in zal gaan als een openingskenner, heeft hij toch al de nodige bijdragen aan de theorie geleverd. In de eerste plaats is hij echter een echte wedstrijdschaker, voor wie het resultaat voorop staat.

Hij heeft werkelijk stalen zenuwen en is psychologisch een kei. Hij kent de zwakke plekken van zijn tegenstanders als geen ander. Ondanks zijn jeugdige leeftijd is hij geslepen als een vos, met name in stellingen waarin hij moet verdedigen. De Liarde Engelse school van open weekendtoernooien, waarin het in elke partij opleven en dood toegaat, heeft een zeer gewiekst ontsnappingskunstenaar van hem gemaakt. Dat scheelt op de lange duur een hoop punten. En als hij goed uit de opening komt, is hij meestal al helemaal niet meer te houden, want een aanval voeren kan hij als de beste spelers ter wereld. Sinds twee jaar mag hij zichzelf tot die categorie rekenen.

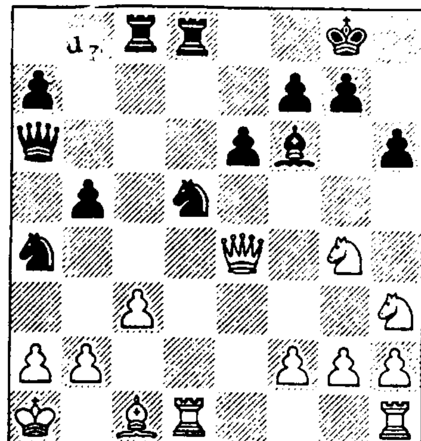
Buiten het bord is Mickey gewoon een aardige vent, een gezellige kroegmaat en in dat opzicht is hij anders dan zijn generatiegenoten, van wie de meeste uit Oost-Europa komen. Die komen naar West-Europa voor de harde valuta en zijn zelden of nooit in de kroeg te vinden, Mickey wel. Hij houdt van het leven en is niet te beroerd om zelf een rondje te bestellen. Ik heb vaak van zijn vrijgevigheid mogen profiteren, zelfs als zijn resultaten wat minder goed waren, zoals bij de finale van het Europa Cup-toernooi voor clubteams in Hilversum, begin december.

Mickey heeft een probleem en zij heet Zoë. Al tijdens het Interzonale toernooi in Biel werd duidelijk, dat de Witrus Boris Gelfand een oogje op deze dame, Mickey's vriendin, had laten vallen. Tijdens het laatste Interpolis Toernooi in Tilburg, kwam het tot een breuk. Zoë liet Mickey in de steek en koos voor Boris. Dat soort dingen gebeuren, ook in de schaakwereld. Ik wil niet teveel uit de school klappen, maar Jana Hartston heette na een paar jaar Jana Miles en nu heet ze, als ik alles goed bijgehouden heb, Jane Belin. En dichterbij woonde Yvette Nagel eerst samen met John van der Wiel en nu met Yasser Seirawan, om maar eens een paar roddels uit het privécircuit te noemen. Het toeval wil, dat de loting voor de FIDE Kandidatenmatches Adams en Gelfand tegenover elkaar gebracht heeft. Dat gevecht zal uitgevochten worden tijdens de 56ste editie van het traditionele Hoogovens Toernooi in Wijk aan Zee. Ik vind Boris de betere schaker, maar gezien Mickey's stalen zenuwen durf ik hem niet meer het voordeel van de twijfel te geven. Zij zullen het op het scherpst van de snede uitvechten.

Hieronder volgt een selectie van de partijen van Adams uit Groningen. De lezer oordele zelf.

Georghiev,K – Adams,M

1.e4 c6 2.d4 d5 3.♘c3 dxe4 4.♘xe4 ♘d7 5.♗c4 ♘gf6 6.♘g5 e6 7.♕e2 ♘b6 8.♗d3 h6 9.♘5f3 c5 10.dxc5 ♗xc5 11.♗d2 0-0 12.0-0-0 ♘a4 13.♗b5 ♗d7 14.♗xd7 ♕xd7 15.♘h3 ♖ac8 16.♔b1 ♕c6 17.♗c1 ♘d5 18.♕c4 ♖fd8 19.♔a1 b5 20.♕e4 ♗e7 21.c3 ♕a6 22.♘e5 ♗f6 23.♘g4

23...♘axc3 24.bxc3 ♗xc3+ 25.♗b2 ♖c4 26.♕f3 ♗xb2+ 27.♔xb2 ♖c2+ 28.♔xc2 ♕xa2+ 29.♔d3 ♕c4+ 0-1

Adams, M – Akopian, V

1.e4 e5 2.♘f3 ♘f6 3.♘c3 ♘c6 4.♗b5 ♗b4 5.0-0 0-0 6.d3 d6 7.♗g5 ♗xc3 8.bxc3 ♕e7 9.♖e1 ♘d8 10.d4 ♘e6 11.♗c1 ♖d8 12.a4 ♘f8 13.♘h4 c6 14.♗d3 h6 15.♕f3 ♖e8 16.♘f5 ♗xf5 17.♕xf5 ♕e6 18.♕f3 ♘g6 19.♗d2 c5 20.d5 ♕e7 21.a5 ♖ac8 22.c4 ♖b8 23.g3 ♘d7 24.♖eb1 ♕d8 25.♖b3 ♕c8 26.♗f1 ♘df8 27.♕h5 ♖e7 28.♗h3 ♕e8 29.♕e2 ♘h7 30.♔h1 ♘gf8 31.♖e3 b5 32.♖b3 bxc4 33.♕xc4 ♖eb7 34.♖ab1 ♖xb3 35.♖xb3 ♘f6 36.f3 ♘8d7 37.♕a6 ♖xb3 38.cxb3 ♕b8 39.♕c4 ♔f8 40.♔g1 ♔e7 41.♔f2 ♘e8 42.♕a4 ♘ef6 43.a6 c4 44.♕xc4 ♕b6+ 45.♗e3 ♘c5 46.♗f1 ♘cxe4+ 47.♔e2 ♘c5 48.♔e1 ♕a5+ 49.b4 ♕a1+ 50.♔f2 ♘ce4+ 51.fxe4 ♘g4+ 52.♔f3 1-0